

Informazioni su questo libro

Si tratta della copia digitale di un libro che per generazioni è stato conservata negli scaffali di una biblioteca prima di essere digitalizzato da Google nell'ambito del progetto volto a rendere disponibili online i libri di tutto il mondo.

Ha sopravvissuto abbastanza per non essere più protetto dai diritti di copyright e diventare di pubblico dominio. Un libro di pubblico dominio è un libro che non è mai stato protetto dal copyright o i cui termini legali di copyright sono scaduti. La classificazione di un libro come di pubblico dominio può variare da paese a paese. I libri di pubblico dominio sono l'anello di congiunzione con il passato, rappresentano un patrimonio storico, culturale e di conoscenza spesso difficile da scoprire.

Commenti, note e altre annotazioni a margine presenti nel volume originale compariranno in questo file, come testimonianza del lungo viaggio percorso dal libro, dall'editore originale alla biblioteca, per giungere fino a te.

Linee guida per l'utilizzo

Google è orgoglioso di essere il partner delle biblioteche per digitalizzare i materiali di pubblico dominio e renderli universalmente disponibili. I libri di pubblico dominio appartengono al pubblico e noi ne siamo solamente i custodi. Tuttavia questo lavoro è oneroso, pertanto, per poter continuare ad offrire questo servizio abbiamo preso alcune iniziative per impedire l'utilizzo illecito da parte di soggetti commerciali, compresa l'imposizione di restrizioni sull'invio di query automatizzate.

Inoltre ti chiediamo di:

- + *Non fare un uso commerciale di questi file* Abbiamo concepito Google Ricerca Libri per l'uso da parte dei singoli utenti privati e ti chiediamo di utilizzare questi file per uso personale e non a fini commerciali.
- + *Non inviare query automatizzate* Non inviare a Google query automatizzate di alcun tipo. Se stai effettuando delle ricerche nel campo della traduzione automatica, del riconoscimento ottico dei caratteri (OCR) o in altri campi dove necessiti di utilizzare grandi quantità di testo, ti invitiamo a contattarci. Incoraggiamo l'uso dei materiali di pubblico dominio per questi scopi e potremmo esserti di aiuto.
- + *Conserva la filigrana* La "filigrana" (watermark) di Google che compare in ciascun file è essenziale per informare gli utenti su questo progetto e aiutarli a trovare materiali aggiuntivi tramite Google Ricerca Libri. Non rimuoverla.
- + *Fanne un uso legale* Indipendentemente dall'utilizzo che ne farai, ricordati che è tua responsabilità accertarti di farne un uso legale. Non dare per scontato che, poiché un libro è di pubblico dominio per gli utenti degli Stati Uniti, sia di pubblico dominio anche per gli utenti di altri paesi. I criteri che stabiliscono se un libro è protetto da copyright variano da Paese a Paese e non possiamo offrire indicazioni se un determinato uso del libro è consentito. Non dare per scontato che poiché un libro compare in Google Ricerca Libri ciò significhi che può essere utilizzato in qualsiasi modo e in qualsiasi Paese del mondo. Le sanzioni per le violazioni del copyright possono essere molto severe.

Informazioni su Google Ricerca Libri

La missione di Google è organizzare le informazioni a livello mondiale e renderle universalmente accessibili e fruibili. Google Ricerca Libri aiuta i lettori a scoprire i libri di tutto il mondo e consente ad autori ed editori di raggiungere un pubblico più ampio. Puoi effettuare una ricerca sul Web nell'intero testo di questo libro da <http://books.google.com>

474

A

GUIDE

TO

SANSKRIT VERBS.

क्रियापदप्रकाशः

A guide to Sanskrit verbs

Govinda Camkara Bāpat

Harvard College Library

**FROM THE BEQUEST OF
HENRY WARE WALES, M.D.**

Class of 1838

**FOR BOOKS OF INTEREST TO THE
SANSKRIT DEPARTMENT**

474

A

GUIDE
TO
SANSKRIT VERBS.

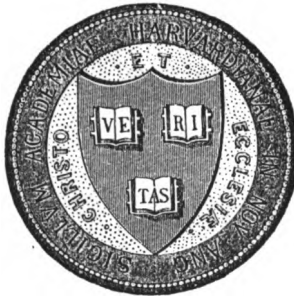
क्रियापदप्रकाशः

Price 12 Annas.

किंमत १२ आणे.

~~KE 35324~~

Harvard College Library

THE GIFT OF

GEORGE W. WALES,

OF BOSTON.

27 Nov. 1889.

©

collated

A
GUIDE
TO
SANSKRIT VERBS

PARTS FIRST AND SECOND.

BY

GOVIND SHANKAR SHĀSTRĪ BĀPAT.

Govinda Shankar Shāstrī Bāpat.

*Registered for Copy-right under the Government of India's
Act XXV. of 1867.*

PUBLISHED BY

JANARDAN MAHADEV GURJĀR,

BOOKSELLER AND PUBLISHER,

RAMWADI, BOMBAY.

Bombay:

PRINTED AT THE

EDUCATION SOCIETY'S PRESS, BYCULLA.

1886.

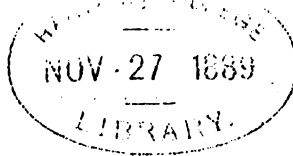
Price 12 Annas.

[All rights reserved.]

~~KE 38324~~

3253.30

~~3253.30~~

Wales fund.

श्रीः

क्रियापदप्रकाशः

भागद्वयात्मकः

बालबोधार्थम्

बापटोपाह्नेन शंकरसुतेन गोविन्दशास्त्रिणा

विरचितः

स च

कर्तुरनुज्ञया गुर्जरोपाभिधेन महादेवसूनुना जनार्दनेन

मुम्बापुर्याम्

‘एज्युकेशनसोसाइटी’ इत्याख्यमुद्रायंत्रालये मुद्रितः।

शकाब्दः १८०८ ख्रिस्ताब्दः १८८६

मूल्यम् १२ अणकाः

PREFACE.

INFLEXION of verbs in Sanskrit is so peculiarly difficult, that it mocks all attempts to master it. Rules, however judiciously framed, sit so loose upon them, that one finds himself often at a loss. Sanskrit text-books, now taught in our schools, give very excellent rules, which, it is hoped, will enable pupils to get at the right forms of verbs. Experience, however, has shown that students of Sanskrit—even the best of them—whose attention is necessarily divided, cannot readily apply with advantage the rules they have toiled hard to remember. Certainly, they cannot help it. Their attempts to bring Dhâturupâvali to their help, go some way to make up the deficiency. But this assistance is unhappily too inadequate. It was to meet this requirement of students that my 'Help to Memory' was published some time back. It was made to include forms of all roots of the second and third conjugations only, as far as conjugational tenses were concerned. It answered the purpose exactly. It was rapidly circulated and was found to be practically useful. Being encouraged by this success, I have written these few pages. This book professes to teach forms of roots of all the ten conjugations, as far as conjugational tenses go. It is hoped that students of Sanskrit will make the most of it. Let it not be supposed that this book is in any way intended to supersede the learning of rules; far from it. On the contrary, it is designed that it should serve for the elucidation and right understanding of the rules themselves. Should this book be found as practically useful as it is thought it will be, I will be glad to publish its second part, which treats of Non-conjugational Tenses and Derivative Verbs.

Ahmadnagar, 15th June 1876.

PREFACE TO THE SECOND EDITION.

The first part of the Guide to Sanskrit Verbs was published ten years ago, and had a rapid sale. I had an intention of publishing the second part after some time, but the plan was abandoned owing to the appearance of a larger book on the same subject. But since a promise of publishing the second part was given in the preface to the first part, demands are frequently made for the same. Moreover some experienced teachers and scholars of the Sanskrit language who happened to see the MS. of the second part desired me to publish it, and expressed their opinion that the book will be very useful to students. Considering this I gave permission to Mr. Janardan Mahadev Gurjar to publish both the parts in one volume.

In the second part are treated the non-conjugational tenses and moods and derived verbs. As the outlines of Geography and History are taught before a student begins to learn minute facts and events, so the general nature of Sanskrit verbs is given in the beginning, in order that the learner may know the scope of the subject he has to learn. The technical and significant names of tenses and moods, such as लट्, वर्तमान, &c., are also given in the beginning, so that the student may be able to understand them when they occur in the commentaries of the Kāvya which he reads. Although the Denominative and the Frequentative are of rare occurrence, a general knowledge of them is indispensably necessary for a student, as sometimes they occur even in common books such as Hitopadesha, and others. Of the derivative words only the participles are given in the Appendix, others being easy are omitted. Also an alphabetical list of important roots is given at the end of the book.

In conclusion, it may be said that no labour has been spared to make this little book most useful to the learner. Several defects, however, the writer is aware, may still be found which if pointed out will be thankfully removed in future.

In preparing this book I have received great assistance from my learned friend Mr. N. B. Godbole, B.A., for which I am greatly obliged to him. I must also thank my friend Mr. S. G. Bhânâp for taking pains in correcting the MS., and carrying it through the press.

Bombay, 1st May 1886.

CONTENTS.

PART I.

	PAGE
General nature of Sanskrit Verbs	1
Characteristics of the ten Conjugations	2
First, fourth, sixth, and tenth Conjugations treated	3
Irregular bases of first, fourth, sixth, and tenth Conjugations.	8
Terminations as appended to second, third, fifth, seventh, eighth and ninth Conjugations	10
Strong and Weak Terminations	11
Second Conjugation	12
Third do.	26
5th and 8th do.	32
7th do.	35
9th do.	39
Voice	40

PART II.

General rules regarding non-Conjugational Tenses	43
The first and second Futures, and Conditional	"
Set and Anit roots	46
Important rules of Sandhi	49
Wet (वेद्) roots	50
Irregularities of the 1st and 2nd Futures and Conditional	52
Benedictive Mood	53
The Perfect	56
The Periphrastic Perfect	"
Reduplicative Perfect	57
Rules of Reduplication, &c.	"
The Aorist	69
First Variety	"
Second "	"
Third "	72
Sixth "	74
Seventh "	"
Fourth and Fifth Varieties	75

	Page
Derivative Verbs	84
The Causal	"
The Desiderative	86
The Frequentative	89
The Atmanepada Frequentative	"
The Parasmaipada do.	92
Nominal Verbs	93
The Participles	95
The Present Participle	"
The Future "	"
The Perfect "	96
The Past Passive "	97
The Potential "	98
Alphabetical list of important roots	101

A GUIDE TO SANSKRIT VERBS.

PART I.

क्रियापदप्रकाशः

There are two kinds of verbs in Sanskrit, primitive and derivative.
Every Sanskrit verb has six tenses and four moods, which are as follows :—

कालाः	TENSES.		अर्थाः	MOODS.
वर्तमानः	* Present	लट्	आज्ञा	* Imperative लोट्
अनद्यतनभूतः	* Imperfect	लङ्	विधिः	* Potential लिङ्
परोक्षभूतः	Perfect	लिट्	संकेतः	Conditional लृङ्
भूतः	Aorist	लुङ्	आशीः	Benedictive आशीर्लिङ्
भविष्यन्	First Future			
अनद्यतनभविष्यन्	Second Future			

In four of these, marked with an asterisk, the verbs undergo peculiar modifications (विकरण) with reference to which they are divided into ten conjugational classes (गणाः).

Tenses and moods in which verbs undergo peculiar changes are called Conjugational (सार्वधानुक्त) or special tenses and moods, and others Non-conjugational (आर्धधानुक्त) or general.

In the first part we will treat only of the conjugational tenses of primitive verbs.

There are two sets of personal terminations in Sanskrit. The one is called *Parasmaipada* and the other *Ātmanepada*.

<i>Parasmaipada.</i>				<i>Ātmanepada.</i>		
S.	D.	P.		S.	D.	P.
प्रथमः	सि	तः	अन्ति	त	आताम्	अन्त
मध्यमः	सि	यः	य	थाः	आथाम्	ध्वम्
उत्तमः	मि	वः	मः	इ	वहि	महि

These terminations undergo different changes in different tenses and conjugations.

Some roots take exclusively the Parasmaipada and some the Âtmanepada; while others take either.

The proper use of Parasmaipada and Âtmanepada should be learnt from a dictionary.

There are several roots which, though Parasmaipadi, take Âtmanepada when certain prepositions (उपसर्ग) are prefixed to them; as जयति P. becomes जयते A. after the prepositions वि, परा; and विशति P. becomes विशते A. after the preposition नि.

Also there are a few Âtmanepadi verbs which take Parasmaipada after some prepositions; as रमते Atm. becomes रमति after the prepositions, वि, आ, परि, and उप.

Those roots which take either pada should be used in Âtmanepada when the fruit or consequence of the action expressed by the verb accrues to the agent (कर्तृगामिनि क्रियाफले) and, in Parasmaipada when it does to any other person or thing than the agent. As यजते (the sacrificer) sacrifices (for himself); यजति he (the priest) sacrifices (for somebody else).

CHARACTERISTICS OF THE TEN CONJUGATIONS.

I.—अ is added on to the roots of this conjugation (भ्वादिः) before the personal terminations are applied; as वृ + अ + ति = वरति. नम् + अ + तः = नमतः, यज् + अ + ते = यजते. Before this अ, final (short or long) and penultimate short, इ, उ, ऋ, and लृ, of a root take their गुण* substitute.

Examples:—

Final short	इ-जि	+अ+ति=जे	+अ+ति=जय् + अ + ति=जयति.
" "	उ-धु	+अ+ति=धो	+अ+ति=धव् + अ + ति=धवति.
" "	ऋ-रु	+अ+ति=सर	+अ+ति=सरति.
Long	ई-नी	+अ+ति=ने	+अ+ति=नय् + अ + ति=नयति.
" "	ऊ-भू	+अ+ति=भो	+अ+ति=भव् + अ + ति=भवति.
" "	ऋ-वृ	+अ+ति=तर	+अ+ति=तरति.
Penultimate short	इ-सिध्	+अ+ति=सेध्	+अ+ति=सेधति.
" "	उ-शुच्	+अ+ति=शोच्	+अ+ति=शोचति.
" "	ऋ-सृप्	+अ+ति=सर्प्	+अ+ति=सर्पति.
" "	लृ-कृप्	+अ+ते=कल्प्	+अ+ते=कल्पते.

* When the vowels इ, उ, ऋ, short or long, and the vowel लृ, are changed to ए, ओ, अर् and अल् respectively, they are said to take गुण, and when they and अ are changed to ऐ, औ, आर्, आल् and आ they are said to take वृद्धि.

† ए, ओ, ऐ, औ are changed to अय्, अव्, आय्, आव्, before a vowel.

II.—In this conjugation (अदादिः) the terminations are applied directly, as हन् + ति = हन्ति.

III.—In this conjugation (जुहोत्यादिः) terminations are applied directly, but the root is re-duplicated according to certain rules ; (given in the sequel) as दा + ति = ददा + ति = ददाति.

IV.—य is added on to a root of this conjugation (दिवादिः) before the personal terminations—as कृप् + य + ति = कृप्यति.

V.—नु is added on to a root of this conjugation (स्वादिः) before the terminations, as चि + नु + ते = चिनुते.

VI.—अ* is added on to a root of this conjugation (तुवादिः) but here the final and penultimate short vowel does not take गुण, as in the first conjugation.

VII.—न is inserted after the last vowel of a root of this conjugation (रूपादिः) as हिस्, हिनस् + ति = हिनस्ति.

VIII.—उ is added on to a root of this conjugation (तनादिः) before the terminations, as तन् + उ + ते = तनुते.

IX.—ना is added on to a root of this conjugation (क्रयादिः) before the terminations, as अक् + ना + ति = अदनाति.

X.—Roots of this conjugation (चुरादिः) take अय before the personal terminations, as गण् + अय + ति = गणयति.

Conjugations I, IV, VI, and X, are similar in one point, that is, the bases† of them all end in अ, and consequently they take the same

* Before this अ, the final इ, उ, ऋ, and ॠ of a root, are changed to इय, उव्, रिय्, इर् respectively ; as—

रि + अ + ति = रियाति.

धु + अ + ति = धुवति.

मृ + अ + ते = म्रियते.

गृ + अ + ति = गिरति.

† In this conjugation, the final इ, उ, ऋ (short or long), and the penultimate अ of roots (except of some कथ्, गण्, रच् &c.) take वृद्धि, and the penultimate इ, उ, ऋ of roots (except स्तृह्, मृग् &c.) take गुण ;

चि + अय + ति = चै + अय + ति = चाय् + अय + ति = चाययाति.

भू + अय + ते = भौ + अय + ते = भाव् + अय् + ते = भावयते.

दृ + अय + ति = दार् + अय् + ति = दारयाति.

तड् + अय + ति = ताड् + अय + ति = ताडयाति.

घुष् + अय + ति = घोष् + अय + ति = घोषयति.

&c.,

&c.,

&c.,

† By the base (अङ्ग) of a verb is meant that form to which the personal terminations are applied.

modified personal terminations. Therefore, we will give them together.

Present Tense.

Terminations.

Persons.	<i>Parasmaipada.</i>			<i>Atmanepada.</i>		
	<i>S.</i>	<i>D.</i>	<i>P.</i>	<i>S.</i>	<i>D.</i>	<i>P.</i>
III	ति	तः	न्ति	ते	इते	न्ते
II	सि	यः	थ	से	इथे	ध्वे
I	मि	वः	मः	इ	वहे	महे

1st Conjugation.

	<i>वद् to speak.</i>			<i>लभ् to get.</i>		
III	वदति	वदतः	वदन्ति	लभते	लभेते	लभन्ते
II	वदसि	वदथः	वदथ	लभसे	लभेथे	लभध्वे
I	वदामि*	वदावः	वदामः	लभे	लभावहे	लभामहे

4th Conjugation.

	<i>तुष् to be pleased.</i>			<i>युष् to fight.</i>		
III	तुष्यति	तुष्यतः	तुष्यन्ति	युध्यते	युध्येते	युध्यन्ते
II	तुष्यसि	तुष्यथः	तुष्यथ	युध्यसे	युध्येथे	युध्यध्वे
I	तुष्यामि	तुष्यावः	तुष्यामः	युध्ये	युध्यावहे	युध्यामहे

6th Conjugation.

	<i>क्षिप् to throw.</i>			<i>दिश् to show.</i>		
III	क्षिपति	क्षिपतः	क्षिपन्ति	दिशते	दिशेते	दिशन्ते
II	क्षिपसि	क्षिपथः	क्षिपथ	दिशसे	दिशेथे	दिशध्वे
I	क्षिपामि	क्षिपावः	क्षिपामः	दिशे	दिशावहे	दिशामहे

* Before व and म of the first person, the preceding अ is lengthened,

* 10th Conjugation.

P.			A.		
S.	D.	P.	S.	D.	P.
गण् to count.			चिन्त् to contemplate.		
III गणयति	गणयतः	गणयन्ति	चिन्तयते	चिन्तयेते	चिन्तयन्ते
II गणयसि	गणयथः	गणयथ	चिन्तयसे	चिन्तयेथे	चिन्तयध्वे
I गणयामि	गणयावः	गणयामः	चिन्तये	चिन्तयावहे	चिन्तयामहे

Imperfect.

Terminations.

III त्	ताम्	न्	त	इताम्	न्त
II स् (:))	तम्	त	थास् (:))	इथाम्	ध्वम्
I म्	व	म	इ	वहि	महि

In this tense अ is prefixed to a root.

When अ is prefixed to a root beginning with इ (short or long) ए or ऐ, उ (short or long) ओ or औ, and ऋ (short or long), the vowel which takes the place of both is ऐ in the first three cases, औ in the second three, and आर् in the last, as ईक्ष्, ऐक्षत; ऊह्, औहत; एध्, ऐधत; ऋच्छ्, आर्च्छत्.

1st Conjugation.

नी to carry.

शुम् to be splendid.

III अनयत्	अनयताम्	अनयन्	अशोभत	अशोभेताम्	अशोभन्त
II अनयः	अनयतम्	अनयत	अशोभथाः	अशोभेथाम्	अशोभध्वम्
I अनयम्	अनयाव	अनयाम	अशोभे	अशोभावहि	अशोभामहि

4th Conjugation.

† दिव् to shine.

मन् to think.

III अदीव्यत्	अदीव्यताम्	अदीव्यन्	अमन्यत	अमन्येताम्	अमन्यन्त
II अदीव्यः	अदीव्यतम्	अदीव्यत	अमन्यथाः	अमन्येथाम्	अमन्यध्वम्
I अदीव्यम्	अदीव्याव	अदीव्याम	अमन्ये	अमन्यावहि	अमन्यामहि

* Roots of the 10th Conj. take generally both the Padas.

† Penultimate इ and उ of a root ending in र् or व् are lengthened before a consonant.

6th Conjugation.

P.			A.		
S.	D.	P.	S.	D.	P.
स्फुर् to throb.			तुद् to inflict pain.		
III अस्फुरत्	अस्फुरताम्	अस्फुरन्	अतुदत्	अतुदेताम्	अतुदन्त
II अस्फुरः	अस्फुरतम्	अस्फुरत	अतुदथाः	अतुदेथाम्	अतुदध्वम्
I अस्फुरम्	अस्फुराव	अस्फुराम	अतुदे	अतुदावहि	अतुदामहि

10th Conjugation.

तद् to beat.			मन्त्र् to consult.		
III अताडयत्	अताडयताम्	अताडयन्	अमन्त्रयत्	अमन्त्रयेताम्	अमन्त्रयन्त
II अताडयः	अताडयतम्	अताडयत	अमन्त्रयथाः	अमन्त्रयेथाम्	अमन्त्रयध्वम्
I अताडयम्	अताडयाव	अताडयाम	अमन्त्रये	अमन्त्रयावहि	अमन्त्रयामहि

Imperative Mood.

Terminations.

III	तु*	ताम्	न्तु	ताम्	इताम्	न्ताम्
II	-*	तम्	त	स्व	इथाम्	ध्वम्
I	आनि	आव	आम	ऐ	आवहै	आमहै

1st Conjugation.

बुध् to know.			एध् to increase.		
III बोधत्	बोधताम्	बोधन्तु	एधताम्	एधेताम्	एधन्ताम्
II बोध	बोधतम्	बोधत	एधस्व	एधेथाम्	एधध्वम्
I बोधानि	बोधाव	बोधाम	एधै	एधावहै	एधामहै

4th Conjugation.

† ज् to become old.			पद् to go.		
III जीर्यत्	जीर्यताम्	जीर्यन्तु	पद्यताम्	पद्येताम्	पद्यन्ताम्
II जीर्य	जीर्यतम्	जीर्यत	पद्यस्व	पद्येथाम्	पद्यध्वम्
I जीर्याणि	जीर्याव	जीर्याम	पद्यै	पद्यावहै	पद्यामहै

* When the Imperative has the senso of the benedictive तत् is optionally applied to the base in the 3rd and 2nd person singular as भवतात्.

† The ending ऋ of a root, when it does not take guṇa or vridhdi substitute, is changed to इर्; but if the ऋ be preceded by a labial or वृ, it is changed to उर्. Vide note † page 5.

6th Conjugation.

P.			A.		
S.	D.	P.	S.	D.	P.
स्फुर to throb.			मृ to die.		
III स्फुरतु	स्फुरताम्	स्फुरन्तु	म्रियताम्	म्रियेताम्	म्रियन्ताम्
II स्फुर	स्फुरतम्	स्फुरत	म्रियस्व	म्रियेयाम्	म्रियध्वम्
I स्फुराणि*	स्फुराव	स्फुराम	म्रियै	म्रियावहे	म्रियामहे

10th Conjugation.

क्षल to wash.			अर्थ to request.		
III क्षालयतु	क्षालयताम्	क्षालयन्तु	अर्थयताम्	अर्थयेताम्	अर्थयन्ताम्
II क्षालय	क्षालयतम्	क्षालयत	अर्थयस्व	अर्थयेयाम्	अर्थयध्वम्
I क्षालयानि	क्षालयाव	क्षालयाम	अर्थयै	अर्थयावहे	अर्थयामहे

Potential.

Terminations.

III ईत्	ईताम्	ईयुः	ईत	ईयाताम्	ईरन्
II ईस् (:)	ईतम्	ईत	ईथास् (:)	ईयाथाम्	ईध्वम्
I ईयम्	ईव	ईम	ईय	ईवहि	ईमहि

1st Conjugation.

स्मृ to remember.			श्लाघ् to praise.		
III स्मरेत्	स्मरेताम्	स्मरेयुः	श्लाघेत्	श्लाघेयाताम्	श्लाघेरन्
II स्मरेः	स्मरेतम्	स्मरेत	श्लाघेथाः	श्लाघेयाथाम्	श्लाघेध्वम्
I स्मरेयम्	स्मरेव	स्मरेम	श्लाघेय	श्लाघेवहि	श्लाघेमहि

4th Conjugation.

श्लिष् to embrace.			क्लिश् to be afflicted.		
III श्लिष्येत्	श्लिष्येताम्	श्लिष्येयुः	क्लिश्येत्	क्लिश्येयाताम्	क्लिश्येरन्
II श्लिष्येः	श्लिष्येतम्	श्लिष्येत	क्लिश्येथाः	क्लिश्येयाथाम्	क्लिश्येध्वम्
I श्लिष्येयम्	श्लिष्येव	श्लिष्येम	क्लिश्येय	क्लिश्येवहि	क्लिश्येमहि

* When न् is preceded by क्, र् or ष् in the same word it is changed to न्. This change is made, though any number of letters except the palatal (च, छ, ज, झ, ञ, श,) the lingual (ट, ठ, ड, ढ, ण,) the dental (त, थ, द, ध, न्, ल, म्,) comes between क्, र्, or ष् and न्.

6th Conjugation.

P.			A.		
S.	D.	P.	S.	D.	P.
<i>कृष् to plough.</i>			<i>जुष् to serve.</i>		
III कृषेत्	कृषेताम्	कृषेयुः	जुषेत्	जुषेयाताम्	जुषेरन्
II कृषेः	कृषेतम्	कृषेत	जुषेथाः	जुषेयाथाम्	जुषेध्वम्
I कृषेयम्	कृषेव	कृषेम	जुषेय	जुषेवहि	जुषेमहि

10th Conjugation.

<i>चुर to steal.</i>			<i>गर्व to be proud.</i>		
III चोरयेत्	चोरयेताम्	चोरयेयुः	गर्वयेत्	गर्वयेयाताम्	गर्वयेरन्
II चोरयेः	चोरयेतम्	चोरयेत	गर्वयेथाः	गर्वयेयाथाम्	गर्वयेध्वम्
I चोरयेयम्	चोरयेव	चोरयेम	गर्वयेय	गर्वयेवहि	गर्वयेमहि

Some roots of the 1st, 4th, 6th and 10th conjugations are irregular as far as their bases are concerned.

We give them here—

Roots. Base. Pre. 3rd Singular.

1st CLASS.

क्	P to go.	क्च्छ	क्च्छति
कम्	A to desire.	कामय	कामयते.
क्रम्	P to go.	क्राम	क्रामति*
गम्	P to go.	गच्छ	गच्छति
गुप्	P to guard.	गोपाय	गोपायति
गुह्	P A to hide.	गूह	गूहति-ते
घ्रा	P to smell.	जिघ्र	जिघ्रति
चम्	with आ P to drink.	आचाम	आचामति
दश्	P to bite.	दश	दशति
दृश्	P to see.	पश्य	पश्यति
धूप	P to fumigate.	धूपाय	धूपायति
ध्मा	P to blow.	धम	धमति
पा	P to drink.	पिब	पिबति
पण् }	P to praise.	पणा	पणायाति
पन् }		पना	पनायाति

* कम्, भ्राश्, भ्लाश्, छिब् belong to the 4th conjugation optionally.

*Root.**Base. 3rd Person Singular.*

वृज्	P. to wipe off.
म्रा	P. to think.
यम्	P. to restrain.
रज्	P. A. to colour.
विच्छ्	P. to go.
शब्	A. to fall.
छिप्	P. to spit.
संज्	P. to adhere.
सद्	P. to sit.
स्था	P. to stand.
स्र	P. to go.
स्वञ्ज	A. to embrace.

मार्ज	मार्जति
मन	मनति
यच्छ	यच्छति
रज	रजति-ते
विच्छाय	विच्छायति
शीय	शीयते
छीव	छीवति
सज्	सजति
सीद्	सीदति
तिष्ठ	तिष्ठति
धाव	धावति
स्वज	स्वजते

4th CLASS.

क्रम्	P. to go.
कृम्	P. to be weary.
छा	P. to cut.
जन्	A. to be born.
तम्	P. to be sad.
दम्	P. to tame.
क्षो	P. to cut.
भ्रंश्	P. to fall.
भ्रंस्	
भ्रम्*	P. to roam.
यस†	P. to make effort.
मद्	P. to be intoxicated.
मिद्	P. to be oily.
रंज्	P. A. to colour.
व्यध्	P. to strike.

क्राम्य	क्राम्यति
कृाम्य	कृाम्यति
छाप	छापति
जाय	जायते
ताम्य	ताम्यति
दाम्य	दाम्यति
क्ष	क्षति
भ्रदय	भ्रदयति
भ्रस्य	भ्रस्यति
भ्रम्य	भ्रम्यति
भ्राम्य	भ्राम्यति
यस or	यसति or
यस्य	यस्यति
माद्य	माद्यति
मेद्य	मेद्यति
रज्य	रज्यति-ते
विध्य	विध्यति

* This root optionally belongs to the 1st class, and in that case it takes the form भ्रमाति.

† यस् belongs to 1st conjugation optionally when no preposition (except सम्) is prefixed to it. यस्यति, or यसति, संयस्यति or संयसते, but प्रयस्यति.

Root.		Base.	3rd Person Singular.
शम्	P. to be tranquil.	शाम्य	शाम्यति
शो	P. to sharpen.	श्य	श्यति
श्रम्	P. to be weary.	श्राम्य	श्राम्यति
सो	P. to finish.	स्य	स्यति

6th CLASS.

इष्	P. to wish.	इच्छ	इच्छति
कृत्	P. to cut.	कृत्	कृतति
गृ	P. to swallow.	{ गिर गिल	गिरति गिलति
प्रच्छ्	P. to ask.	पृच्छ	पृच्छति
भृज्	P. A. to fry.	भृज्ज	भृज्जति-ते
मुच्	P. A. to loosen.	मुञ्च	मुञ्चति-ते
लिप्	P. A. to anoint.	लिप	लिपति-ते
लुप्	P. A. to break.	लुप	लुपति-ते
विद्	P. A. to find.	विद्	विदति-ते
सिच्	P. A. to sprinkle.	सिञ्च	सिञ्चति-ते
खिद्	P. to be afflicted.	खिद्	खिदति
पिण्	P. to form.	पिण	पिणति
वृश्	P. to cut.	वृश्	वृश्ति
व्यच्	P. to deceive.	विच	विचति

10th CLASS.

धू	P. to shake.	धूनय	धूनयति
प्री	P. to please.	प्रीणय	प्रीणयति

Conjugations II, III, V, VII, VIII, and IX contain a few roots, but they are more difficult in inflection than those that are treated before.

Terminations.
Present Tense.

	<i>Parasmaipada.</i>			<i>Ātmanepada.</i>		
III ति	तः	अन्ति	ते	भाते	अते	
II सि	थः	थ	से	आथे	ध्वे	
I मि	वः	मः	ए	वहे	महे	

After the roots जक्ष्, जाग्, वृद्धि, च्कास्, शास् and all roots belonging to the the third conjugation, the third person plural termination Parasmaipada loses its nasal.

Imperfect.

	S.	D.	P.		S.	D.	P.
III	न्	ताम्	अन्		त	आताम्	अत
II	स्	तम्	त		थाः	आथाम्	ध्वम्
I	अम्	व	म		इ	वहि	महि

In the case of the roots enumerated in the above rule, and the root विद् to be the imperfect Parasmaipada third person plural termination is उस् necessarily, and optionally after roots ending in आ and the root द्विष् belonging to the second conjugation.

Imperative.

III	तु*	ताम्	अन्तु		ताम्	आताम्	अताम्
II	हि	तम्	त		स्व	आथाम्	ध्वम्
I	आनि	आव	आम		ऐ	आवहै	आमहै

हि of the second person singular is changed to धि after consonants, except semi-vowels (य्, र्, ल्, व्). and nasals, and after the root ह् to sacrifice (third conjugation). हि is dropped in the fifth and eighth conjugations, when the उ of the base is not preceded by a conjunct consonant. In the ninth conjugation, imperative second person singular form of roots ending in a consonant is made simply by adding आन to the root.

Potential.

III	यात्	याताम्	युः		ईत्	ईयाताम्	ईरन्
II	याः	यातम्	यात		ईथाः	ईयाथाम्	ईध्वम्
I	याम्	याव	याम		ईय	ईवहि	ईमहि

For certain conveniences the above terminations are divided into two parts—Strong and Weak.

Strong. (13).

The singulars of the present tense Parasmaipada ; singulars of the imperfect tense Parasmaipada ; third person singular of the imperative Parasmaipada and all numbers of the imperative first person both Ātmanepada and Parasmaipada, are strong.

* See note page 6. तात् is a weak termination.

Weak.

All other terminations of the Conjugational tenses are weak.

Before a strong termination, the final and penultimate short vowel of the base takes its *gunz* (गुण) substitute.

Second Conjugation.

Almost all roots of this conjugation are irregular. As this little book is a guide to children, it is better to give actual forms than to tax their memory by giving so many rules at once to learn by heart.

Of course, advanced students will learn them from grammars.

अद् to eat. P.

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	<i>Present.</i>			<i>Imperfect.</i>		
III	अस्ति	अस्	अस्ति	आदत्	आत्ताम्	आदन्
II	अस्ति	अस्य	अस्य	आदः	आत्तम्	आत्
I	अस्मि	अहम्	अहम्	आदम्	आह	आह
	<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>		
III	अक्षु	अत्ताम्	अदन्तु	अद्यात्	अद्याताम्	अद्युः
II	अद्धि	अत्तम्	अत्त	अद्याः	अद्यातम्	अद्यात्
I	अहानि	अहाव	अहाम	अद्याम्	अद्याव	अद्याम

** अन् to breathe. P.*

	<i>Present.</i>			<i>Imperfect.</i>		
III अनिति	अनितः	अनन्ति		आनीत् आनत्	} आनिताम्	आनन्
II अनिधि	अनिथः	अनिथ		आनीः आनः		
I अनिमि	अनिधः	अनिमः		आनम्		
	<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>		
III अनितु	अनिताम्	अनन्तु		अन्यात्	अन्याताम्	अन्युः
II अनिहि	अनितम्	अनित		अन्याः	अन्यातम्	अन्यात्
I अनानि	अनाव	अनाम		अन्याम्	अन्याव	अन्याम

* स्वप् and भम् are conjugated exactly like अन्.

अस् to be. P.

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	<i>Present.</i>			<i>Imperfect.</i>		
III	अस्ति	स्तः	सन्ति	आसीन्	आस्ताम्	आसन्
II	अस्ति	स्थः	स्थ	आसीः	आस्तम्	आस्त
I	अस्मि	स्वः	स्मः	आसम्	आस्व	आस्म
	<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>		
III	अस्तु	स्ताम्	सन्तु	स्यात्	स्याताम्	स्युः
II	एधि	स्तम्	स्त	स्याः	स्यातम्	स्यात
I	असानि	असाव	असाम	स्याम्	स्याव	स्याम

आम् to sit. A.

	<i>Present.</i>			<i>Imperfect.</i>		
III	आस्ते	आसाते	आसते	आस्त	आसाताम्	आसत
II	आस्ते	आसाथे	आध्वे*	आस्थाः	आसाथाम्	आध्वम्
I	आसे	आस्वहे	आस्महे	आसि	आस्वहि	आस्महि
	<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>		
III	अस्ताम्	आसाताम्	आसताम्	आसीत	आसीयाताम्	आसीरन्
II	आस्व	आसाथाम्	आध्वम्	आसीथाः	आसीयाथाम्	आसीध्वम्
I	आसे	आसावहे	आसामहे	आसीय	आसीवहि	आसीमहि

इ to go. P.

	<i>Present.</i>			<i>Imperfect.</i>		
III	एति	इतः	यन्ति	ऐत्	ऐताम्	आयन्
II	एषि	इथः	इथ	ऐः	ऐतम्	ऐत
I	एभि	इवः	इमः	आयम्	ऐव	ऐम
	<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>		
III	एतु	इताम्	यन्तु	इयात्	इयाताम्	इयुः
II	इहि	इतम्	इत	इयाः	इयातम्	इयात
I	अयानि	अयाव	अयाम	इयाम्	इयाव	इयाम

इ with अधि to study. A.

	<i>Present.</i>			<i>Imperfect.</i>		
III	अधीते	अधीयाते	अधीयते	अध्यैत	अध्यैयाताम्	अध्यैयत
II	अधीषे	अधीयाथे	अधीध्वे	अध्यैथाः	अध्यैयाथाम्	अध्यैध्वम्
I	अधीये	अधीवहे	अधीमहे	अध्यैयि	अध्यैवहि	अध्यैमहि

* The ending स् of a root is dropped before a termination beginning with ध्.

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>		
III	अधीताम्	अधीयाताम्	अधीयताम्	अधीयीत	अधीयीयाताम्	अधीयीरन्
II	अधीष्व	अधीयाथाम्	अधीध्वम्	अधीयीथाः	अधीयीयाथाम्	अधीयीध्वम्
I	अध्यै	अध्यैवहे	अध्यैमहे	अधीयीय	अधीयीवहि	अधीयीमहि

ई to go. P.

	<i>Present.</i>			<i>Imperfect.</i>		
III	एति	ईतः	इयन्ति	ऐत्	ऐताम्	आयन्
II	एषि	ईथः	ईथ	ऐः	ऐतम्	ऐत
I	एमि	ईवः	ईमः	आयम्	ऐव	ऐम

	<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>		
III	एतु	ईताम्	इयन्तु	ईयात्	ईयाताम्	ईयुः
II	ईहि	ईतम्	ईत	ईयाः	ईयातम्	ईयान्त
I	अयानि	अयाव	अयाम	ईयाम्	ईयाव	ईयाम

ईड् to praise. A.

	<i>Present.</i>			<i>Imperfect.</i>		
III	ईडे	ईडाते	ईडते	ऐड	ऐडाताम्	ऐडत
II	ईडिषे	ईडाथे	ईडिष्वे	ऐडाः	ऐडाथाम्	ऐडद्वम्
I	ईडे	ईडवहे	ईडमहे	ऐडि	ऐडवहि	ऐडमहि

	<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>		
III	ईडाम्	ईडाताम्	ईडतान्	ईडीत	ईडीयाताम्	ईडीरन्
II	ईडिष्व	ईडाथाम्	ईडिध्वम्	ईडीथाः	ईडीयाथाम्	ईडीध्वम्
I	ईडे	ईडावहे	ईडामहे	ईडीय	ईडीवहि	ईडीमहि

ईर् to go. A.

	<i>Present.</i>			<i>Imperfect.</i>		
III	ईरते	ईरान्ते	ईरन्ते	ऐर्त	ऐराताम्	ऐरत
II	ईरषे	ईराथे	ईरष्वे	ऐर्थाः	ऐराथाम्	ऐरध्वम्
I	ईरे	ईरवहे	ईरमहे	ऐरि	ऐरवहि	ऐरमहि

	<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>		
III	ईरताम्	ईराताम्	ईरतान्	ईरीत	ईरीयाताम्	ईरीरन्
II	ईरष्व	ईराथाम्	ईरध्वम्	ईरीथाः	ईरीयाथाम्	ईरीध्वम्
I	ईरे	ईरावहे	ईरामहे	ईरीय	ईरीवहि	ईरीमहि

ईश् to rule. A.

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	<i>Present.</i>			<i>Imperfect.</i>		
III	ईष्टे	ईशाते	ईशते	ऐष्ट	ऐशाताम्	ऐशत
II	ईशिषे	ईशाथे	ईशिध्वे	ऐष्टाः	ऐशाथाम्	ऐशुध्वम्
I	ईशे	ईश्वहे	ईशमहे	ऐशि	ऐश्वहि	ऐशमहि
	<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>		
III	ईष्टाम्	ईशाताम्	ईशताम्	ईशीत	ईशीयाताम्	ईशीरन्
II	ईशिष्व	ईशाथाम्	ईशिध्वम्	ईशीथाः	ईशायाथाम्	ईशीध्वम्
I	ईशै	ईशवहे	ईशामहे	ईशीय	ईशीवहि	ईशीमहि

ऊर्णु to cover. P. A.

	P.	<i>Present.</i>	A.
III	{ ऊर्णोति }	ऊर्णुतः ऊर्णुवन्ति	ऊर्णुते ऊर्णुवाते ऊर्णुवते
II	{ ऊर्णोषि }	ऊर्णुथः ऊर्णुथ	ऊर्णुषे ऊर्णुवाथे ऊर्णुध्वे
I	{ ऊर्णोमि }	ऊर्णुवः ऊर्णुमः	ऊर्णुवे ऊर्णुवहे ऊर्णुमहे

Imperfect.

III	और्णोत्	और्णुताम्	और्णुवन्	और्णुत	और्णुवाताम्	और्णुवत
II	और्णोः	और्णुतम्	और्णुत	और्णुथाः	और्णुवाथाम्	और्णुध्वम्
I	और्णवम्	और्णुव	और्णुम	और्णुवि	और्णुवहि	और्णुमहि

Imperative.

III	{ ऊर्णोतु }	ऊर्णुताम्	ऊर्णुवन्तु	ऊर्णुताम्	ऊर्णुवाताम्	ऊर्णुवताम्
II	ऊर्णुहि	ऊर्णुतम्	ऊर्णुत	ऊर्णुष्व	ऊर्णुवाथाम्	ऊर्णुध्वम्
I	ऊर्णवानि	ऊर्णुवाव	ऊर्णुवाम	ऊर्णुवै	ऊर्णुवावहे	ऊर्णुवामहे

Potential.

III	ऊर्णुयात्	ऊर्णुयाताम्	ऊर्णुयुः	ऊर्णुवीत	ऊर्णुवीयाताम्	ऊर्णुवीरन्
II	ऊर्णुयाः	ऊर्णुयातम्	ऊर्णुयात	ऊर्णुवीथाः	ऊर्णुवीयाथाम्	ऊर्णुवीध्वम्
I	ऊर्णुयाम्	ऊर्णुयाव	ऊर्णुयाम	ऊर्णुवीय	ऊर्णुवीवहि	ऊर्णुवीमहि

कश् to go. A.

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	<i>Present.</i>			<i>Imperfect.</i>		
III	कटे	कशाते	कशाते	अकट	अकशाताम्	अकशत
II	कक्षे	कशाथे	कड्डु	अकक्षाः	अकशाथाम्	अकड्डुम्
I	कक्षे	कक्षवहे	कक्षमहे	अकक्षि	अकक्षवहि	अकक्षमहि
	<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>		
III	कष्टाम्	कशाताम्	कशाताम्	कशीत	कशीयाताम्	कशीरन्
II	कक्ष्य	कशाथाम्	कड्डुम्	कशीथाः	कशीयाथाम्	कशीध्वम्
I	कक्षै	कशावहे	कशामहे	कशीय	कशीवहि	कशीमहि

*कु to make noise. P.

	<i>Present.</i>			<i>Imperfect.</i>		
III	कौति	कुतः	कुवन्ति	अकौत्	अकुताम्	अकुवन्
II	कौषि	कुयः	कुथ	अकौः	अकुतम्	अकुत
I	कौमि	कुवः	कुमः	अकवम्	अकुव	अकुम
	<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>		
III	कौतु	कुताम्	कुवन्तु	कुयात्	कुयाताम्	कुयुः
II	कुहि	कुतम्	कुत	कुयाः	कुयातम्	कुयात
I	कवानि	कवाव	कवाम	कुयाम्	कुयाव	कुयाम

†ख्या to tell. P.

	<i>Present.</i>			<i>Imperfect.</i>		
III	ख्याति	ख्यातः	ख्यान्ति	अख्यात्	अख्याताम्	{ अख्युः अख्यान्
II	ख्यासि	ख्याथः	ख्याथ	अख्याः	अख्यातम्	अख्यात
I	ख्यानि	ख्यावः	ख्यामः	अख्याम्	अख्याव	अख्याम
	<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>		
III	ख्यातु	ख्याताम्	ख्यान्तु	ख्यायात्	ख्यायाताम्	ख्यायुः
II	ख्याहि	ख्यातम्	ख्यात	ख्यायाः	ख्यायातम्	ख्यायात
I	ख्यानि	ख्याव	ख्याम	ख्यायाम्	ख्यायाव	ख्यायाम

* कु, क्षु, यु, नु, यु, सु, स्तु, &c., all ending in short उ are conjugated like कु.

† All roots ending in आ are conjugated like ख्या, with the exception of दारिद्रा.

चकास् to shine. P.

S.	D.	P.	S.	D.	P.
<i>Present.</i>			<i>Imperfect.</i>		
III चकास्ति	चकास्तः	चकासति	अचकात्-श्	अचकास्ताम्	अचकासुः
II चकास्ति	चकास्थः	चकास्थ	अचकात्	} अचकास्तम्	अचकास्त
I चकास्मि	चकास्वः	चकास्मः	अचकाः		
			अचकासम्	अचकास्व	अचकास्म
<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>		
III चकास्तु	चकास्ताम्	चकासतु	चकास्यात्	चकास्याताम्	चकास्युः
II चकाधि	} चकास्तम्	चकास्त	चकास्याः	चकास्यातम्	चकास्यात
चकाद्भि					
I चकासानि	चकासाद्	चकासाम्	चकास्याम्	चकास्याव	चकास्याम

चक्ष् to speak. A.

S.	D.	P.	S.	D.	P.
<i>Present.</i>			<i>Imperfect.</i>		
III चक्षे	चक्षते	चक्षते	अचष्ट	अचक्षाताम्	अचक्षत
II चक्षे	चक्षथे	चक्ष्ते	अचष्टाः	अचक्षायाम्	अचक्षुः
I चक्षे	चक्ष्वहे	चक्षमहे	अचक्षि	अचक्ष्वहि	अचक्षमहि
<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>		
III चक्षतु	चक्षाताम्	चक्षताम्	चक्षीत्	चक्षीयाताम्	चक्षीरन्
II चक्ष्व	चक्षायाम्	चक्ष्वम्	चक्षीथाः	चक्षीयाथाम्	चक्षीध्वम्
I चक्षे	चक्ष्वहे	चक्षमहे	चक्षीय	चक्षीवहि	चक्षीमहि

जागृ to be awake. P.

S.	D.	P.	S.	D.	P.
<i>Present.</i>			<i>Imperfect.</i>		
III जागर्ति	जागृतः	जाग्रति	अजागः	अजागृताम्	अजागरुः
II जागर्षि	जागृथः	जागृथ	अजागः	अजागृतम्	अजागृत
I जागर्भि	जागृवः	जागृमः	अजागरम्	अजागृव	अजागृम
<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>		
III जागर्तु	जागृताम्	जाग्रतु	जागृयात्	जागृयाताम्	जागृयुः
II जागर्हि	जागृतम्	जागृत	जागृयाः	जागृयातम्	जागृयात
I जागराणि	जागरव	जागराम	जागृयाम्	जागृयाव	जागृयाम

जक्ष् to eat. P.

S.	D.	P.	S.	D.	P.
<i>Present.</i>			<i>Imperfect.</i>		
III जक्षति	जक्षतः	जक्षति	अजक्षीत्	} अजक्षिताम्	अजक्षुः
			अजक्षत्		
II जक्षिषि	जक्षिथः	जक्षिथ	अजक्षीः	} अजक्षितम्	अजक्षित
			अजक्षः		
I जक्षिमि	जक्षिवः	जक्षिमः	अजक्षम्	अजक्षिव	अजक्षिम

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>		
III	जक्षितु	जक्षिताम्	जक्षतु	जक्ष्यात्	जक्ष्याताम्	जक्ष्युः
II	जक्षिहि	जक्षितम्	जक्षित	जक्ष्याः	जक्ष्यातम्	जक्ष्यात
I	जक्षाणि	जक्षाव	जक्षाम	जक्ष्याम	जक्ष्याव	जक्ष्याम

दरिद्रा to be poor. P.

	<i>Present.</i>			<i>Imperfect.</i>		
III	वरिद्राति	वरिद्रितः	वरिद्रति	अवरिद्रात्	अवरिद्रिताम्	अवरिद्रुः
II	वरिद्रासि	वरिद्रियः	वरिद्रिय	अवरिद्राः	अवरिद्रितम्	अवरिद्रित
I	वरिद्रामि	वरिद्रिवः	वरिद्रिमः	अवरिद्राम्	अवरिद्रिव	अवरिद्रिम
	<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>		
III	वरिद्रातु	वरिद्रिताम्	वरिद्रतु	वरिद्रियात्	वरिद्रियाताम्	वरिद्रियुः
II	वरिद्रिहि	वरिद्रितम्	वरिद्रित	वरिद्रियाः	वरिद्रियातम्	वरिद्रियात
I	वरिद्राणि	वरिद्राव	वरिद्रान	वरिद्रियाम	वरिद्रियाव	वरिद्रियाम

* *दुह् to milk. P. A.*

	P.	<i>Present.</i>		A.		
III	दोधि	दुग्धः	दुहन्ति	दुग्धे	दुहाते	दुहते
II	दोक्षि	दुग्धः	दुग्ध	धुक्षे	दुहाये	धुग्धे
I	दोष्मि	दुह्मः	दुह्मः	दुहे	दुह्वहे	दुह्वहे
	<i>Imperfect.</i>					
III	अधोक्	अदुग्धाम्	अदुहन्	अदुग्ध	अदुहाताम्	अदुहत
II	अधोक्	अदुग्धम्	अदुग्ध	अदुग्धाः	अदुहायाम्	अधुग्धम्
I	अदोहम्	अदुह्म	अदुह्म	अदुहि	अदुह्वहि	अदुह्वहि
	<i>Imperative.</i>					
III	दोग्धु	दुग्धाम्	दुहन्तु	दुग्धाम्	दुहाताम्	दुहताम्
II	दुग्धि	दुग्धम्	दुग्ध	धुक्ष्व	दुहायाम्	धुग्धम्
I	दोहानि	दोहाव	दोहाम	दोहे	दोहावहे	दोहामहे
	<i>Potential.</i>					
III	दुह्यात्	दुह्याताम्	दुह्युः	दुहीत	दुहीयाताम्	दुहीरन्
II	दुह्याः	दुह्यातम्	दुह्यात	दुहीथाः	दुहीयाथाम्	दुहीध्वम्
I	दुह्याम	दुह्याव	दुह्याम	दुहीय	दुहीवाहि	दुहीमाहि

* दिह् is conjugated like दुह्; इ and ए should be substituted in the place of उ and ओ respectively.

द्विष् to hate. P. A.

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
		P.	Present.		A.	
III	द्वेष्टि	द्विष्टः	द्विषन्ति	द्विष्टे	द्विषाते	द्विषते
II	द्वेक्षि	द्विष्टः	द्विष्ट	द्विष्टे	द्विषाथे	द्विष्वहे
I	द्वेष्मि	द्विष्वः	द्विष्मः	द्विषे	द्विष्वहे	द्विष्महे

Imperfect.

III	अद्वेद	अद्विष्टाम्	{ अद्विषन् अद्विषुः	अद्विष्ट	अद्विषाताम्	अद्विषत
II	अद्वेद	अद्विष्टम्	अद्विष्ट	अद्विष्टाः	अद्विषायाम्	अद्विषदुम्
I	अद्वेषम्	अद्विष्व	अद्विष्म	अद्विषि	अद्विष्वहि	अद्विष्महि

Imperative.

III	द्वेष्ट	द्विष्टाम्	द्विषन्तु	द्विष्टाम्	द्विषाताम्	द्विषताम्
II	द्विष्टु	द्विष्टम्	द्विष्ट	द्विष्व	द्विषायाम्	द्विषदुम्
I	द्वेषाणि	द्वेषाव	द्वेषाम	द्वेषै	द्वेषावहे	द्वेषामहे

Potential.

III	द्विष्यात्	द्विष्याताम्	द्विष्युः	द्विषीत	द्विषीयाताम्	द्विषीरन्
II	द्विष्याः	द्विष्यातम्	द्विष्यात	द्विषीथाः	द्विषीयाथाम्	द्विषीध्वम्
I	द्विष्याम्	द्विष्याव	द्विष्याम	द्विषीय	द्विषीवहि	द्विषीमहि

* निज् to purify. A.

	Present.	Imperfect.	
III	निक्ते	निजाते	निजते
II	निक्षे	निजाथे	निग्धे
I	निजे	निज्वहे	निज्महे

Imperative.

Potential.

III	निक्ताम्	निजाताम्	निजताम्	निजीत	निजीयाताम्	निजीरन्
II	निक्ष्व	निजाथाम्	निग्धम्	निजीथाः	निजीयाथाम्	निजीध्वम्
I	निजे	निजावहे	निजामहे	निजीय	निजीवहि	निजीमहि

पृच् to be in contact. A.

	Present.	Imperfect.	
III	पृक्ते	पृचाते	पृचते
II	पृक्षे	पृचाथे	पृग्धे
I	पृचे	पृच्वहे	पृचमहे

* पिञ्, पृञ्, वृञ्, शृञ् are conjugated like. निञ्.

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>		
III	पृक्ताम्	पृक्षाताम्	पृक्षताम्	पृचीत	पृचीयाताम्	पृचीरन्
II	पृक्ष्व	पृक्षाथाम्	पृग्ध्वम्	पृचीथाः	पृचीयाथाम्	पृचीध्वम्
I	पृचै	पृक्षावहे	पृर्चामहे	पृचीय	पृचीवहि	पृचीमहि

ब्रू to speak. P. A.

	P.	Present.	A.
III	{ ब्रवीति आह	{ ब्रूतः आहृतः	{ ब्रुवन्ति आहुः
II	{ ब्रवीषि आस्य	{ ब्रूयः आहस्यः	{ ब्रूय आहस्य
I	ब्रवीमि	ब्रूवः	ब्रूमः

Imperfect.

III	अब्रवीत्	अब्रूताम्	अब्रुवन्	अब्रूत	अब्रूवाताम्	अब्रुवत
II	अब्रूवी	अब्रूतम्	अब्रूत	अब्रूयाः	अब्रूयाथाम्	अब्रूध्वम्
I	अब्रूवम्	अब्रूव	अब्रूम	अब्रूवि	अब्रूवहि	अब्रूमहि

Imperative.

III	ब्रवीतु	ब्रूताम्	ब्रुवन्तु	ब्रूताम्	ब्रूवाताम्	ब्रुवताम्
II	ब्रूहि	ब्रूतम्	ब्रूत	ब्रूष्व	ब्रूयाथाम्	ब्रूध्वम्
I	ब्रूवाणि	ब्रूवाव	ब्रूवाम	ब्रूवे	ब्रूवावहे	ब्रूवामहे

Potential.

III	ब्रूयात्	ब्रूयाताम्	ब्रूयुः	ब्रूवीन	ब्रूवीयाताम्	ब्रूवीरन्
II	ब्रूयाः	ब्रूयातम्	ब्रूयात	ब्रूवीथाः	ब्रूवीयाथाम्	ब्रूवीध्वम्
I	ब्रूयाम्	ब्रूयाव	ब्रूयाम	ब्रूवीय	ब्रूवीवहि	ब्रूवीमहि

मृज् to cleanse. P.

Present.

III	मार्ष्टि*	मृष्टः	{ मृजन्ति मार्जन्ति	अमार्ष्टि	अमृष्टाम्	{ अमृजन् अमार्जन्
II	मार्क्षि	मृष्ठः	मृष्ठ	अमार्ष्टि	अमृष्टम्	अमृष्ट
I	मार्जिम	मृज्वः	मृज्मः	अमार्जिम	अमृज्व	अमृज्म

Imperfect.

* ऋ of मृज् takes वृद्धि before strong terminations, and optionally before weak terminations beginning with a vowel.

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>		
III	माडु	मृष्टाम्	{ मृजन्तु माजन्तु	मृज्यात्	मृज्याताम्	मृज्युः
II	मृड्	मृष्टम्	मृष्ट	मृज्याः	मृज्यातम्	मृज्यात
I	माजानि	माजाव	माजामि	मृज्याम्	मृज्याव	मृज्याम

रुद् to weep. P.

		<i>Present.</i>		<i>Imperfect.</i>	
III	रोदिति	रुदितः	रुदन्ति	{ अरोदीत् अरोदत्	अरुदिताम् अरुदन्
II	रोदिषि	रुदिथः	रुदिथ	{ अरोदीः अरोदः	अरुदितम् अरुदित
I	रोदिमि	रुदिवः	रुदिमः	अरोदम्	अरुदिव अरुदिम

*Imperative.**Potential.*

III	रोदितु	रुदिताम्	रुदन्तु	रुद्यात्	रुद्याताम्	रुद्युः
II	रुदिहि	रुदितम्	रुदित	रुद्याः	रुद्यातम्	रुद्यात
I	रोशानि	रोदाव	रोशाम	रुद्याम्	रुद्याव	रुद्याम

लिह् to lick. P. A.

	P.	<i>Present.</i>		A.	
III	लीढि	लीढः	लिहन्ति	लीढे	लिहाते लिहते
II	लेक्षि	लीढः	लीढ	लिक्षे	लिहाथे लीङ्
I	लेक्षि	लिङ्	लिङ्गः	लिहे	लिङ्गहे लिङ्गहे

Imperfect.

III	अलेद्	अलीढाम्	अलिहन्	अलीढ	अलिहाताम् अलिहत
II	अलेद्	अलीढम्	अलीढ	अलीढाः	अलिहाथाम् अलीङ्गम्
I	अलेहम्	अलिङ्	अलिङ्ग	अलिहि	अलिङ्गहि अलिङ्गहि

Imperative.

III	लेडु	लीढाम्	लिहन्तु	लीढाम्	लिहाताम् लिहताम्
II	लीढि	लीढम्	लीढ	लिङ्	लिहाथाम् लीङ्गम्
I	लेहानि	लेहाव	लेहाम	लेहे	लेहावहे लेहामहे

Potential.

III	लिह्याव	लिह्याताम्	लिङ्गुः	लिहीत	लिहीयाताम् लिहीरन्
II	लिह्याः	लिह्यातम्	लिह्यात	लिहीथाः	लिहीयाथाम् लिहीभ्यम्
I	लिह्याम्	लिह्याव	लिह्याम	लिहीय	लिहीवहि लिहीमहि

वच् to speak. P.

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	<i>Present.</i>			<i>Imperfect.</i>		
III	वक्ति	वक्तः	*	अवक्	अवक्ताम्	अवचन्
II	वक्षि	वक्ष्यः	वक्ष्य	अवक्	अवक्तम्	अवक्त
I	वचिम	वच्यः	वच्यमः	अवचम्	अवच्य	अवच्य
	<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>		
III	वक्तु	वक्ताम्	वचन्तु	वक्ष्यात्	वक्ष्याताम्	वक्ष्युः
II	वक्षि	वक्तम्	वक्त	वक्ष्याः	वक्ष्यातम्	वक्ष्यात
I	वचानि	वच्याव	वचाम	वक्ष्याम्	वक्ष्याव	वक्ष्याम

वश् to wish. P.

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	<i>Present.</i>			<i>Imperfect.</i>		
III	वष्टि	उष्टः	उष्टान्ति	अवष्ट	औष्टाम्	औष्टान्
II	वक्षि	उष्टः	उष्ट	अवष्ट	औष्टम्	औष्ट
I	वदिम	उष्टवः	उष्टमः	अवष्टाम्	औष्टव	औष्टम
	<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>		
III	वष्टु	उष्टाम्	उष्टान्तु	उद्य्यात्	उद्य्याताम्	उद्य्युः
II	उष्टि	उष्टम्	उष्ट	उद्य्याः	उद्य्यातम्	उद्य्यात
I	वद्यानि	वद्याव	वद्याम	उद्य्याम्	उद्य्याव	उद्य्याम

†वस् to wear. A.

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	<i>Present.</i>			<i>Imperfect.</i>		
III	वस्ते	वसाते	वसते	अवस्त	अवसाताम्	अवसत
II	वस्ते	वसाथे	वध्वे†	अवस्थाः	अवसाथाम्	अवध्वम्
I	वसे	वस्वहे	वस्महे	अवसि	अवस्वहि	अवस्महि
	<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>		
III	वस्ताम्	वसाताम्	वसताम्	वसीत्	वसीयाताम्	वसीरन्
II	वस्त्व	वसाथाम्	वध्वम्	वसीथाः	वसीयाथाम्	वसीध्वम्
I	वसै	वसावहे	वसामहे	वसीय	वसीवहि	वसीमहि

* वच् is not used in 3rd person plural of this tense.

† कस्, कंस, निस् &c., are Conjugated like वस्.

‡ Vide note * page 13.

* विद् to know. P.

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	<i>Present.</i>			<i>Imperfect.</i>		
III	वेत्ति	विन्तः	विदन्ति	अवेत्	अविन्ताम्	अविदुः
	वेद	विदतुः	विदुः			
II	वेत्सि	विन्थः	विन्थ	अवेत्	अविन्तम्	अविन्त
	वेत्थ	विदथुः	विद	अवेः		
I	वेद्मि	विद्वः	विद्वः	अवेदम्	अविद्व	अविद्व
	वेद	विद्व	विद्व			

*Imperative.**Potential.*

III	वेत्तु	विन्ताम्	विदन्तु	विद्यात्	विद्याताम्	विद्युः
	विदां करोतु	विदां कुरुताम्	विदां कुर्वन्तु			
II	विद्वि	विन्तम्	विन्त	विद्याः	विद्यातम्	विद्यात
	विदां कुरु	विदां कुरुतम्	विदां कुरुत			
I	वेदानि	वेदाव	वेदाम	विद्याम्	विद्याव	विद्याम
	विदां करवाणि	विदां करवाव	विदां करवाम			

वी to go. P.

	<i>Present.</i>			<i>Imperfect.</i>		
III	वेति	वीतः	वियन्ति	अवेत्	अवीताम्	अवियन्
II	वेषि	वीथः	वीथ	अवेः	अवीतम्	अवीत
I	वेमि	वीवः	वीनः	अवयम्	अवीव	अवीम

*Imperative.**Potential.*

III	वेतु	वीताम्	वियन्तु	वीयात्	वीयाताम्	वीयुः
II	वीहि	वीतम्	वीत	वीयाः	वीयातम्	वीयात
I	वयानि	वयाव	वयाम	वीयाम्	वीयाव	वीयाम

वृज् to avoid. A.

	<i>Present.</i>			<i>Imperfect.</i>		
III	वृक्ते	वृजाते	वृजते	अवृक्त	अवृजाताम्	अवृजत
II	वृक्षे	वृजाथे	वृग्धे	अवृक्थाः	अवृजाथाम्	अवृग्धम्
I	वृजे	वृज्वहे	वृज्महे	अवृजि	अवृज्वहि	अवृज्महि

* विद् with सम् takes आत्मनेपद when the 3rd Person Plural termination has optionally इ added to it ; as संविद्वहे.

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>		
III	वृक्षात्	वृक्षाताम्	वृक्षात्	वृजीत	वृजीयाताम्	वृजीरन्
II	वृक्षे	वृक्षाथाम्	वृक्ष्वम्	वृजीथाः	वृजीयाथाम्	वृजीध्वम्
I	वृक्षे	वृक्षावहे	वृजीमहे	वृजीय	वृजीवहि	वृजीमहि

शास् to rule. P.

	<i>Present.</i>			<i>Imperfect.</i>		
III	शास्ति	शिष्टः	शासति	अशात्	अशिष्टाम्	अशासुः
II	शास्ति	शिष्टः	शिष्ट	अशात्	अशिष्टम्	अशिष्ट
				अशाः		
I	शास्मि	शिष्वः	शिष्मः	अशासम्	अशिष्व	अशिष्म
	<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>		
III	शास्तु	शिष्टाम्	शास्तु	शिष्यात्	शिष्याताम्	शिष्युः
II	शाधि	शिष्टम्	शिष्ट	शिष्याः	शिष्याताम्	शिष्यात्
I	शासानि	शासान	शासाम	शिष्याम्	शिष्याव	शिष्याम

शी to lie down. A.

	<i>Present.</i>			<i>Imperfect.</i>		
III	शेते	शयाते	शेरते	अशेत	अशयाताम्	अशेरत्
II	शेषे	शयाथे	शेध्वे	अशेथाः	अशयाथाम्	अशेध्वम्
I	शये	शेवहे	शेमहे	अशयि	अशेवहि	अशेमहि
	<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>		
III	शेताम्	शयाताम्	शेरताम्	शयीत्	शयीयाताम्	शयीरन्
II	शेष्व	शयाथाम्	शेध्वम्	शयीथाः	शयीयाथाम्	शयीध्वम्
I	शये	शयावहे	शयामहे	शयीय	शयीवहि	शयीमहि

सू to give birth. A.

	<i>Present.</i>			<i>Imperfect.</i>		
III	सूते	सुवाते	सुवते	असूत्	असुवाताम्	असुवत्
II	सूषे	सुवाथे	सूध्वे	असूथाः	असुवाथाम्	असूध्वम्
I	सुवे	सुवहे	सुमहे	असूवि	असूवहि	असूमहि
	<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>		
III	सूताम्	सुवाताम्	सुवताम्	सुवीत्	सुवीयाताम्	सुवीरन्
II	सूष्व	सुवाथाम्	सूध्वम्	सुवीथाः	सुवीयाथाम्	सुवीध्वम्
I	सुवे	सुवावहे	सुवामहे	सुवीय	सुवीवहि	सुवीमहि

S. D. P. S. D. P.

* स्तु to praise. P. A.

P. Present.			A.		
III	{ स्तौति स्तवीति }	स्तुतः स्तुवीतः }	स्तुवन्ति स्तुवीति }	स्तुते स्तुवीति }	स्तुवाते स्तुवते }
II	{ स्तौषि स्तवीषि }	स्तुथः स्तुवीथः }	स्तुथ स्तुवीथि }	स्तुषे स्तुवीषि }	स्तुवाथे { स्तुष्वे स्तुवीष्वे }
I	{ स्तौमि स्तवीमि }	स्तुवः स्तुवीवः }	स्तुमः स्तुवीमः }	स्तुवे स्तुवीवहे }	स्तुमहे स्तुवीमहे }

Imperfect.

III	{ अस्तौत् अस्तवीत् }	अस्तुताम् अस्तुवीताम् }	अस्तुवन् अस्तुवीतः }	अस्तुत अस्तुवीतः }	अस्तुवाताम् अस्तुवत }
II	{ अस्तौः अस्तवीः }	अस्तुतम् अस्तुवीतम् }	अस्तुत अस्तुवीतः }	अस्तुथाः अस्तुवीथाः }	अस्तुवाथाम् { अस्तुध्वम् अस्तुवीध्वम् }
I	अस्तवम्	{ अस्तुव अस्तुवीव }	अस्तुम अस्तुवीमः }	अस्तुवि { अस्तुवहि अस्तुवीवहि }	अस्तुमहि अस्तुवीमहि }

Imperative.

III	{ स्तौतु स्तवीतु }	स्तुताम् स्तुवीताम् }	स्तुवन्तु स्तुवीताम् }	स्तुताम् स्तुवीताम् }	स्तुवाताम् स्तुवताम् }
II	{ स्तुहि स्तुवीहि }	स्तुतम् स्तुवीतम् }	स्तुत स्तुवीतः }	स्तुष्व स्तुवीष्वः }	स्तुवाथाम् { स्तुध्वम् स्तुवीध्वम् }
I	स्तवानि	स्तवाव स्तवामः }	स्तव स्तवीवः }	स्तवे स्तवीवहे }	स्तवामहे स्तवामहे }

Potential.

III	{ स्तुयात् स्तुवीयात् }	स्तुयाताम् स्तुवीयाताम् }	स्तुयुः स्तुवीयुः }	स्तुवीत स्तुवीयाताम् }	स्तुवीरन् स्तुवीरन् }
II	{ स्तुयाः स्तुवीयाः }	स्तुयातम् स्तुवीयातम् }	स्तुयात् स्तुवीयात् }	स्तुवीथाः स्तुवीयाथाम् }	स्तुवीध्वम् स्तुवीध्वम् }
I	{ स्तुयाम् स्तुवीयाम् }	स्तुयाव स्तुवीयावः }	स्तुयाम स्तुवीयामः }	स्तुवीथ स्तुवीवहि }	स्तुवीमहि स्तुवीमहि }

† हन् to kill. P.

Present.			Imperfect.		
III	हन्ति	हतः	हन्ति	अहन्	अहतम्
II	हसि	हतः	हथ	अहन्	अहतम्
I	हन्मि	हन्वः	हन्मः	अहनम्	अहनम्

* तु and रु are conjugated like स्तु.

† हन् with आ takes आत्मनेपद when ह is the base before weak terminations beginning with a consonant except a nasal or a semi-vowel and घ before weak terminations beginning with a vowel; as आ-हते; आ-घते; आ-घते, &c.

	<i>S.</i>	<i>D.</i>	<i>P.</i>	<i>S.</i>	<i>D.</i>	<i>P.</i>
	<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>		
III	हन्तु	हताम्	घ्नन्तु	हन्यात्	हन्याताम्	हन्युः
II	जहि	हतम्	हत	हन्याः	हन्यातम्	हन्यात
I	हनानि	हनाव	हनाम	हन्याम्	हन्याव	हन्याम

ह to conceal. A.

	<i>Present.</i>			<i>Imperfect.</i>		
III	कुते	कुवाते	कुवते	अकुत	अकुवाताम्	अकुवत
II	कुधे	कुवाधे	कुध्वे	अकुथाः	अकुवाथाम्	अकुध्वम्
I	कुवे	कुवहे	कुमहे	अकुवि	अकुवहि	अकुमहि
	<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>		
III	कुताम्	कुवाताम्	कुवताम्	कुवीत	कुवीयाताम्	कुवीरन्
II	कुष्व	कुवाथाम्	कुध्वम्	कुवीथाः	कुवीयाथाम्	कुवीध्वम्
I	कुवे	कुवावहे	कुवामहे	कुवीय	कुवीवहि	कुवीमहि

Third Conjugation.

The roots of the third conjugation also are more irregular than those of the 2nd. The root takes reduplication, rules of which perplex the memory of young students. The * rules of reduplication are very necessary to know the forms of some of the non-conjugational tenses and to form derivative verbs such as Desideratives, Frequentatives, &c., but they are of very little use in conjugating verbs of the 3rd Conj. if the correct forms of the conjugational tenses are learnt by heart.

ग to go.

	<i>Present.</i>			<i>Imperfect.</i>		
III	इयति	इयुतः	इयति	ऐयः	ऐयताम्	ऐयरुः
II	इयर्षि	इयुथः	इयुथ	ऐयः	ऐयुतम्	ऐयुत
I	इयर्षि	इयुवः	इयुमः	ऐयरम्	ऐयुव	ऐयुम
	<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>		
III	इयर्षु	इयुताम्	इयतु	इयुथात्	इयुयाताम्	इयुयुः
II	इयुहि	इयुतम्	इयुत	इयुथाः	इयुयातम्	इयुयात
I	इयराणि	इयराव	इयराम	इयुथाम्	इयुयाव	इयुयाम

* These rules are given in the treatment of the Perfect ; Part II.

दा to give. P. A.

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
		P.	Present.		A.	
III	ददाति	दत्तः	ददति	दत्ते	ददाते	ददते
II	ददासि	दत्थः	दत्थ	दत्से	ददाथे	दद्वे
I	ददामि	दद्वः	दद्वः	ददे	दद्वहे	दद्वहे

Imperfect.

III	अददात्	अदत्ताम्	अददुः	अदत्त	अददाताम्	अददत्
II	अददाः	अदत्तम्	अदत्त	अदत्थाः	अददाथाम्	अदद्वुम्
I	अददाम	अदद्व	अदद्व	अददि	अदद्वहि	अदद्वहि

Imperative.

III	ददातु	दत्ताम्	ददतु	दत्ताम्	ददाताम्	ददताम्
II	देहि	दत्तम्	दत्त	दत्स्व	ददाथाम्	दद्वुम्
I	ददानि	ददाव	ददाम	ददे	ददावहे	ददामहे

Potential.

III	दद्यात्	दद्याताम्	दद्युः	ददीत	ददीयाताम्	ददीरन्
II	दद्याः	दद्यातम्	दद्यात	ददीथाः	ददीयाथाम्	ददीध्वम्
I	दद्याम्	दद्याव	दद्याम	ददीय	ददीवहि	ददीमहि

धा to put. P. A.

Present.

III	दधाति	धत्तः	दधति	धत्ते	दधाते	दधते
II	दधासि	धत्थः	धत्थ	धत्से	दधाथे	दध्वे
I	ददामि	दध्वः	दध्वः	दधे	दध्वहे	दध्वहे

Imperfect.

III	अदधात्	अधत्ताम्	अदधुः	अधत्त	अदधाताम्	अदधत्
II	अदधाः	अधत्तम्	अधत्त	अधत्थाः	अदधाथाम्	अदध्वुम्
I	अददाम	अदध्व	अदध्व	अदधि	अदध्वहि	अदध्वहि

Imperative.

III	दधातु	धत्ताम्	दधतु	धत्ताम्	दधाताम्	दधताम्
II	धेहि	धत्तम्	धत्त	धत्स्व	दधाथाम्	दध्वुम्
I	ददानि	ददाव	ददाम	दधे	ददावहे	ददामहे

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
		P.	Potential.		A.	
III	दध्यात्	दध्याताम्	दध्युः	दधीत	दधीयाताम्	दधीरन्
II	दध्याः	दध्यातम्	दध्यात	दधीथाः	दधीयाथाम्	दधीध्वम्
I	दध्याम्	दध्याव	दध्याम	दधीथ	दधीवहि	दधीमहि

* निज् to purify.

Present.

III	नेनेक्ति	नेनेक्तः	नेनेजति	नेनेक्ते	नेनेजाते	नेनेजते
II	नेनेक्षि	नेनेक्ष्यः	नेनेक्ष्य	नेनेक्षे	नेनेजाये	नेनेग्ध्वे
I	नेनेङ्मि	नेनेङ्वः	नेनेङमः	नेनेजे	नेनेङ्वहे	नेनेङमहे

Imperfect.

III	अनेनेक्	अनेनेक्ताम्	अनेनेजुः	अनेनेक्त	अनेनेजाताम्	अनेनेजत
II	अनेनेक्	अनेनेक्तम्	अनेनेक्त	अनेनेक्थाः	अनेनेजाथाम्	अनेनेग्ध्वम्
I	अनेनेजम्	अनेनेङ्व	अनेनेङम	अनेनेजि	अनेनेङ्वहि	अनेनेङ्महि

Imperative.

III	नेनेक्तु	नेनेक्ताम्	नेनेजतु	नेनेक्ताम्	नेनेजाताम्	नेनेजताम्
II	नेनेक्षि	नेनेक्तम्	नेनेक्त	नेनेक्ष्व	नेनेजाथाम्	नेनेग्ध्वम्
I	नेनेजानि	नेनेजाव	नेनेजाम	नेनेजे	नेनेजावहे	नेनेजामहे

Potential.

III	नेनेङ्यात्	नेनेङ्याताम्	नेनेङ्युः	नेनेजीत	नेनेजीयाताम्	नेनेजीरन्
II	नेनेङ्याः	नेनेङ्यातम्	नेनेङ्यात	नेनेजीथाः	नेनेजीयाथाम्	नेनेजीध्वम्
I	नेनेङ्याम्	नेनेङ्याव	नेनेङ्याम	नेनेजीथ	नेनेजीवहि	नेनेजीमहि

पृ to fill. P.

Present.

Imperfect.

III	पिपति	पिपुतः	पिप्राति	अपिपः	अपिपुताम्	अपिपरुः
II	पिपिषि	पिपुथः	पिपुथ	अपिपः	अपिपुतम्	अपिपुत
I	पिपिमि	पिपुवः	पिपुमः	अपिपरम्	अपिपुव	अपिपुम

Imperative.

Potential.

III	पिपुर्तु	पिपुताम्	पिपुतु	पिपुयात्	पिपुयाताम्	पिपुयुः
II	पिपुहि	पिपुतम्	पिपुत	पिपुयाः	पिपुयातम्	पिपुयात
I	पिपराणि	पिपराव	पिपराम	पिपुयाम्	पिपुयाव	पिपुयाम

पृ to fill. P.

III	पिपति	†पिपूतः	पिपुराति	अपिपः	अपिपूताम्	अपिपरुः
II	पिपिषि	पिपूर्यः	पिपूर्ये	अपिपः	अपिपूतम्	अपिपूत
I	पिपिमि	पिपूरवः	पिपूरमः	अपिपरम्	अपिपूरव	अपिपूरम

* विज् to separate is conjugated like निज्. † See note † page 6.

S.	D.	P.	S.	D.	P.
	<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>	
III पिपर्तु	पिपृताम्	पिपुरतु	पिपृयात्	पिपृयाताम्	पिपृयुः
II पिपृहि	पिपृतेम्	पिपृते	पिपृयाः	पिपृयातम्	पिपृयात
I पिपराणि	पिपराव	पिपराम	पिपृयाम्	पिपृयाव	पिपृयान

भी to fear. P.

	<i>Present.</i>			<i>Imperfect.</i>	
III बिभेति	{ बिभीतः बिभितः }	बिभ्यति	अबिभेत्	{ अबिभीताम् अबिभिताम् }	अबिभ्युः
II बिभेवि	{ बिभीथः बिभियः }	बिभीथ बिभिय	अबिभेः	{ अबिभीतम् अबिभितम् }	अबिभीत अबिभित
I बिभेमि	{ बिभीवः बिभिवः }	बिभीमः बिभिमः	अबिभयम्	{ अबिभीव अबिभिव }	अबिभीम अबिभिम

	<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>	
III बिभेतु	{ बिभीताम् बिभिताम् }	बिभ्यतु	{ बिभीयात् बिभियात् }	बिभीयाताम् बिभियाताम्	बिभीयुः बिभियुः
II { बिभीहि बिभिहि	{ बिभीतम् बिभितम् }	बिभीत बिभित	{ बिभीयाः बिभियाः }	बिभीयातम् बिभियातम्	बिभीयात बिभियात
I बिभयानि	बिभयाव	बिभयाम	{ बिभीयाम् बिभियाम् }	बिभीयाव बिभियाव	बिभीयाम बिभियाम

भृ to bear. P. A.

P.	<i>Present.</i>			<i>A.</i>	
III बिभर्ति	बिभृतः	बिभ्रति	बिभृते	बिभ्राते	बिभ्रते
II बिभर्षि	बिभृथः	बिभृथ	बिभृषे	बिभ्राथे	बिभृष्वे
I बिभर्मि	बिभृवः	बिभृमः	बिभ्रे	बिभृवहे	बिभृमहे

Imperfect.

III अबिभः	अबिभृताम्	अबिभरुः	अबिभृत	अबिभ्राताम्	अबिभ्रत
II अबिभः	अबिभृतम्	अबिभृत	अबिभृथाः	अबिभ्राथाम्	अबिभृष्वम्
I अबिभरम्	अबिभृव	अबिभृम	अबिभि	अबिभृवहि	अबिभृमहि

Imperative.

III बिभर्तु	बिभृताम्	बिभ्रतु	बिभृताम्	बिभ्राताम्	बिभ्रताम्
II बिभृहि	बिभृतम्	बिभृत	बिभृष्व	बिभ्राथाम्	बिभृष्वम्
I बिभराणि	बिभराव	बिभराम	बिभरै	बिभरावहे	बिभरामहे

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	<i>Potential.</i>					
III	बिभृयात्	बिभृयाताम्	बिभृद्युः	बिभ्रीत	बिभ्रीयाताम्	बिभ्रीरन्
II	बिभृयाः	बिभृयातम्	बिभृयात्	बिभ्रीथाः	बिभ्रीयाथाम्	बिभ्रीध्वम्
I	बिभृयाम्	बिभृयाव	बिभृयाम्	बिभ्रीय	बिभ्रीवहि	बिभ्रीमहि

मा to measure. A.

	<i>Present.</i>			<i>Imperfect.</i>		
III	मिमीते	मिमाते	मिमते	अमिमीत	अमिमाताम्	अमिमत
II	मिमीथे	मिमाथे	मिमीध्वे	अमिमीथाः	अमिमाथाम्	अमिमीध्वम्
I	मिमि	मिमीवहे	मिमीमहे	अमिमि	अमिमीवहि	अमिमीमहि

Imperative.

Potential.

III	मिमीताम्	मिमाताम्	मिमताम्	मिमीत	मिमीयाताम्	मिमिरन्
II	मिमीध्व	मिमाथाम्	मिमीध्वम्	मिमीथाः	मिमीयाथाम्	मिमीध्वम्
I	मिमै	मिमावहे	मिमामहे	मिमिय	मिमीवहि	मिमीमहि

विष् to pervade. P. A.

	P.	<i>Present.</i>		A.	
III	वेवेष्टि	वेविष्टः	वेविषति	वेविष्टे	वेविषाते
II	वेवेक्षि	वेविष्ठः	वेविष्ठ	वेवेक्षे	वेविषाथे
I	वेवेष्मि	वेविष्वः	वेविष्मः	वेवेषे	वेविष्वहे

Imperfect.

III	अवेवेद्	अवेविष्टाम्	अवेविषुः	अवेविष्ट	अवेविषाताम्	अवेविषत
II	अवेवेद	अवेविष्टम्	अवेविष्ट	अवेविष्टाः	अवेविषाथाम्	अवेविद्धुम्
I	अवेविषम्	अवेविष्व	अवेविष्म	अवेविषि	अवेविष्वहि	अवेविष्महि

Imperative.

III	वेवेष्टु	वेविष्टाम्	वेविषतु	वेविष्टाम्	वेविषाताम्	वेविषताम्
II	वेविष्टु	वेविष्टम्	वेविष्ट	वेवेक्ष्व	वेविषाथाम्	वेविद्धुम्
I	वेविषाणि	वेविषाव	वेविषाम	वेविषै	वेविषावहे	वेविषामहे

Potential.

III	वेविष्यात्	वेविष्याताम्	वेविष्युः	वेविषीत	वेविषीयाताम्	वेविषीरन्
II	वेविष्याः	वेविष्यातम्	वेविष्यात्	वेविषीथाः	वेविषीयाथाम्	वेविषीध्वम्
I	वेविष्याम्	वेविष्याव	वेविष्याम्	वेविषीय	वेविषीवहि	वेविषीमहि

हा to go. A.

	<i>Present.</i>			<i>Imperfect.</i>		
III	जिहीते	जिहाते	जिहते	अजिहीत	अजिहाताम्	अजिहत
II	जिहीथे	जिहाथे	जिहीध्वे	अजिहीथाः	अजिहाथाम्	अजिहीध्वम्
I	जिहे	जिहीवहे	जिहीमहे	अजिहि	अजिहीवहि	अजिहीमहि

S.	D.	P.	S.	D.	P.
<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>		
III जिहीताम् जिहाताम् जिहताम्			जिहीत	जिहीयाताम् जिहीरन्	
II जिहीष्व जिहाथाम् जिहीध्वम्			जिहीथाः	जिहीयाथाम् जिहीध्वम्	
I जिहै जिहावहै जिहामहै			जिहीय	जिहीवहि जिहीमाहि	

हा to abandon. P.

	<i>Present.</i>		<i>Imperfect.</i>		
III जहाति	{ जहितः जहीतः }	जहति	अजहात्	{ अजहिताम् अजहीताम् }	अजहः
II जहासि	{ जहियः जहीयः }	जहिय जहीय	अजहाः	{ अजहितम् अजहीतम् }	अजहित अजहीत
I जहामि	{ जहिवः जहीवः }	जहिमः जहीमः	अजहाम्	{ अजहिव अजहीव }	अजहिम अजहीम

	<i>Imperative.</i>		<i>Potential.</i>	
III जहातु	{ जहिताम् जहीताम् }	जहतु	जह्यात्	जह्याताम् जह्युः
II { जहाहि जहिहि जहीहि }	{ जहितम् जहीतम् }	जहित जहीत	जह्याः	जह्यातम् जह्यात
I जहानि	जहाव जहाम	जह्याम्	जह्याव जह्याम	

हु to sacrifice. P.

	<i>Present.</i>		<i>Imperfect.</i>		
III जुहोति	जुहुतः	जुहति	अजुहोत्	अजुहुताम्	अजुहवुः
II जुहोषि	जुहुथः	जुहुथ	अजुहोः	अजुहुतम्	अजुहुत
I जुहोमि	जुहुवः	जुहुमः	अजुहवम्	अजुहुव	अजुहुम

	<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>	
III जुहोतु	जुहुताम्	जुहतु	जुहुयात्	जुहुयाताम्	जुहुयुः
II जुहुषि	जुहुतम्	जुहुत	जुहुयाः	जुहुयाताम्	जुहुयात
I जुह्वानि	जुह्वाव	जुह्वाम	जुहुयाम्	जुहुयाव	जुहुयाम

ह्री to blush. P.

	<i>Present.</i>		<i>Imperfect.</i>		
III जिह्रेति	जिह्रीतः	जिह्रियति	अजिह्रेत्	आजिह्रिताम्	अजिह्रवुः
II जिह्रेषि	जिह्रीथः	जिह्रीथ	अजिह्रेः	अजिह्रीतम्	अजिह्रीत
I जिह्रेमि	जिह्रीवः	जिह्रीमः	अजिह्रयम्	अजिह्रीव	अजिह्रीम

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>		
III जिह्रेतु	जिह्रीताम्	जिह्रियत्	जिह्रीयात्	जिह्रीयाताम्	जिह्रीयुः	
II जिह्रीहि	जिह्रीतम्	जिह्रीत	जिह्रीयाः	जिह्रीयातम्	जिह्रीयात	
I जिह्रयाणि	जिह्रयाव	जिह्रयाम	जिह्रीयास्	जिह्रीयाव	जिह्रीयाम	

Fifth and Eighth Conjugations.

नु and उ are added on to the roots of the 5th and 8th Conjugations respectively. The vowel उ of the conjugational sign is changed to ओ before strong terminations.

The उ when not preceded by a conjunct consonant is dropped optionally before व and म. It is changed to उव् before a vowel weak termination, if preceded by a conjunct consonant; and to व् in other cases.

Present Tense.

Parasmaipada.

Ātmanepada.

5th Conjugation.

चि to collect. P. A.

III चिनोति	चिनुतः	चिन्वन्ति	चिनुते	चिन्वाते	चिन्वते
II चिनोषि	चिनुथः	चिनुथ	चिनुषे	चिन्वाथे	चिनुध्वे
I चिनोमि	{ चिनुवः	चिनुमः	चिन्वे	{ चिनुवहे	चिनुमहे
	{ चिन्वः	चिन्मः		{ चिन्वहे	चिन्महे

शक् to be able.

अश् to pervade.

III शक्नोति	शक्नुतः	शक्नुवन्ति	अश्नुते	अश्नुवाते	अश्नुवते
II शक्नोषि	शक्नुथः	शक्नुथ	अश्नुषे	अश्नुवाथे	अश्नुध्वे
I शक्नोमि	शक्नुवः	शक्नुमः	अश्नुवे	अश्नुवहे	अश्नुमहे

8th Conjugation.

तन् to stretch.

III तनोति	तनुतः	तन्वन्ति	तनुते	तन्वाते	तन्वते
II तनोषि	तनुथः	तनुथ	तनुषे	तन्वाथे	तनुध्वे
I तनोमि	{ तनुवः	तनुमः	तन्वे	{ तनुवहे	तनुमहे
	{ तन्वः	तन्मः		{ तन्वहे	तन्महे

S.	D.	P.	S.	D.	P.
P.		Imperfect.			A.
5th Conjugation.					

दु to give pain.

सु to extract soma juice.

III अदुनोत्	अदुनुताम्	अदुन्वन्	असुनुत	असुन्वाताम्	असुन्वत
II अदुनोः	अदुनुतम्	अदुनुत	असुनुथाः	असुन्वाथाम्	असुनुध्वम्
I अदुनवम्	{ अदुनुव अदुन्व	{ अदुनुम अदुन्म	असुन्वि	{ असुनुवहि असुन्वहि	{ असुनुमहि असुन्महि

आप् to obtain.

अश् to pervade.

III आप्नोत्	आप्नुताम्	आप्नुवन्	आश्रुत	आश्रुवाताम्	आश्रुवत
II आप्नोः	आप्नुतम्	आप्नुत	आश्रुथाः	आश्रुवाथाम्	आश्रुध्वम्
I आप्नवम्	आप्नुव	आप्नुम	आश्रुवि	आश्रुवहि	आश्रुमहि

8th Conjugation.

क्षण् to wound.

मन् to mind.

III अक्षणोत्	अक्षणुताम्	अक्षण्वन्	अमनुत	अमन्वाताम्	अमन्वत
II अक्षणोः	अक्षणुतम्	अक्षणुत	अमनुथाः	अमन्वाथाम्	अमनुध्वम्
I अक्षणवम्	{ अक्षणुव अक्षण्व	{ अक्षणुम अक्षण्म	अमन्वि	{ अमनुवहि अमन्वहि	{ अमनुमहि अमन्महि

Imperative.

5th Conjugation.

हि to send.

वृ to cover.

III हिनोत्	हिनुताम्	हिन्वन्तु	वृणुताम्	वृण्वाताम्	वृण्वताम्
II हिनु	हिनुतम्	हिनुत	वृणुष्व	वृण्वाथाम्	वृणुध्वम्
I हिनवानि	हिनवाव	हिनवाम	वृणुवै	वृणवावहै	वृणवामहै

साध् to accomplish.

अश् to pervade.

III साध्नोत्	साध्नुताम्	साध्नुवन्तु	अश्रुताम्	अश्रुवाताम्	अश्रुवताम्
II साध्नुहि	साध्नुतम्	साध्नुत	अश्रुष्व	अश्रुवाथाम्	अश्रुध्वम्
I साध्नवानि	साध्नवाव	साध्नवाम	अश्रुवै	अश्रुवावहै	अश्रुवामहै

8th Conjugation.

क्षिण् to wound.

वन् to beg.

III क्षिणोत्	क्षिणुताम्	क्षिण्वन्तु	वनुताम्	वन्वाताम्	वन्वताम्
II क्षिणु	क्षिणुतम्	क्षिणुत	वनुष्व	वन्वाथाम्	वनुध्वम्
I क्षिणवानि	क्षिणवाव	क्षिणवाम	वनवै	वनवावहै	वनवामहै

S. D. P. S. D. P.

Potential Mood.

5th Conjugation.

स्तृ to cover.

III	स्तृणुयात्	स्तृणुयाताम्	स्तृणुयुः	स्तृण्वीत	स्तृण्वीयाताम्	स्तृण्वीरन्
II	स्तृणुयाः	स्तृणुयातम्	स्तृणुयात्	स्तृण्वीथाः	स्तृण्वीयाथाम्	स्तृण्वीध्वम्
I	स्तृणुयाम्	स्तृणुयाव	स्तृणुयाम्	स्तृण्वीय	स्तृण्वीवहि	स्तृण्वीमहि

धृष् to challenge.

अग्न to pervade.

III	धृष्णुयात्	धृष्णुयाताम्	धृष्णुयुः	अग्नवीत	अग्नवीयाताम्	अग्नवीरन्
II	धृष्णुयाः	धृष्णुयातम्	धृष्णुयात्	अग्नवीथाः	अग्नवीयाथाम्	अग्नवीध्वम्
I	धृष्णुयाम्	धृष्णुयाव	धृष्णुयाम्	अग्नवीय	अग्नवीवहि	अग्नवीमहि

8th Conjugation.

तन् to stretch.

III	तनुयात्	तनुयाताम्	तनुयुः	तन्वीत	तन्वीयाताम्	तन्वीरन्
II	तनुयाः	तनुयातम्	तनुयात्	तन्वीथाः	तन्वीयाथाम्	तन्वीध्वम्
I	तनुयाम्	तनुयाव	तनुयाम्	तन्वीय	तन्वीवहि	तन्वीमहि

The root कृ to do P. A. belonging to the 8th conjugation is irregular; we shall conjugate it throughout.

P. कृ to do. P. A. A.

Present.

III	करोति	कुरुतः	कुर्वन्ति	कुरुते	कुर्वते	कुर्वते
II	करोषि	कुरुथः	कुरुथ	कुरुषे	कुर्वथे	कुरुध्वे
I	करोमि	कुर्वः	कुर्मः	कुर्वे	कुर्वहे	कुर्महे

Imperfect.

III	अकरोत्	अकुरुताम्	अकुर्वन्	अकुरुत	अकुर्वाताम्	अकुर्वत
II	अकरोः	अकुरुतम्	अकुरुत	अकुरुथाः	अकुर्वाथाम्	अकुरुध्वम्
I	अकरवम्	अकुर्व	अकुर्म	अकुर्वे	अकुर्वहि	अकुर्महि

Imperative.

III	करोतु	कुरुताम्	कुर्वन्तु	कुरुताम्	कुर्वाताम्	कुर्वताम्
II	कुरु	कुरुतम्	कुरुत	कुरुष्व	कुर्वाथाम्	कुरुध्वम्
I	करवाणि	करवाव	करवाम	करवै	करवावहे	करवामहे

Potential.

III	कुर्यात्	कुर्याताम्	कुर्युः	कुर्यात्	कुर्याताम्	कुर्यारन्
II	कुर्याः	कुर्यातम्	कुर्यात्	कुर्याथाः	कुर्यायाथाम्	कुर्याध्वम्
I	कुर्याम्	कुर्याव	कुर्याम्	कुर्याय	कुर्यावहि	कुर्यामहि

Seventh Conjugation.

In the Seventh Conjugation न is inserted between the last vowel and the final consonant of a root. The न loses its अ before weak terminations.

The original nasal of a root is dropped.

S.	D.	P.	S.	D.	P.
P. अञ्ज् to anoint.			A.		
Present.			Imperfect.		
III अनक्ति	अङ्क्तः	अञ्जन्ति	आनक्	आङ्क्ताम्	आञ्जन्
II अनक्ति	अङ्क्तथः	अङ्क्तथ	आनक्	आङ्क्ताम्	आङ्क्त
I अनञ्जि	अञ्जथः	अञ्जथ	आनजम्	आञ्जथ	आञ्जम्
Imperative.			Potential.		
III अनक्तु	अङ्क्ताम्	अञ्जन्तु	अञ्ज्यात्	अञ्ज्याताम्	अञ्ज्युः
II अङ्ग्धि	अङ्क्तम्	अङ्क्त	अञ्ज्याः	अञ्ज्यातम्	अञ्ज्यात्
I अनजानि	अनजाव	अनजाम	अञ्ज्याम्	अञ्ज्याव	अञ्ज्याम्

इन्ध् to kindle. A.

Present.			Imperfect.		
III इन्धे	इन्धाते	इन्धते	ऐन्ध	ऐन्धाताम्	ऐन्धत
II इन्धे	इन्धाथे	इन्धे	ऐन्धाः	ऐन्धाताम्	ऐन्धम्
I इन्धे	इन्धावहे	इन्धमहे	ऐन्धि	ऐन्धाहि	ऐन्धमहि
Imperative.			Potential.		
III इन्ध्याम्	इन्धाताम्	इन्धताम्	इन्धीत	इन्धीयाताम्	इन्धीरन्
II इन्ध्व	इन्धाथाम्	इन्धुम्	इन्धीथाः	इन्धीयाथाम्	इन्धीध्वम्
I इन्धे	इन्धावहे	इन्धमहे	इन्धीय	इन्धीवहि	इन्धीमहि

Present. उन्द्. to be wet. P.

Present.			Imperfect.		
III उनत्ति	उन्तः	उन्वन्ति	औनत्	औन्ताम्	औन्वन्
II उनत्ति	उन्तथः	उन्तथ	औनत्	औन्तम्	औन्त
I उनधि	उन्धः	उन्धः	औनद्म्	औन्ध	औन्ध
Imperative.			Potential.		
III उनन्तु	उन्ताम्	उन्वन्तु	उन्ध्यात्	उन्ध्याताम्	उन्धुः
II उन्धि	उन्तम्	उन्त	उन्ध्याः	उन्ध्यातम्	उन्ध्यात्
I उनदानि	उनदाव	उनदाम	उन्ध्याम्	उन्ध्याव	उन्ध्याम्

* तृह् to kill. P.

Present.			Imperfect.		
III तृपेदि	तृण्डः	तृहन्ति	अतृपेद्	अतृण्डाम्	अतृहन्
II तृपेक्षि	तृण्डः	तृण्ड	अतृण्ड	अतृण्डम्	अतृण्ड
I तृपेक्षि	तृहः	तृहः	अतृणहम्	अतृह	अतृह

* This root is irregular in the case of consonantal strong terminations न is inserted instead of न्.

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
	<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>		
III	तृणेद्	तृण्डाम्	तृहन्तु	तृष्यात्	तृष्याताम्	तृष्युः
II	तृण्डि	तृण्डम्	तृण्ड	तृष्याः	तृष्यातम्	तृष्यात
I	तृणहानि	तृणहाव	तृणहाम	तृष्याम्	तृष्याव	तृष्याम

* पिष् to grind. P.

	<i>Present.</i>			<i>Imperfect.</i>		
III	पिणष्टि	पिष्टः	पिषन्ति	अपिनद्	अपिष्टाम्	अपिषन्
II	पिणक्षि	पिष्टः	पिष्ट	अपिनद्	अपिष्टम्	अपिष्ट
I	पिणक्षि	पिष्वः	पिष्मः	अपिष्वम्	अपिष्व	अपिष्म

	<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>		
III	पिणष्टु	पिष्टाम्	पिषन्तु	पिष्यात्	पिष्याताम्	पिष्युः
II	पिण्डु	पिष्टम्	पिष्ट	पिष्याः	पिष्यातम्	पिष्यात
I	पिणषाणि	पिणषाव	पिणषाम	पिष्याम्	पिष्याव	पिष्याम

† भिद् to break. P. A.

	P.	<i>Present.</i>		A.		
III	भिनत्ति	भिन्तः	भिन्दन्ति	भिन्ते	भिन्वाते	भिन्दते
II	भिनत्ति	भिन्त्यः	भिन्त्य	भिन्ते	भिन्वाथे	भिन्दते
I	भिनत्ति	भिन्ः	भिन्ः	भिन्दे	भिन्वहे	भिन्महे

Imperfect.

III	अभिनत्	अभिन्ताम्	अभिन्दन्	अभिन्त	अभिन्वाताम्	अभिन्दत
II	अभिनत्	अभिन्तम्	अभिन्त	अभिन्त्याः	अभिन्वाथाम्	अभिन्दन्तम्
I	अभिनदम्	अभिन्द	अभिन्म	अभिन्दि	अभिन्वहि	अभिन्महि

Imperative.

III	भिन्तु	भिन्ताम्	भिन्दन्तु	भिन्ताम्	भिन्वाताम्	भिन्वताम्
II	भिन्दि	भिन्तम्	भिन्त	भिन्स्व	भिन्वाथाम्	भिन्वन्तम्
I	भिन्सानि	भिन्साव	भिन्साम	भिन्हे	भिन्सावहे	भिन्सामहे

Potential.

III	भिन्ध्यात्	भिन्ध्याताम्	भिन्धुः	भिन्सीत्	भिन्सीयाताम्	भिन्सीरन्
II	भिन्ध्याः	भिन्ध्यातम्	भिन्ध्यात्	भिन्सीथाः	भिन्सीयाथाम्	भिन्सीध्वम्
I	भिन्ध्याम्	भिन्ध्याव	भिन्ध्याम्	भिन्सीय	भिन्सीवहि	भिन्सीमहि

* शिष to distinguish, is conjugated like पिष्.

† क्षुद् P. A, छिद् P. A, कृद् P. A, कृत् P. A, तृद् P. A, शिद् A, विद् P. A. are conjugated like भिद्.

S. D. P. S. D. P.

* युञ् to join. P. A.

	P.	Present.	A.
III युनक्ति	युङ्क्तः	युञ्जन्ति	युङ्क्ते युञ्जाते युञ्जते
II युनक्षि	युङ्क्थः	युङ्क्थ	युङ्क्षे युञ्जाथे युङ्ग्ध्वे
I युनज्मि	युञ्ज्वः	युञ्जमः	युञ्जे युञ्ज्वहे युञ्जमहे

Imperfect.

III अयुनक्	अयुङ्क्ताम्	अयुञ्जन्	अयुङ्क्त अयुञ्जाताम् अयुञ्जत
II अयुनक्ष	अयुङ्क्ताम्	अयुङ्क्त	अयुङ्क्थाः अयुञ्जाथाम् अयुङ्ग्ध्वम्
I अयुनजम्	अयुञ्ज्व	अयुञ्जम	अयुञ्जे अयुञ्ज्वहि अयुञ्जमहि

Imperative.

III युनक्तु	युङ्क्ताम्	युञ्जन्तु	युङ्क्ताम् युञ्जाताम् युञ्जताम्
II युङ्ग्धि	युङ्क्तम्	युङ्क्त	युङ्क्ष्व युञ्जाथाम् युङ्ग्ध्वम्
I युनजानि	युनजाव	युनजाम	युनजे युनजावहे युनजामहे

Potential.

III युञ्ज्यात्	युञ्ज्याताम्	युञ्ज्युः	युञ्जीत युञ्जीयाताम् युञ्जीरन्
II युञ्ज्याः	युञ्ज्याताम्	युञ्ज्यात	युञ्जीथाः युञ्जीयाथाम् युञ्जीध्वम्
I युञ्ज्याम्	युञ्ज्याव	युञ्ज्याम	युञ्जीय युञ्जीवहि युञ्जीमहि

रिच् to evacuate. P. A.

Present.

III रिणक्ति	रिङ्क्तः	रिञ्चन्ति	रिङ्क्ते रिञ्चाते रिञ्चते
II रिणक्षि	रिङ्क्थः	रिङ्क्थ	रिङ्क्षे रिञ्चाथे रिङ्ग्ध्वे
I रिणज्मि	रिञ्ज्वः	रिञ्जमः	रिञ्जे रिञ्ज्वहे रिञ्जमहे

Imperfect.

III अरिणक्	अरिङ्क्ताम्	अरिञ्चन्	अरिङ्क्त अरिञ्चाताम् अरिञ्चत
II अरिणक्ष	अरिङ्क्ताम्	अरिङ्क्त	अरिङ्क्थाः अरिञ्चाथाम् अरिङ्ग्ध्वम्
I अरिणजम्	अरिञ्ज्व	अरिञ्जम	अरिञ्जे अरिञ्ज्वहि अरिञ्जमहि

Imperative.

III रिणक्तु	रिङ्क्ताम्	रिञ्चन्तु	रिङ्क्ताम् रिञ्चाताम् रिञ्चताम्
II रिङ्ग्धि	रिङ्क्तम्	रिङ्क्त	रिङ्क्ष्व रिञ्चाथाम् रिङ्ग्ध्वम्
I रिणचानि	रिणचाव	रिणचाम	रिणचे रिणचावहे रिणचामहे

* भृञ् P., भृज् P., विञ् P., वृज् P., are conjugated like युञ्.

	S.	D.	P.	S.	D.	P.
		P.	Potential.		A.	
III	रिञ्चयात्	रिञ्चयाताम्	रिञ्च्युः	रिञ्चीत	रिञ्चीयाताम्	रिञ्चीरन्
II	रिञ्च्याः	रिञ्चयातम्	रिञ्चयात	रिञ्चीयाः	रिञ्चीयाथाम्	रिञ्चीध्वम्
I	रिञ्चयाम्	रिञ्चयाव	रिञ्चयाम	रिञ्चीय	रिञ्चीवहि	रिञ्चीमहि

रुध् to obstruct. P. A.

Present.

III	रुणद्धि	रुन्द्धः	रुन्धन्ति	रुन्द्धे	रुन्धाते	रुन्धतं
II	रुणास्ति	रुन्द्धः	रुन्द्ध	रुन्त्से	रुन्धाथे	रुन्द्धे
I	रुणध्मि	रुन्ध्वः	रुन्ध्वः	रुन्धे	रुन्ध्वहे	रुन्ध्वहे

Imperfect.

III	अरुणत्	अरुन्द्धाम्	अरुन्धन्	अरुन्द्ध	अरुन्धाताम्	अरुन्धत
II	{ अरुणत् }	अरुन्द्धम्	अरुन्द्ध	अरुन्द्धाः	अरुन्धाथाम्	अरुन्ध्वम्
I	अरुणधम्	अरुन्ध्व	अरुन्ध्व	अरुन्धि	अरुन्ध्वहि	अरुन्ध्वमहि

Imperative.

III	रुणद्धु	रुन्द्धाम्	रुन्धन्तु	रुन्द्धाम्	रुन्धाताम्	रुन्धताम्
II	रुन्द्ध	रुन्द्धम्	रुन्द्ध	रुन्त्स्व	रुन्धाथाम्	रुन्ध्वम्
I	रुणधानि	रुणधाव	रुणधाम	रुणधै	रुणधावहे	रुणधामहे

Potential.

III	रुन्ध्यात्	रुन्ध्याताम्	रुन्ध्युः	रुन्धीत	रुन्धीयाताम्	रुन्धारन्
II	रुन्ध्याः	रुन्ध्यातम्	रुन्ध्यात	रुन्धीयाः	रुन्धीयाथाम्	रुन्धीध्वम्
I	रुन्धयाम्	रुन्ध्याव	रुन्धयाम	रुन्धीय	रुन्धीवहि	रुन्धीमहि

हिंस् to kill. P.

Present.

Imperfect.

III	हिनस्ति	हिंस्तः	हिंसन्ति	अहिनत्	अहिंस्ताम्	अहिंसन्
II	हिनस्ति	हिंस्थः	हिंस्थ	अहिनत्	अहिंस्तम्	अहिंस्त
I	हिनस्मि	हिंस्वः	हिंस्मः	अहिनसम्		

Imperative.

Potential.

III	हिनस्तु	हिंस्ताम्	हिंसन्तु	हिंस्यात्	हिंस्याताम्	हिंस्युः
II	हिन्धि	हिंस्तम्	हिंस्त	हिंस्याः	हिंस्यानम्	हिंस्यात
I	हिनसानि	हिनसाव	हिनसाम	हिंस्याम्	हिंस्याव	हिंस्याम्

Ninth Conjugation.

In the 9th Conjugation ना is inserted between the root and the terminations. आ of the ना is dropped before weak terminations beginning with a vowel, and it is changed to ई before weak terminations beginning with a consonant.

S. D. P. S. D. P.
P. Present tense. A.

मी to destroy. P. A.

III मीनाति	मीनीतः	मीनन्ति	मीनीते	मीनाते	मीनते
II मीनासि	मीनीथः	मीनीथ	मीनीधे	मीनाथे	मीनीध्वे
I मीनामि	मीनीवः	मीनीमः	मीने	मीनीवहे	मीनीमहे

Imperfect.

ह्निग् to torture. P.

क्री to buy. A.

III अह्निमात् अह्निमीताम् अह्निमन्	अक्रीणीत	अक्रीणाताम् अक्रीणत
II अह्निमाः अह्निमीतम् अह्निमीत	अक्रीणीथाः	अक्रीणाथाम् अक्रीणीध्वम्
I अह्निमाम् अह्निमीव	अह्निमीमः	अक्रीणीवहि अक्रीणीमहि

Imperative.

अश् to eat. P.

प्री to love. A.

III अश्नातु अश्नीताम् अश्नन्तु	प्रीणीताम्	प्रीणाताम्	प्रीणताम्
II अश्नात * अश्नीतम् अश्नीत	प्रीणीध्व	प्रीणाथाम्	प्रीणीध्वम्
I अश्नानि अश्नाव	प्रीणै	प्रीणावहे	प्रीणामहे

पू to purify.

III पुनातु पुनीताम् पुनन्तु	
II पुनीहि पुनीतम् पुनीत	
I पुनानि पुनाव पुनाम	

Potential.

क्षुभ् to agitate. P.

सि to bind. A.

III क्षुभीयात् क्षुभीयाताम् क्षुभीयुः	सिनीत	सिनीयाताम् सिनीरन्
II क्षुभीयाः क्षुभीयातम् क्षुभीयात	सिनीथाः	सिनीयाथाम् सिनीध्वम्
I क्षुभीयाम् क्षुभीयाव क्षुभीयाम	सिनीय	सिनीवहि सिनीमहि

Irregularities of the 9th Conjugation.

1. The penultimate nasal of a root is dropped before ना, as मथ्नाति, मथ्नीतः, मथ्नन्ति, &c., from मथ्न् to put together.

* Vide page 11.

† न् is not changed to ण् in the case of this root.

2. The letter **र** of the root **ग्रह्** is changed to **क्** as **गृह्णाति**.
3. The root **ज्ञा**, to know, assumes the form **जा** as **जानाति**.
4. The long vowel at the end of roots, **री**, **ली**, **धू**, **पू**, **कू**, **जू**, **वू**, **पू**, **वू**, **स्व**, **घृ**, **गृ**, **भृ** is shortened; as **रिणाति**, **लिनाति**, **धुनाति** &c.
5. **ज्या** to become old becomes **जि**, as **जिनाति**.

Voice प्रयोग.

There are three voices in Sanskrit. The active voice (कर्तरिप्रयोगः) as **रामः वदति**, **कृष्णः फलं अस्ति**, the passive voice (कर्मणिप्रयोगः) as **कृष्णेन फलमश्नते** and the impersonal form (भावेप्रयोगः) as **हरिणा गम्यते**. The transitive verbs are used in two voices, in the active and the passive, and intransitive verbs are used in two voices, in the active and impersonal forms. The forms given herein before are active; we shall briefly treat the passive and impersonal forms.

No conjugational distinction is observed in the passive and impersonal forms; all roots are to be considered as if they belong to one class, and consequently are conjugated in the same manner. **ञ** is added on to the root in conjugational tenses, Atmanepada terminations given in 4th, 5th, 6th, 7th pages, being appended.

S.	D.	P.	S.	D.	P.
नम् to bend.					
<i>Present.</i>			<i>Imperfect.</i>		
III नम्यते	नम्येते	नम्यन्ते	अनम्यत	अनम्येताम्	अनम्यन्त
II नम्यसे	नम्येथे	नम्यध्वे	अनम्यथाः	अनम्येथाम्	अनम्यध्वम्
I नम्ये	नम्यावहे	नम्यामहे	अनम्ये	अनम्यावहि	अनम्यामहि
<i>Imperative.</i>			<i>Potential.</i>		
III नम्यताम्	नम्येताम्	नम्यन्ताम्	नम्येत	नम्येयाताम्	नम्येरन्
II नम्यस्व	नम्येथाम्	नम्यध्वम्	नम्येथाः	नम्येयाथाम्	नम्येध्वम्
I नम्यै	नम्यावहै	नम्यामहै	नम्येथ	नम्येवहि	नम्येमहि

NOTE.—We can safely say that the passive verbs are conjugated exactly like active atmanepada verbs belonging to the 4th conjugation.

Some roots assume peculiar forms before the **ञ**; we notice them here.

1. Roots ending in **क्** change their **क्**, if it is not preceded by a conjunct consonant, to **रि** as **भृ** to fill **भ्रियते**, and to **अर्** when preceded

by a conjunct consonant as स्मृ to remember स्मर्यते. The root कृ to go is changed to अर् as अर्यते.

2. The ending कृ is changed to ईर् as तृ to cross तीर्यते; पू, पूर्यते*.

3. A short इ or उ at the end of a root becomes long; as जि to conquer जीयते, स्तु to praise स्तुयते.

4. The ending vowel of the roots, दा to give, धा to put, मा to measure, स्था to stand, गै to sing, पा to drink, हा to abandon, and सो to finish is changed to ई as दीयते, धीयते, मीयते, स्पीयते, गीयते, पीयते, हीयते, सीयते, &c.

† 5. The letter य in the roots यञ्, व्यञ्, व्यध्, and ज्या is changed to इ; र in the roots प्रच्छ्, ब्रश्च, भ्रस्च, and म्रह् is changed to कृ; and च in the roots वच्, वप्, वह्, वस्, वद्, वष्, स्वप्, and वि and वे in the roots विद्, वे and ह्ये is changed to उ, as इज्यते, विच्यते, विध्यते, जीयते, पृच्छते, वृश्च्यते, भृज्यते, गृह्यते, उच्यते, उप्यते, उह्यते, उच्यते, उच्यते, उदयते, सुप्यते, शूयते, ऊयते, हूयते, &c.

6. The penultimate nasal of roots, णस्, ध्वस्, संस्, मन्स्, कुञ्च्, लुञ्च्, भ्रंश्, भ्रस्, स्यन्स्, स्वञ्च्, स्कन्च्, सञ्च्, रंश्, रञ्च्, वम्भ्, गुम्फ्, इन्ध्, भञ्च्, अञ्च्, स्तम्भ्, बन्ध्, भ्रन्ध्, मन्ध्, वञ्च्, and some others not important is dropped before य of the Passive; as दास्यते, ध्वस्यते, संस्यते, &c.

7. Roots of the tenth conjugation, vowels of which take a guṇa or a vriddhi substitute in the active voice, undergo the same change before the य of the Passive, as चुर् to steal, active चोरयति; Passive चोर्यते; तड् to beat ताडयति active, ताडयते Passive.

8. The Passive of तन् is तन्यते or तायते.

9. The ई of the root क्षी is changed to अच् before य of the Passive; as क्षायते.

10. The Passive of शास् is शिष्यते.

* Vide page 6th Note †.

† The change of इ, ई, and उ to ए, ओ and कृ is called संभारण in Sanskrit grammar.

A GUIDE TO SANSKRIT VERBS.

PART II.

Non-Conjugational Tenses.

GENERAL RULES.

I. In treating the Non-conjugational Tenses roots are divided into two groups; one is called Set, (सट्) and the other is called Anit (अनिट्).

II. इ is prefixed to those terminations which begin with any consonant except य्, in the case of some roots; these are called Set (सट्) and others are called Anit (अनिट्); there are others again which take इ optionally, and are therefore called Wet (वेट्).

III. Roots ending in ए, ऐ, and ओ change their final vowel to आ.

IV. अस् and ब्रू are not used in these tenses, but they take भू and वच् respectively to make up their forms. चम् is used in the perfect only.

V. अय् is added to the roots of the tenth conjugation, before which a root undergoes the same changes as before the अय in the conjugational tenses.

VI. The roots गुप्, धूप्, विच्छ्, पण्, and पन् take आय् optionally before the terminations of all these tenses. कम् takes अय् optionally before which the penultimate अ takes वृद्धि.

VII. मि to throw मी to destroy and ली to perish, change their final vowel to अ before strong terminations and ली to attain does the same optionally.

The First and Second Futures and the Conditional. Terminations of the First Future.

Anit.

Parasmaipada.			Ātmanepada.		
S.	D.	P.	S.	D.	P.
III ता	तारौ .	तारः	ता	तारौ	तारः
II तासि	तास्यः	तास्य	तासे	तासाथे	ताप्थे
I तास्मि	तास्वः	तास्मः	ताहे	तास्वहे	तास्महे

Set.

III इता	इतारौ	इतारः	इता	इतारौ	इतारः
II इतासि	इतास्थः	इतास्थ	इतासे	इतासाथे	इताध्वे
I इतास्मि	इतास्वः	इतास्मः	इताहे	इतास्वहे	इतास्महे

*Terminations of the Second Future.**Anit.*

P.			A.		
S.	D.	P.	S.	D.	P.
III स्थिति	स्थितः	स्थन्ति	स्थिते	स्थिते	स्थन्ते
II स्थसि	स्थयः	स्थय	स्थसे	स्थेथे	स्थध्वे
I स्थामि	स्थावः	स्थामः	स्थे	स्थावहे	स्थामहे

Set.

III इष्यति	इष्यतः	इष्यन्ति	इष्यते	इष्येते	इष्यन्ते
II इष्यसि	इष्यथः	इष्यथ	इष्यसे	इष्येथे	इष्यध्वे
I इष्यामि	इष्यावः	इष्यामः	इष्ये	इष्यावहे	इष्यामहे

*Terminations of the Conditional.**Anit.*

III स्यत्	स्यताम्	स्यन्	स्यत	स्येताम्	स्यन्त
II स्यः	स्यतम्	स्यत	स्यथाः	स्येथाम्	स्यध्वम्
I स्यम्	स्याव	स्याम	स्ये	स्यावहि	स्यामहि

Set.

III इष्यत्	इष्यताम्	इष्यन्	इष्यत	इष्येताम्	इष्यन्त
II इष्यः	इष्यतम्	इष्यत	इष्यथाः	इष्येथाम्	इष्यध्वम्
I इष्यम्	इष्याव	इष्याम	इष्ये	इष्यावहि	इष्यामहि

All the above mentioned terminations are strong, therefore the final vowel and penultimate short vowel of a root takes its गुण substitute before all of these.

*The First Future.**Anit.**Parasmaipada.**दा to give.*

III दाता	दातारौ	दातारः
II दातासि	दातास्थः	दातास्थ
I दातास्मि	दातास्वः	दातास्मः

*Ātmanepada.**धा to put.*

धाता	धातारौ	धातारः
धातासे	धातासाथे	धाताध्वे
धाताहे	धातास्वहे	धातास्महे

Set.

P.			A.		
S.	D.	P.	S.	D.	P.
पत् <i>to fall.</i>			वन्द् <i>to salute.</i>		

III पतिता	पतितारौ	पतितारः	वन्दिता	वन्दितारौ	वन्दितारः
II पतितासि	पतितास्थः	पतितास्थ	वन्दितासे	वन्दितासाथे	वन्दिताध्वे
I पतितास्मि	पतितास्वः	पतितास्मः	वन्दिताहे	वन्दितास्वहे	वन्दितास्महे

*The Second Future.**Anit.*

हा <i>to abandon.</i>	हा <i>to go.</i>
-----------------------	------------------

III हास्यति	हास्यतः	हास्यन्ति	हास्यते	हास्येते	हास्यन्ते
II हास्यसि	हास्यथः	हास्यथ	हास्यसे	हास्येथे	हास्यध्वे
I हास्यामि	हास्यावः	हास्यामः	हास्ये	हास्यावहे	हास्यामहे

Set.

रक्ष् <i>to protect.</i>	कम्प् <i>to shake.</i>
--------------------------	------------------------

III रक्षिष्यति	रक्षिष्यतः	रक्षिष्यन्ति	कम्पिष्यते	कम्पिष्येते	कम्पिष्यन्ते
II रक्षिष्यसि	रक्षिष्यथः	रक्षिष्यथ	कम्पिष्यसे	कम्पिष्येथे	कम्पिष्यध्वे
I रक्षिष्यामि	रक्षिष्यावः	रक्षिष्यामः	कम्पिष्ये	कम्पिष्यावहे	कम्पिष्यामहे

*Conditional.**The augment अ is prefixed to the root in this mood.**Anit.*

पा <i>to drink.</i>	मा <i>to measure.</i>
---------------------	-----------------------

III अपास्यत्	अपास्यताम्	अपास्यन्	अमास्यत	अमास्येताम्	अमास्यन्त
II अपास्यः	अपास्यतम्	अपास्यत	अमास्यथाः	अमास्येथाम्	अमास्यध्वम्
I अपास्यम्	अपास्यावः	अपास्यामः	अमास्ये	अमास्यावहि	अमास्यामहि

Set.

गद् <i>to speak.</i>	वेप् <i>to tremble.</i>
----------------------	-------------------------

III अगदिष्यत्	अगदिष्यताम्	अगदिष्यन्	अवेपिष्यत	अवेपिष्येताम्	अवेपिष्यन्त
II अगदिष्यः	अगदिष्यतम्	अगदिष्यत	अवेपिष्यथाः	अवेपिष्येथाम्	अवेपिष्यध्वम्
I अगदिष्यम्	अगदिष्यावः	अगदिष्यामः	अवेपिष्ये	अवेपिष्यावहि	अवेपिष्यामहि

In learning the forms of the non-conjugational tenses it is indispensably necessary for a student to know which roots are Set and which Anit. We shall, therefore, enumerate them here.

Roots ending in long ऊ and long कृ and the roots यु (2nd conj.) रु, क्षु, ची, खु, जु, क्षु, धि, डी, श्रि and वृ are Set, and all other monosyllabic roots ending in a vowel are Anit. Therefore the forms of the root भू to be, are भविता, भविष्यति, अभविष्यत्, but those of the root स्तु are स्तोता, स्तोष्यति, अस्तोष्यत्.

Roots having more than one syllable are Set.

Among roots ending in a vowel a few roots are Set; but contrary is the case with roots ending in a consonant. Among these there is a very small number (102) of Anit roots. We shall therefore enumerate them here, with the 3rd person singular of the 1st and 2nd futures and conditional.

	Roots.	First F. 3rd P. S.	Second F. 3rd P. S.	Conditional 3rd P. S.
	Ending in क शक् (5th conj.) to be able	शक्ता	शक्यति	अशक्यत्
Ending in च	पच् to cook	पक्ता	पक्यति	अपक्यत्
	मुच् to leave	मोक्ता	मोक्यति	अमोक्यत्
	रिच् to evacuate	रेक्ता	रेक्यति	अरेक्यत्
	वच् to speak	वक्ता	वक्यति	अवक्यत्
	विच् to separate	वेक्ता	वेक्यति	अवेक्यत्
	सिच् to sprinkle	सेक्ता	सेक्यति	असेक्यत्
	Ending in छ प्रच्छ to ask	प्रष्टा	प्रक्यति	अप्रक्यत्
Ending in ज्	त्यज् to leave	त्यक्ता	त्यक्यति	अत्यक्यत्
	निज् { (3rd conj) to purify }	नेक्ता	नेक्यति	अनेक्यत्
	भज् to serve	भक्ता	भक्यति	अभक्यत्
	भञ्ज् to break	भङ्क्ता	भङ्क्यति	अभङ्क्यत्
	भुज् to enjoy	भोक्ता	भोक्यति	अभोक्यत्
	*भ्रज् to fry	{ भ्रष्टा भर्ष्टा }	{ भ्रक्यति भ्रक्यति }	{ अभ्रक्यत् अभ्रक्यत् }
	मस्ज् to sink	मङ्क्ता	मङ्क्यति	अमङ्क्यत्
	यज् to worship	यष्टा	यक्यति	अयक्यत्
	युज् to join	योक्ता	योक्यति	अयोक्यत्

* This root assumes two forms भ्रज् and भर्ज् in all the non-conjugational tenses.

Ending in ज्	रञ्ज्	{ to be afflicted with disease }	रोक्ता	रोक्ष्यति	अरोक्ष्यत्
	रङ्ग्	to color	रङ्गा	रङ्ग्यति	अरङ्ग्यत्
	विज्	to separate (3rd conj.)	वेक्ता	वेक्ष्यति	अवेक्ष्यत्
	स्वङ्ग्	to embrace	स्वङ्गा	स्वङ्ग्यते	अस्वङ्ग्यत्
	सङ्ग्	to adhere	सङ्गा	सङ्ग्यति	असङ्ग्यत्
Ending in ङ्	सृज्	to abandon	सृष्टा*	सृक्ष्यति*	असृक्ष्यत्*
	अङ्	to eat	अच्चा	अत्स्यति	आत्स्यत्
	क्षुङ्	to pound	क्षोच्चा	क्षोत्स्यति	अक्षोत्स्यत्
	खिङ्	to be afflicted	खेच्चा	खेत्स्यति	अखेत्स्यत्
	छिङ्	to cut	छेच्चा	छेत्स्यति	अछेत्स्यत्
	तृङ्	to give pain	तोच्चा	तोत्स्यति	अतोत्स्यत्
	नुङ्	to remove	नोच्चा	नोत्स्यति	अनोत्स्यत्
	पङ्	to go (4th conj.)	पच्चा	पत्स्यते	अपत्स्यत्
	भिङ्	to split	भेच्चा	भेत्स्यति	अभेत्स्यत्
	विङ्	to be (4th conj.)	वेच्चा	वेत्स्यति	अवेत्स्यत्
	„	to know (7th conj.)			
	शङ्	to cut	शच्चा	शत्स्यति	अशत्स्यत्
	सङ्	to be weary	सच्चा	सत्स्यति	असत्स्यत्
	स्विङ्	to perspire (4th conj.)	स्वेच्चा	स्वेत्स्यति	अस्वेत्स्यत्
	स्कन्ङ्	to go	स्कन्त्ता	स्कन्त्स्यति	अस्कन्त्स्यत्
	हङ्	to evacuate	हच्चा	हत्स्यति	अहत्स्यत्
Ending in ध्	क्रुध्	to be angry	क्रोद्धा	क्रोत्स्यति	अक्रोत्स्यत्
	क्षुध्	to be hungry	क्षोद्धा	क्षोत्स्यति	अक्षोत्स्यत्
	बुध्	to know (4th conj.)	बोद्धा	भोत्स्यति†	अभोत्स्यत्†
	बन्ध्	to bind	बन्द्धा	भन्त्स्यति†	अभन्त्स्यत्†
	युध्	to fight	योद्धा	योत्स्यते	अयोत्स्यत्
	रुध्	to obstruct	रोद्धा	रोत्स्यति	अरोत्स्यत्
	राध्	to accomplish	राद्धा	रात्स्यति	अरात्स्यत्
	व्यध्	to hurt	व्यद्धा	व्यत्स्यति	अव्यत्स्यत्
	शुध्	to be purified	शोद्धा	शोत्स्यति	अशोत्स्यत्
	साध्	to accomplish	साद्धा	सात्स्यति	असात्स्यत्
	सिध्	to be ready (4th conj.)	सेद्धा	सेत्स्यति	असेत्स्यत्

* The penultimate ऋ of सृज् and दृङ् is changed to इ before consonantal strong terminations of Non-conjugational Tenses.

† Roots beginning with क्र्, गृ, दृ, and ending with a fourth letter of a class, change their initial letters to the fourth letter of their class when followed by स्, ष्, or nothing.

E. इ.	Ending in इ	मन्	to think	मन्ता	मंस्यते	अमंस्यत
		हन्	to kill	हन्ता	*हनिष्यति	*अहनिष्यत्
		आप्	to obtain	आप्ता	आप्स्यति	आप्स्यत्
		क्षिप्	to throw	क्षेप्ता	क्षेप्स्यति	अक्षेप्स्यत्
		कुप्	to touch	छोप्ता	छोप्स्यति	अछोप्स्यत्
		तप्	to heat	तप्ता	तप्स्यति	अतप्स्यत्
		तिप्	to drop	तेप्ता	तेप्स्यति	अतेप्स्यत्
		तृप्	{ to be satisfied (4th conj.)	तर्प्ता	†तर्प्स्यति	†अतर्प्स्यत्
		दृप्	{ to be proud (4th conj.)	दृर्प्ता	†दृर्प्स्यति	†अदृर्प्स्यत्
		लिप्	to anoint	लेप्ता	लेप्स्यति	अलेप्स्यत्
		छुप्	to cut	लोप्ता	लोप्स्यति	अलोप्स्यत्
		वप्	to sow or cut	वप्ता	वप्स्यति	अवप्स्यत्
		शप्	to swear, curse	शप्ता	शप्स्यति	अशप्स्यत्
		स्वप्	to sleep	स्वप्ता	स्वप्स्यति	अस्वप्स्यत्
		सृप्	to move	{ सर्प्ता स्रप्ता	†सर्प्स्यति स्रप्स्यति	†असर्प्स्यत् अस्रप्स्यत्
		यञ्	to cohabit	यञ्छा	यप्स्यते	अयप्स्यत
		रञ्	to begin	रञ्छा	रप्स्यते	अरप्स्यत
		लञ्	to get	लञ्छा	लप्स्यते	अलप्स्यत
E. ऋ.	Ending in ऋ	गम्	to go	गन्ता	{ ‡गमिष्यति संगंस्यते	‡अगमिष्यत् समगंस्यत
		नम्	to bend	नन्ता	नंस्यति	अनंस्यत्
		यम्	to restrain	यन्ता	यंस्यति	अयंस्यत्
		रम्	to play	रन्ता	रंस्यते	अरंस्यत
		क्रुञ्	to cry	क्रोष्टा	क्रोक्ष्यति	अक्रोक्ष्यत्
		वृञ्	to bite	वृष्टा	वृक्ष्यति	अवृक्ष्यत्
		दिञ्	to show	देष्टा	देक्ष्यति	अदेक्ष्यत्
		दृञ्	to see	द्रष्टा	द्रक्ष्यति	अद्रक्ष्यत्
		मृञ्	to think	{ मर्ष्टा मृष्टा	मर्क्ष्यति मृक्ष्यति	अमर्क्ष्यत् अमृक्ष्यत्
		रिञ्	to hurt	रेष्टा	रेक्ष्यति	अरेक्ष्यत्

* Anit roots ending in short ऋ and the root हन् take इ before स्य.

† Penultimate ऋ of Anit root is changed to ऌ optionally before consonantal strong terminations.

‡ गम् with सम् takes Âtmanepada. Though Anit, it takes इ before terminations beginning with ह् in Parasmaipada.

Ending in ष	रुष् to hurt	रोष्टा	राक्षयति	अरोक्षयत्
	लिष् to lessen	लेष्टा	लेक्षयति	अलेक्षयत्
	विष् to enter	वेष्टा	वेक्षयति	अवेक्षयत्
	स्पृष् to touch	{ स्पृष्टा	{ स्पर्क्षयति	{ अस्पर्क्षयत्
Ending in ष	कृष् to draw	{ कर्ष्टा	{ कर्क्षयति	{ अकर्क्षयत्
	त्विष् to shine	क्रष्टा	क्रक्षयति	अक्रक्षयत्
	तुष् to be pleased	त्वेष्टा	त्वेक्षयति	अत्वेक्षयत्
	द्विष् to hate	तोष्टा	तोक्षयति	अतोक्षयत्
	वृष् to be deprived	द्वेष्टा	द्वेक्षयति	अद्वेक्षयत्
	पृष् { to nourish }	षोष्टा	षोक्षयति	अषोक्षयत्
	{ (4th conj.) }	पोष्टा	पोक्षयति	अपोक्षयत्
	पिष् to grind	पेष्टा	पेक्षयति	अपेक्षयत्
	विष् to surround	वेष्टा	वेक्षयति	अवेक्षयत्
	शिष् to distinguish	शोष्टा	शोक्षयति	अशोक्षयत्
Ending in ष	शुष् to dry	शोष्टा	शोक्षयति	अशोक्षयत्
	दिलिष् { to embrace }	दलेष्टा	दलेक्षयति	अदलेक्षयत्
	{ (4th conj.) }			
Ending in ष	घृष् to eat	घृष्टा	घृक्षयति	अघृक्षयत्
	वृष् to dwell	वृष्टा	वृक्षयति	अवृक्षयत्
Ending in ष	दह् to burn	दग्धा	धक्षयति	अधक्षयत्
	दिह् to anoint	देग्धा	धेक्षयति	अधेक्षयत्
	पृह् to milk	दोग्धा	धोक्षयति	अधोक्षयत्
	नह् to bind	नग्धा	नक्षयति	अनक्षयत्
	मिह् to sprinkle	मेढा	मेक्षयति	अमेक्षयत्
	रुह् to grow	रोढा	रोक्षयति	अरोक्षयत्
	लिह् to lick	लेढा	लेक्षयति	अलेक्षयत्
	बह् to blow	बोढा	बक्षयति	अबक्षयत्

All other roots besides these ending in a consonant are Set.
All derived roots are also Set.

The following important rules of Sandhi may be learned with advantage. They are very useful for learning the forms of Anit roots.

I. The ending ह् of a root is changed to द् when followed by any consonant except a nasal or a semi-vowel, as लिह् + ता = लेह् + ता = लेद + ता.

The initial **त्** and **थ्** of a termination are changed to **ध्** when preceded by **घ्, झ्, ढ्, ध्, or भ्**; therefore **लेढ् + धा**.

When a dental consonant (**त्, थ्, द्, ध्, न्, स्**) comes, near a palatal, (**च्, छ्, ज्ञ्, झ्, ञ्, ण्**) or lingual (**ढ्, ढ्, ङ्, ण्, य्, ष्**) consonant, the corresponding palatal or lingual consonant is substituted for the dental consonant; as **लेढ् + धा = लेढ् + ढा**.

ढ् followed by **ढ्** is dropped and the preceding vowel (**अ, इ, उ,**) if short is made long; **लेढ् + ढा = लेढा**. **लिह् + तः = लिढ् + तः = लिढ् + धः = लिढ् + ढः = लीढः**.

The ending **ह्** of a root beginning with **व्** is changed to **घ्** before any consonant except a nasal or semi-vowel; **वुह् + ता = वीघ् + ता वीघ् + धा**.

A consonant followed by a hard or soft consonant is changed to the first or third letter of its class respectively; **वीघ् + धा = वीग्धा, अद् + स्यति = अत्स्यति**.

When a root containing one vowel only begins with **ब्, ग्, ङ्** or **घ्**, and ends in a fourth letter of a class, the **ब्, ग्, ङ्** are changed to **भ्, घ्, ङ्**, respectively, when followed by **स्, ध्** or nothing **वुह् + स्यति, = वीघ् + स्यति = धीघ् + स्यति = धीक् + स्यति**.

स् coming after any vowel except **अ** or **आ** or a guttural consonant (**क्, ख्, ग्, घ्, ङ्**) or **ङ्, य्, व्, र्, ल्**, is changed to **ष्**. **धीक् + स्यति = धीक् + ष्यति = धीक्ष्यति**.

ढ् or **ष्** followed by **स्** is changed to **क्**; **लिह् + स्यति = लेढ् + स्यति = लेक् + स्यति = लेक् + ष्यति = लेक्ष्यति**.

Roots ending in **श्** or **छ्** and the roots **ब्रश्, भ्रश्, सृज्, मृज्, यज्, राज्, भ्राज्** change their final letter to **ष्** before a consonant except nasal or semi-vowel; as **दंश् + ता = दंष् + ता = दंष्टा**. **प्रच्छ् + ता = प्रष् + ता = प्रष्टा**.

हुह्, मुह्, स्नुह्, स्निह् change their **ह्** to **ढ्** or **घ्** optionally, **द्रोग्धा** or **द्रोढा**; **मोहिता, मोढा**; **स्नेहिता, स्नेढा**.

नह् changes its **ह्** to **ध्**, **नद्धा**.

The following are the roots which are optionally **Aniṭ** (वेद्) in all non-conjugational tenses.

अञ्ज् to anoint	{	अञ्जिता	अञ्जिष्यति	आञ्जिष्यत्
		अङ्गा	अङ्गिष्यति	आङ्गिष्यत्
अश् to pervade	{	अशिता	अशिष्यते	आशिष्यत
		अष्टा	अक्ष्यते	आक्ष्यत

कृत् to plan	{ कल्पिता कल्प्ता	कल्पिष्यते, कल्पस्यते कल्पस्यति*	अकल्पिष्यत्, अकल्पस्यत् अकल्पस्यत्*
क्लिप्	{ to become wet	क्लेशिता क्लेशिता	अक्लेशिष्यत् अक्लेशस्यत्
क्लिग्	to torment	{ क्लेशिता क्लेशिता	{ अक्लेशिष्यत् अक्लेशस्यत्
क्षम्	to forgive	{ क्षमिता क्षमिता	{ अक्षमिष्यत् अक्षमस्यत्
गाह्	to enter	{ गाहिता गाहिता	{ अगाहिष्यत् अगाहस्यत्
गुप्	to protect	{ गोपिता गोपिता	{ अगोपिष्यत् अगोपस्यत्
गृह्	to hide	{ गृहिता गृहिता	{ अगृहिष्यत् अगृहस्यत्
तश्	{ to make thin	{ तक्षिता तक्षिता	{ अतक्षिष्यत् अतक्षस्यत्
तृप्	{ to be sa- tisfied	{ तर्पिता तर्पिता	{ अतर्पिष्यत् अतर्पस्यत्
चप्	{ to feel shame	{ चपिता चपिता	{ अचपिष्यत् अचपस्यत्
तृह्	to kill	{ तर्हिता तर्हिता	{ अतर्हिष्यत् अतर्हस्यत्
दृप्	to be proud	{ दर्पिता दर्पिता	{ अदर्पिष्यत् अदर्पस्यत्
द्रुह्	to hate	{ द्रोहिता द्रोहिता	{ अद्रोहिष्यत् अद्रोहस्यत्
धू	to shake	{ ध्विता ध्विता	{ अध्विष्यत् अध्वस्यत्
नश्	to perish	{ नशिता नशिता	{ अनशिष्यत् अनशस्यत्
मुह्	to faint	{ मोहिता मोहिता	{ अमोहिष्यत् अमोहस्यत्
मृज्	to purify	{ मार्जिता मार्जिता	{ अमार्जिष्यत् अमार्जस्यत्
व्रश्	to cut	{ व्रशिता व्रशिता	{ अव्रशिष्यत् अव्रशस्यत्

* See Rules II. and III in page 52.

† See Rule VI., page 43.

‡ See note, * page 20, Part I.

रध्	to perish	रधिता, रद्धा	रधिष्यति, रत्स्यति	अरधिष्यत् अरत्स्यत्
सिध्	to accom- plish	{ संधिता सेद्धा	{ संधिष्यति सेत्स्यति	{ असेधिष्यत् असेत्स्यत्
सू	to give birth	{ सविता सोता	{ सविष्यते सोष्यते	{ असविष्यत् असोष्यत्
बिह्	to feel affec- tion for	{ स्नेहिता स्नेढा	{ स्नेहिष्यति स्नेक्ष्यति	{ अस्नेहिष्यत् अस्नेक्ष्यत्
सुह्	to vomit	{ स्त्रोहिता स्त्रोढा	{ स्त्रोहिष्यति स्त्रोक्ष्यति	{ अस्त्रोहिष्यत् अस्त्रोक्ष्यत्
स्यन्द्	to drop down	{ स्यन्विता स्यन्ता	{ स्यन्विष्यते, न्त्स्यते स्यन्त्स्यति	{ स्य- अत्यन्विष्यत्, अत्य- न्त्स्यत् अत्यन्त्स्यत्
सृ	to sound	{ स्वरिता स्वता	{ स्वरिष्यति स्वर्ष्यति	{ अस्वरिष्यत् अस्वर्ष्यत्

Irregularities of the 1st and 2nd Future and Conditional.

1. The roots इष्, सह्, लुभ्, रुष्, and रिष् take both Set and Anit terminations in the 1st Future.

इष्	to wish	एषिता, एष्टा.
सह्	to endure	सहिता, सोढा.
रुष्	to hurt	रोषिता, रोष्टा.
रिष्	to hurt	रेषिता, रेष्टा.
लुभ्	to covet	लोभिता, लोब्धा.

2. In the 1st Future, the root कृप् is conjugated both in Atmanepada and Parasmaipada, and it takes Anit terminations when it takes Parasmaipada, as कल्पितासे, कल्पासे and कल्पासि.

3. The roots, कृप्, वृत्, वृध्, शृध्, and स्यन्द् take both Atmanepada and Parasmaipada terminations in the 2nd Future and Conditional, and are Anit when they take Parasmaipada.

The 2nd Future.

Conditional.

कृप्	to plan	कल्पिष्यते—कल्पस्यति	अकल्पिष्यत्—अकल्पस्यत्
वृत्	to be	वर्तिष्यते—वत्स्यति	अवर्तिष्यत्—अवत्स्यत्
वृध्	to increase	वर्धिष्यते—वत्स्यति	अवर्धिष्यत्—अवत्स्यत्
शृध्	to break wind	शार्धिष्यते—शत्स्यति	अशार्धिष्यत्—अशत्स्यत्
स्यन्द्	to drop down	{ स्यन्दिष्यते स्यन्त्स्यते } स्यन्त्स्यति	{ अस्यन्दिष्यत् अस्यन्त्स्यत् } अस्यन्त्स्यत्

4. The roots कृत्, छृद्, हृद्, नृत्, take इ optionally before a non-conjugational termination beginning with स् except that of the Aorist. कर्तिष्यति, कत्स्यति; अकर्तिष्यत्, अकरर्यत्, &c.

5. The conditional of the root इ with अथि to study is optionally thus conjugated.

III	अध्यगीष्यत्	अध्यगीष्येताम्	अध्यगीष्यन्त
II	अध्यगीष्यथाः	अध्यगीष्येथाम्	अध्यगीष्यध्वम्
I	अध्यगीष्ये	अध्यगीष्यावहि	अध्यगीष्यामहि.

The augment इ of the non-conjugational terminations except those of the perfect in the case of the root मृह् is lengthened; as महीता, महीष्यति, अग्रहीष्यत्.

The इ in the case of roots, ending in (long) कृ and the root वृ is optionally lengthened, as कृ करिता—करीता, करिष्यति—करीष्यति; वृ-वरीता—वरीता, वरिष्यति—वरीष्यति.

The following and some other roots, all of the 6th conjugation, do not take गुण before non-conjugational terminations; as कु-कुयिता, कुद-कुदिष्यति, पुद्-अपुदिष्यत्.

कु	to make noise	कुद	to cut
कुद्	to be crooked	कुङ्	to cut
पुद्	to stick	स्फुद्	to throb
कुञ्	to contract	नृ	to praise
लुद्	to cut	धृ	to shake
स्फुद्	to open	धृ	to be firm

Set terminations as applied to the root विञ्ज् to fear (6th Conj.) are weak, as विजिता, विजिष्यति, अविजिष्यत्; and those in the case of the root ऊर्णु to cover, are optionally so: ऊर्णविता or ऊर्णविता; ऊर्णविष्यति or ऊर्णविष्यति; और्णविष्यत् or और्णविष्यत्.

Vide Rule VII,
page 43.

धृष् to heat	धूपायिता—धूपिता;	धूपायिष्यति—धूपिष्यति
कम् to desire	कामयिता—कमिता;	कामयिष्यते—कमिष्यते
मि (5th Conj.) to throw & मी (9th Conj.) to des- troy	माता—मास्यति	अमास्यत् Conditional.
ली to attain	लेता—लाता	लेष्यति—लास्यति

The Benedictive Mood.

Terminations.

Parasmaipada.

III	यात्	यास्ताम्	यासुः
II	याः	यास्तम्	यास्त
I	यासम्	यास्व	यास्म

There are no *Set* terminations in *Parasmaipada* as they begin with *ञ*, but the *Atmanepada* terminations are both *Set* and *Anit*. The *Parasmaipada* terminations are weak, and *Atmanepada* ones are strong.

Atmanepada.

	<i>Anit.</i>			<i>Set.</i>	
III	सीष्ट	सीयास्ताम्	सीरन्	इषीष्ट	इषीयारताम् इषीरन्
II	सीष्ठाः	सीयास्थाम्	सीध्वम्	इषीष्ठाः	इषीयास्थाम् इषीध्वम्
I	सीय	सीवहि	सीमहि	इषीय	इषीवहि इषीमहि

Parasmaipada.

भू to become.

III	भूयात्	भूयास्ताम्	भूयासुः
II	भूयाः	भूयास्तम्	भूयास्त
I	भूयासम्	भूयास्व	भूयास्म

Atmanepada.

Anit रम् to sport.

Set एष् to increase.

III	रंसीष्ट	रंसीयास्ताम्	रंसीरन्	एधिषीष्ट	एधिषीयास्ताम्	एधिषीरन्
II	रंसीष्ठाः	रंसीयास्थाम्	रंसीध्वम्	एधिषीष्ठाः	एधिषीयास्थाम्	एधिषीध्वम्
I	रंसीय	रंसीवहि	रंसीमहि	एधिषीय	एधिषीवहि	एधिषीमहि

Special rules of Benedictive *Parasmaipada*.

Part I, Passive Rules 1, 2, 3, 5, 6, 7, and 10 hold good in the case of the Benedictive *Parasmaipada* also, as कृ-क्रियात्; रम्-रमर्यात्; कृ-अर्यात्; जि-जीयात्; स्तु-स्तूयात्; वच्-उच्ययात्; शंस-शरयात् चुर-चोर्यात्.

The roots हा, धा, and other roots assuming these forms* and roots मां, स्था, गै, पा, सो, हा; change their final vowel to ए as देयात्, धेयात्, मेयात्, स्थेयात्, शेयात्, पेयात्, सेयात्, हंयात्, &c.

Other roots ending in आ which is preceded by a conjunct consonant change their final आ to ए optionally, as ज्ञा-ज्ञेयात् or ज्ञायात्.

The Benedictive of हन् is वध्यात्.

Atmanepada.

Roots ending in short क् preceded by a conjunct consonant, and roots ending in long क्, and the root वृ take इ optionally, before *Atmanepada* terminations.

* Viz., दे, दै, दी, धे &c., vide page 43, Rule III.

The ending ऋ of a root does not take गुण before Anit terminations of Atmanepada.

स्तृ	स्तरिषीष्ट	or	स्तृषीष्ट
तृ	तरिषीष्ट	or	तीर्षीष्ट
वृ	वरिषीष्ट	or	वृषीष्ट
वृ	वरिषीष्ट	or	वृषीष्ट

Passive forms of all non-conjugational tenses are made up by appending the Atmanepada terminations to the root even though the root is Parasmaipada in the active.

In the two futures, the Conditional, the Aorist and the Benedictive, roots ending in a vowel, and the roots हन्, ग्रह्, वृश्, have other optional forms in the case of passive which are made up by applying Set terminations, before which ending vowel and penultimate अ take वृद्धि substitute, and य् is added on to the roots ending in आ.

नी			
नायिता	नायितारौ	नायितारः	&c. 1st F.
नायिष्यते	नायिष्येते	नायिष्यन्ते	&c. 2nd F.
नायिषीष्ट	नायिषीयास्ताम्	नायिषीरन्	&c. Bened.
दा			
दायिता	दायितारौ	दायितारः	&c. 1st F.
दायिष्यते	दायिष्येते	दायिष्यन्ते	&c. 2nd F.
दायिषीष्ट	दायिषीयास्ताम्	दायिषीरन्	&c. Bened.
वृश्			
वृशिता	वृशितारौ	वृशितारः	&c.
वृशिष्यते	वृशिष्येते	वृशिष्यन्ते	&c.
वृशिषीष्ट	वृशिषीयास्ताम्	वृशिषीरन्	&c.
ग्रह्			
* ग्राहिता	ग्राहितारौ	ग्राहितारः	&c. 1st F.
ग्राहिष्यते	ग्राहिष्येते	ग्राहिष्यन्ते	&c. 2nd F.
ग्राहिषीष्ट	ग्राहिषीयास्ताम्	ग्राहिषीरन्	&c. Bened.
हन्			
† घानिता	घानितारौ	घानितारः	
घानिष्यते	घानिष्येते	घानिष्यन्ते	
घानिषीष्ट	घानिषीयास्ताम्	घानिषीरन्	

* इ of ग्रह् is not lengthened in these optional forms.

† ह् of हन् is changed to घ् when its अ takes वृद्धि.

The Perfect.

There are two kinds of Perfect, one is called the Reduplicative Perfect and the other the Periphrastic Perfect. Some roots take the former and some the latter. There are a few which take either. The Periphrastic Perfect is easier and less complicated. We therefore propose to treat it first.

The Periphrastic Perfect.

1. Roots beginning with any vowel except अ or आ which is long or being short is followed by a conjunct consonant (except the root कृच्छ्), the roots दृश्, अश्, कास्, and आस्, primitive roots of more than one syllable except ऊर्ण, the roots of the 10th Conjugation, and all derived roots take this form.

2. कृच्छ्, ऊर्ण and all other roots take Reduplicative Perfect.

3. The roots उष्, विद्, जाग्, भी, ह्री, भृ, हृ and वरिष्ठा take both Perfects.

The forms of the Periphrastic Perfect are made up by adding to the root आस् and the forms of the Reduplicative Perfect of the roots कृ, भृ and अस् which are as follows.

Parasmaipada.			कृ	Atmanepada.		
S.	D.	P.		S.	D.	P.
III चकार	चक्रतुः	चक्रुः		चक्रे	चक्राते	चक्रिरे
II चकार्थ	चक्रथुः	चक्र		चकृषे	चक्राथे	चकृध्वे
I चकार	चकृव	चक्रम		चक्रे	चकृवहे	चक्रमहे
भृ *						
III बभूव	बभूवतुः	बभूवुः		बभूवे	बभूवाते	बभूविरे
II बभूविथ	बभूवथुः	बभूव		बभूविषे	बभूवाथे	बभूविध्वे
I बभूव	बभूविव	बभूविम		बभूवे	बभूविवहे	बभूविमहे
अस् †						
III आस	आसतुः	आसुः		आसे	आसाते	आसिरे
II आसिथ	आसथुः	आस		आसिषे	आसाथे	आसिध्वे
I आस	आसिव	आसिम		आसे	आसिवहे	आसिमहे

* The Parasmaipada forms only of भृ and अस् are added on both to Parasmaipada and Atmanepada roots in the active; the Atmanepada forms of these being added in the passive.

† अस् takes perfect when it is an auxiliary verb.

4. Before आम् the final and penultimate short vowel of a root except that of विद्, takes its गुण substitute.

इन्द्	to be very great	इन्दांश्चकार	इन्दांबभूव	इन्द्रामास	&c.
ईक्ष्	to see	ईक्षांश्चकार	ईक्षांबभूव	ईक्षामास	&c.
उक्ष्	to sprinkle	उक्षांश्चकार	उक्षांबभूव	उक्षामास	&c.
ऊह्	to reason	ऊहांश्चकार	ऊहांबभूव	ऊहामास	&c.
दय्	to protect	दयांश्चकार	दयांबभूव	दयामास	&c.
अय्	to go	अयांश्चकार	अयांबभूव	अयामास	&c.
कास्	to cough	कासांश्चकार	कासांबभूव	कासामास	&c.
आस्	to sit	आसांश्चकार	आसांबभूव	आसामास	&c.
चुर्	to steal	चौर्यांश्चकार	चौर्यांबभूव	चौरयामास	&c.
मन्त्र्	to consult	मन्त्र्यांश्चकार	मन्त्र्यांबभूव	मन्त्रयामास	&c.
उष्	to burn	ओषांश्चकार	ओषांबभूव	ओषामास	&c.
विद्	to know	विदांश्चकार	विदांबभूव	विदामास	&c.
जागृ	to be awake	जागरांश्चकार	जागरांबभूव	जागरामास	&c.
वरिद्रा	to be poor	वरिद्रांश्चकार	वरिद्रांबभूव	वरिद्रामास	&c.

In the case of भी, ह्री, भृ, and हु, the आम् is added to that base which these roots take before the terminations of the conjugational tenses.

भी—विभयांश्चकार	विभयांबभूव	विभयामास	&c.
ह्री—जिह्यांश्चकार	जिह्यांबभूव	जिहयामास	&c.
भृ—विभरांश्चकार	विभरांबभूव	विभरामास	&c.
हु—जुह्वांश्चकार	जुह्वांबभूव	जुह्वामास	&c.

Reduplicative Perfect.

A root is reduplicated before the terminations are applied.

Rules of Reduplication.

1. The first syllable of a root is reduplicated, i.e., repeated, as पत् to fall पपत्, नम् to bend ननम्.

- (a) If a conjunct consonant begins a root, the first consonant only with the following vowel, is reduplicated; as प्रच्छ्—पप्रच्छ्, त्यञ्—तत्यञ्.

- (b) If the first consonant be **ख्, घ्, or ज्ञ्** and the second a hard consonant, the second consonant is reduplicated; as **स्पर्ध्—पस्पर्ध्, स्कन्ध्—चस्कन्ध्, श्रुत्—चुश्रुत्, छिद्—दिछिद्.**

2. The radical 2nd letter (**ख्, छ्, द्, घ्, फ्.**) is changed to the first letter (**क्, च्, ट्, त्, प्**) in the reduplicative syllable; as **छिद्—चिदिछिद्, छिद्—दिछिद्, फल्—पफल्.**

3. The radical fourth letter (**घ्, झ्, ञ्, ध्, भ्,)** is changed to the third letter (**ग्, ज्ञ्, ङ्, द्, ब्,)** घस्—जवस्, भिद्—विभिद्, धु—बुधु.

4. A letter of the guttural class (**क्, ख्, ग्, घ्, ङ्**) is changed to the corresponding letter of the palatal class (**च्, छ्, ज्, झ्, ञ्.**) and **ह्** changed to **ज्**; as **कम्—चक्रम्, गद्—जगद्, ह्—जुह्.**

5. A long vowel becomes short, and **क्** is changed to **अ**, as **दा-ददा, नी-निनी, नृ-नतृ.**

Terminations.

Parasmaipada.

III अ*	अतस्	उस्
II थ	अथुस् (:)	अ
I अ*	व	म

Atmanepada.

ए	आते	इरे
से	आथे	ध्वे†
ए	वहे	महे

नन्द् to be glad.

वन्द् to salute.

III ननन्द्	ननन्द्तुः	ननन्द्तुः	ववन्दे	ववन्दाते	ववन्दिरे
II ननन्दिथ	ननन्दिथुः	ननन्द्	ववन्दिषे	ववन्दाथे	ववन्दिध्वे
I ननन्द्	ननन्दिव	ननन्दिम	ववन्दे	ववन्दिषहे	ववन्दिमहे

1. Parasmaipada singulars are strong, and all other terminations are weak.

नृत् to dance.

मुद् to rejoice.

III ननर्त	ननृततुः	ननृतुः	मुमुदे	मुमुदाते	मुमुदिरे
II ननर्तिथ	ननृतथुः	ननृत	मुमुदिषे	मुमुदाथे	मुमुदिध्वे
I ननर्त	ननृतिव	ननृतिम	मुमुदे	मुमुदिषहे	मुमुदिमहे

* Replaced by औ after roots ending in आ.

† ध्वे is changed to द्वे when preceded by any vowel except अ or आ. चकृद्वे. When this termination takes the augment इ, it undergoes this change optionally when preceded by any vowel except अ or आ or by ए, इ, ऊ, लृ, हृ, इदुहिध्वे-द्वे.

2. Final vowel and penultimate अ of a root take वृद्धि necessarily before अ of the 3rd person singular, and optionally before अ of the 1st person singular parasmaipada.

3rd P. S.			1st P. S.		
नम्	to bend	ननाम	ननाम	or	ननम
नु	to praise	नुनाव	नुनाव	or	नुनव
कृ	to do	चकार	चकार	or	चकर
नी	to carry	निनाय	निनाय	or	निनय

Special rules regarding the augment इ.

1. The roots कृ, छृ, भृ, वृ, स्तृ, कृ, लृ, भृ, do not admit इ before any termination of the perfect; वृ does not admit it in the case of व and म but admits it before य.

2. Anit root ending in क short, does not admit it before य, but admits it before व and म.

3. Anit roots ending in a vowel or having अ in them admit it optionally before य and necessarily before व and म.

4. All other roots Parasmaipada or Atmanepada whether Set or Anit take इ before the terminations of the perfect. Wet (वेद्) roots optionally take इ.

कृ-चकर्थ	चकृव	चकृम	पृ-पपर्थ	पप्रिव	पप्रिम
सृ-ससर्थ	ससृव	ससृम	वृ-वृरोथ	}	वृवृविव वृवृविम
भृ-बभर्थ	बभृव	बभृम	वृ-वृविथ		
लृ-ललर्थ	ललृव	ललृम	त्यज्-तत्यकथ	}	तत्यजिव तत्यजिम
स्तृ-स्तृरोथ	स्तृव	स्तृम	तत्यजिथ		
कृ-कृरोथ	कृव	कृम	मुच्-मुमोचिथ	मुमुचिव	मुमुचिम
लृ-लृरोथ	लृव	लृम			
भृ-भृरोथ	भृव	भृम			
वृ-वृरोथ	वृव	वृम			

When the initial vowel of a root takes गुण or वृद्धि, the इ or उ of the reduplicative syllable is changed to इय् or उय् respectively, and when it does not, the vowel of the reduplicated syllable combines with the following vowel and forms long ई or ऊ;

as—इष्—इ + इष्=इ एष्—इय् एष्—इयेष् strong base.

इष्—इ + इष्=ईष् weak base.

उष्—उ उष्—उ ओष्—उव्—ओष्—उवोष् strong base.

उष्—उउष्—ऊष् weak base.

इष् to wish.

उष् to burn.

इयेष्	ईषतुः	ईष्टुः	उवोष्	ऊषतुः	ऊषः
इयेषिथ	ईषथुः	ईष	उवोषिथ	ऊषथुः	ऊष
इयेष	ईषिव	ईषिम	उवोष	ऊषिव	ऊषिम

Before weak terminations beginning with a vowel the final उ (short or long) is changed to उव् and इ (short or long) is changed to य when not preceded by a conjunct consonant, and when preceded by a conjunct consonant it is changed to इय्.

नु to praise.

शी to sleep.

नुनाव	नुनुवतुः	नुनुवुः	शिश्ये	शिश्याते	शिश्यरे
नुनयिथ	नुनुवथुः	नुनुव	शिश्येषे	शिश्याथे	शिश्यध्वे
नुनाव }	नुनुविव	नुनुविम	शिश्ये	शिश्यिवहे	शिश्यिमहे
नुनव }					

श्रि to depend upon.

शिश्राय	शिश्रियतुः	शिश्रियुः
शिश्रायिथ	शिश्रियथुः	शिश्रिय
शिश्राय, शिश्राय	शिश्रियिव	शिश्रियिम

The final vowel of roots ending in ऋ preceded by a conjunct consonant, and in long ऋ, and roots जागृ, कृ and कृच्छ् (6th conj.) take गुण even before weak terminations of this tense.

स्मृ to remember.

कृ to scatter.

सस्मार	सस्मारतुः	सस्मारुः	चकार	चकारतुः	चकारुः
सस्मर्थ	सस्मारथुः	सस्मार	चकारिथ	चकारथुः	चकार
सस्मार, सस्मार	सस्मारिव	सस्मारिम	चकार, चकार	चकारिव	चकारिम

जागृ to be awake.

गृ to go.

जजागार	जजागारतुः	जजागरुः	आर	आरतुः	आरुः
जजागरिथ	जजागरथुः	जजागर	आरिथ*	आरथुः	आर
जजागार }	जजागरिव	जजागरिम	आर	आरिव	आरिम
जजागार }					

* Roots अद्, कृ, व्ये take इ necessarily before थ.

Roots कृ, वृ and पृ take गुण optionally before weak terminations of this tense.

क-कृ	कृ	कृ	कृ	कृ	कृ
कृ	कृ	कृ	कृ	कृ	कृ
कृ	कृ	कृ	कृ	कृ	कृ

The final आ of the base is dropped before vowel weak terminations, and before थ when it admits इ.

P. पा to drink.

A. दा to give.

* पपी	पपतुः	पपुः	ददे	ददाते	दद्विरे
पपिथ	पपथुः	पप	दद्विषे	ददाथे	दद्विध्वे
पपाथ			दद्विषे	ददाथे	दद्विध्वे
पपी	पपिथ	पपिम	ददे	दद्विध्वे	दद्विमहे

P. म्लै to fade.

मम्लौ	मम्लतुः	मम्लुः
मम्लिथ, मम्लाय	मम्लथुः	मम्ल
मम्लौ	मम्लिथ	मम्लिम

Rule V. given in Part I., page 41, holds good in the case of perfect, except in the case of roots प्रच्छ्, ब्रश्च and भ्रश्च.

Before strong terminations the reduplicative syllable only takes संप्रसारण, while before weak termination both the syllables take it.

यज् to worship.

Parasmaipada.

Atmanepada.

III इयाज	ईजतुः	ईजुः	ईजे	ईजाते	ईजिरे
II { इयजिथ }	ईजथुः	ईज	ईजिषे	ईजाथे	ईजिध्वे
I इयाज, इयज, ईजिथ	ईजिम	ईजे	ईजिध्वे	ईजिध्वे	ईजिमहे

व्यच्

व्यध्

III विव्याच	विविचतुः	विविचुः	विव्याध	विविधतुः	विविधुः
II { विव्याचिथ }	विविचथुः	विविच	विव्याधिथ	विविधथुः	विविध
I { विव्याच }	विविचिथ	विविचिम	विव्याध		
			विविध	विविधिथ	विविधिम

ज्या

ग्रह

III जिज्यौ	जिज्यतुः	जिज्युः	जग्राह	जगृहतुः	जगृहः
II { जिज्यिथ }	जिज्यथुः	जिज्य	जगृहिथ	जगृहथुः	जगृह
I जिज्यौ	जिज्यिथ	जिज्यिम	जग्राह, जगृह	जगृहिथ	जगृहिम

* See page 58, foot-note.

S.	D.	P.	S.	D.	P.
	वच् P.			वप् P.	
III उवाच	ऊचतुः	ऊचुः	उवाप	ऊपतुः	ऊपुः
II उवचिथ } उवक्थ }	ऊचथुः	ऊच	उवपिथ, उवप्थ	ऊपथुः	ऊप
I उवाच } उवच }	ऊचिव	ऊचिम	उवाप, उवप	ऊपिव	ऊपिम
	वस् P.			वह् P.	
III उवात्	ऊवतुः	ऊवुः	उवाह	ऊहतुः	ऊहः
II उवसिथ, उवस्थ	ऊवथुः	ऊव	उवहिथ, उवोढ	ऊहथुः	ऊह
I उवात्, उवत्	ऊचिव	ऊचिम	उवाह, उवह	ऊहिव	ऊहिम
	वद् P.			वग् P.	
III उवाद्	ऊवतुः	ऊवुः	उवाश	ऊशतुः	ऊशुः
II उवदिथ	ऊवथुः	ऊव	उवशिथ	ऊशथुः	ऊश
I उवाद्, उवद्	ऊचिव	ऊचिम	उवाश, उवश	ऊशिव	ऊशिम
	स्वप् P.			व्हे* P.	
III सुप्वाप	सुषुपतुः	सुषुपुः	जुहाव	जुहवतुः	जुहवुः
II सुप्वपिथ, सुप्वप्थ	सुषुपथुः	सुषुप	जुहोथ, जुहविथ	जुहवथुः	जुहव
I सुप्वाप, सुप्वप	सुषुपिव	सुषुपिम	जुहाव, जुहव	जुहविव	जुहविम
	† श्वि P.				
III शुशाव	शुशुवतुः	शुशुवुः	शिन्धाव	शिन्धवतुः	शिन्धवुः
II शुशविथ } शुशोथ }	शुशुवथुः	शुशुव	शिन्धविथ	शिन्धवथुः	शिन्धव
I शुशाव, शुशव	शुशुविव	शुशुविम	शिन्धाव, शिन्धव	शिन्धविव	शिन्धविम

वे is conjugated in two ways :—

वे *regular*.

वे *irregular*.

III ववौ	ववतुः	ववुः	उवाय	ऊयतुः, ऊवतुः	ऊयुः, ऊवुः
II वविथ } ववाथ }	ववथुः	वव	उवयिथ	ऊयथुः, ऊवथुः	ऊय, ऊव
I ववौ	वविव	वविम	उवाय } उवय }	ऊयिव, ऊविव	ऊयिम, ऊविम

Roots गम्, हन्, जन्, खन्, and घस् drop their penultimate अ before weak terminations beginning with a vowel.

* व्हे takes प्रसारण throughout.

† श्वि takes संप्रसारण optionally in perfect.

S.	D.	P.	S.	D.	P.
	P.	गम्		A.	
III जगाम	जग्मतुः जग्मुः	संजग्मे	संजग्माते	संजग्मिरे	
II जगमिथ, जगन्थ	जग्मथुः जग्म	संजग्मिषे	संजग्माथे	संजग्मिध्वे	
I जगाम, जगम	जग्मिव जग्मिम	संजग्मे	संजग्मिवहे	संजग्मिमहे	

हन्

III जघान	जघ्नतुः जघ्नुः	आजघ्ने	आजघ्नाते	आजघ्निरे	
II जघनिथ, जघन्थ	जघ्नथुः जघ्न	आजघ्निषे	आजघ्नाथे	आजघ्निध्वे	
I जघान, जघन	जघ्निव जघ्निम	आजघ्ने	आजघ्निवहे	आजघ्निमहे	

खन् to dig.

जन्

III चखान	चखन्तुः चख्नुः	जक्षे	जक्षाते	जक्षिरे	
II चखनिथ	चखन्थुः चखन्	जक्षिषे	जक्षाथे	जक्षिध्वे	
I चखान, चखन	चख्निव चख्निम	जक्षे	जक्षिवहे	जक्षिमहे	

घस्

III जघास	जक्षतुः	जक्षुः	
II जघासिथ, जघस्थ	जक्षथुः	जक्ष	
I जघास जघस	जक्षिव	जक्षिम	

न् is inserted after the reduplicative syllable of a root beginning with अ and ending in a conjunct consonant, and also that of the roots अश् to pervade, and कृच्छ् to go. If the reduplicative syllable consist of अ only, the अ is lengthened.

P. अर्च् to worship.

P. कृच्छ् to go.

III आनर्च	आनर्चतुः आनर्चुः	आनर्च्छे	आनर्च्छाते	आनर्च्छिरे	
II आनर्चिथ	आनर्चथुः आनर्च	आनर्च्छिषे	आनर्च्छाथे	आनर्च्छिध्वे	
I आनर्च	आनर्चिव आनर्चिम	आनर्च्छे	आनर्च्छिवहे	आनर्च्छिमहे	

A अश् to pervade (वेद).

III आनरो	आनशिषहे, आनश्महे	आनश्मिहे, आनश्महे	
II आनशिषे, आनक्षे	आनशाथे	आनशिध्वे, आनश्महे	
I आनरो	आनशाते	आनशिरे	

Before weak terminations and before थ when it admits इ, the radical अ between two simple consonants is replaced by ए and the reduplicative syllable dropped when a radical consonant is not changed in reduplication.

S.	D.	P.	S.	D.	P.
P. पत् to fall.			A. यत् to strive.		
III पपात्	पेततुः	पेतुः	येते	येताते	येतिरे
II पेतिय	पेतथुः	पेत	येतिषे	येताथे	येतिध्वे
I पपात्, पपत्	पेतिव	पेतिम	येते	येतिवहे	येतिमहे

Roots beginning with व् and the roots क्षस् and वृ do not undergo this change.

P. वम् to vomit.

III ववाम	ववमतुः	ववमुः
II ववमिय	ववमथुः	ववम
I ववाम, ववम	ववमिव	ववमिम

Roots तृ, फल्, भञ्, ऋप्, and राध् with अप् change their vowel to ए and drop their reduplicative syllable, before weak terminations and before थ when it takes इ.

P. तृ to cross.

P. फल् to bear fruit.

III ततार	तेरतुः	तेरुः	पफाल	फेलतुः	फेलुः
II तेरिय	तेरथुः	तेर	फेलिय	फेलथुः	फेल
I ततार, ततर	तेरिव	तेरिम	पफाल, पफल	फेलिव	फेलिम

P. भञ् to serve.

ऋप् A. to feel shame (वेद्)

III बभाज	भेजतुः	भेजुः	त्रेपे	त्रेपाते	त्रेपिरे
II बभकथ, भेजिय	भेजथुः	भेज	त्रेपिषे, त्रेप्से	त्रेपाथे	{ त्रेपिध्वे त्रेप्सवे
I बभाज, बभज	भेजिव	भेजिम	त्रेपे	त्रेपिवहे, त्रेप्सवे	{ त्रेपिमहे त्रेप्सहे

P. राध् with अप् to offend.

III अप-रराध	अप-रेधतुः	अप-रेधुः
II अप-रेधिय	अप-रेधथुः	अप-रेध
I अप-रराध	अप-रेधिव	अप-रेधिम

Roots जृ, भ्रम्, वृस्, फण्, राज्, भ्राज्, भ्लाष्, स्यस्, and स्वन take this change optionally.

जृ to become old	जजार	जजारतुः, जेरतुः	जजरुः, जेरुः
भ्रम् to wander	बभ्राम	बभ्रमतुः, भ्रेमतुः	बभ्रमुः, भ्रेमुः
वृस् to fear	तव्रास	तव्रसतुः, त्रेसतुः	तव्रसुः, त्रेसुः
फण् to go	पफाण	पफणतुः, फेणतुः	पफणुः, फेणुः
राज् to shine	P. रराजे, रेजे	रराजाथे, रेजाथे	रराजिरे, रेजिरे
	A. रराज	{ रराजतुः रेजतुः	{ रराजुः रेजुः

आज् to shine	बभ्राजे, भेजे	{ बभ्राजाथे भेजाथे	बभ्राजिरे भेजिरे
आश् to shine	{ बभ्राशे भेशे	{ बभ्राशाथे भेशाथे	बभ्राशिरे भेशिरे
भ्लाश् to shine	{ बभ्लाशे भ्लेशे	{ बभ्लाशाथे भ्लेशाथे	बभ्लाशिरे भ्लेशिरे
स्यम् to sound	सस्याम	{ सस्यमतुः स्येतुः	सस्यमुः स्येमुः
स्वन् to sound	सस्वान	{ सस्वनतुः स्वेनतुः	सस्वनुः स्वेनुः

Roots, अन्थ्, मन्थ्, दम्भ्, स्वञ्ज् drop their penultimate nasal optionally before weak terminations of the perfect. When the penultimate is dropped, अन्थ्, and दम्भ् drop the reduplicative syllable and change their अ to ए.

III शअन्थ	{ शअन्थतुः श्रेथुः	जमन्थ	{ जमन्थतुः जमथुः	ज मन्थुः
II*शअन्थिथ	{ शअन्थथुः श्रेथुः	जमन्थिथ	{ जमन्थथुः जमथुः	ज मन्थ ज मथ
I शअन्थ	{ शअन्थिव श्रेथिव	जमन्थ	{ जमन्थिव जमथिव	जमन्थिम जमथिम
	दम्भ्.		स्वञ्ज्.	
III ददम्भ	{ ददम्भतुः देभुः	{ सस्वञ्जे सस्वजे	सस्वञ्जाते सस्वजाते	सस्वञ्जिरे सस्वजिरे
II*ददम्भिथ	{ ददम्भथुः देभुः	{ सस्वञ्जिषे सस्वजिषे	सस्वञ्जाथे सस्वजाथे	सस्वञ्जिध्वे सस्वजिध्वे
I ददम्भ	{ ददम्भिव देभिव	{ सस्वञ्जे सस्वजे	सस्वञ्जिवहे सस्वजिवहे	सस्वञ्जिमहे सस्वजिमहे

Paradigms.

P.			A.		
अद् to eat.			व्यथ् to give pain.		
III आद	आदतुः	आदुः	विव्यथे	विव्यथाते	विव्यथिरे
II आदिथ	आदथुः	आद	विव्यथिषे	विव्यथाते	विव्यथिध्वे
I आद	आदिव	आदिम	विव्यथे	विव्यथिवहे	विव्यथिमहे
जि to conquer.			प्यै to grow fat.		
III जिगाय	जिग्यतुः	जिग्युः	पिप्ये	पिप्यते	पिप्यिरे
II जिगयिथ	जिगेथ जिग्यथुः	जिग्य	पिप्यिषे	पिप्यथे	पिप्यिध्वे
I जिगाय	जिगय जिग्यिव	जिग्यिम	पिप्ये	पिप्यिवहे	पिप्यिमहे

* According to some grammarians श्रेथिथ and देभिथ also are admissible.

*P. व्ये to cover.**A. युत् to shine.*

III विव्याय	विव्यतुः विव्युः	विद्युते	विद्युताते	विद्युतिरे
II विव्ययिथ	विव्यथुः विव्य	विद्युतिषे	विद्युताये	विद्युतिध्वे
I विव्याय, विव्यय	विव्यिव विव्यिम	विद्युते	विद्युतिवहे	विद्युतिमहे

*P. चि to collect.**इ to go.*

III चिचाय, चिकाय	चिच्यतुः, चिच्यतुः	{ चिच्युः चिच्युः	इयाय	इयतुः इयुः
II { चिचयिथ, चिचेथ	चिच्यथुः	चिच्य	इययिथ	{ इयथुः इय
{ चिकयिथ, चिकेथ	चिच्यथुः	चिच्य	इयेथ	{ इयथुः इय
I { चिचाय, चिचय	चिच्यिव	चिच्यिम	इयाय	{ इयिव इयिम
{ चिकाय, चिकय	चिच्यिव	चिच्यिम	इयय	{ इयिव इयिम

A. इ with अधि to study.

III अधिजगे	अधिजगाते	अधिजगिरे
II अधिजगिषे	अधिजगाये	अधिजगिध्वे
I अधिजगे	अधिजगिवहे	अधिजगिमहे

*P. गुह् to conceal.**A. दे to protect.*

III जुगूह	जुगूहतुः जुगूहः	दिग्ये	दिग्याते	दिग्यिरे
II जुगूहिथ, जुगोढ	जुगूहथुः जुगूह	दिग्यिषे	दिग्याये	दिग्यिध्वे
I जुगूह	{ जुगूहिथ जुगूहिम जुगूह्व जुगूह्म	दिग्ये	दिग्यिवहे	दिग्यिमहे

*P. भस्ज् to bake.**A. क्षम् to forgive.*

II { बभ्रज्ज, बभर्ज	{ बभ्रज्जतुः बभ्रज्जुः बभर्जतुः बभर्जुः	चक्षमे	चक्षमाते	चक्षमिरे
II { बभ्राज्जिथ, बभ्रष्ठ	बभ्रज्जथुः बभ्रज्ज	चक्षमिषे	चक्षमाये	{ चक्षध्वं चक्षमिध्वे
{ बभर्जिथ, बभर्ष्ठ	बभर्जथुः बभर्ज	चक्षंसे		{ चक्षमिध्वे
I { बभ्रज्ज, बभर्ज	{ बभ्रज्जिव बभ्रज्जिम बभर्जिव बभर्जिम	चक्षमे	{ चक्षमिवहे चक्षम्वहे	चक्षमिमहे चक्षममहे

*मस्ज् to plunge.**कृप् to plan.*

III ममज्ज	ममज्जतुः ममज्जुः	चकृपे	चकृपाते	चकृपिरे
II { ममज्जिथ	{ ममज्जथुः ममज्ज	चकृपिषे	चकृपाये	{ चकृपिध्वे चकृप्से
{ ममज्ज्वथ		चकृप्से		{ चकृपिध्वे
I ममज्ज	ममज्जिव ममज्जिम	चकृपे	{ चकृपिवहे चकृप्वहे	चकृपिमहे चकृप्महे

S. D. P. S. D. P.
 नश् to perish. दृश् to see.

III	ननाश	नेशातुः	नेशुः	दृश	दृशातुः	दृशुः
II	{ नेशिय ननेष्ट }	नेशाथुः	नेश	{ दृशीय दृष्ट }	दृशाथुः	दृश
I	{ ननाश ननश }	नेशिव नेष्टव	नेशिम नेष्टम	दृशी दृष्ट	दृशिव दृष्टिव	दृशिम दृष्टिम

रन्ध् to kill. सृज् to create.

III	ररन्ध	ररन्धातुः	ररन्धुः	ससर्ज	ससृजातुः	ससृजुः
II	{ ररन्धिय ररन्ध् }	ररन्धाथुः	ररन्ध	{ ससर्जिय ससृष्ट }	ससृजाथुः	ससृज
I	{ ररन्ध रन्ध्व }	{ ररन्धिव रन्ध्व }	{ ररन्धिम रन्ध्व }	ससर्ज	ससृजिव	ससृजिम

ऊर्ण् to cover.

III	ऊर्ण्णाव	ऊर्ण्णातुः	ऊर्ण्णुः
II	{ ऊर्ण्णविय ऊर्ण्णुविय }	ऊर्ण्णुवथुः	ऊर्ण्णुव
I	{ ऊर्ण्णाव ऊर्ण्णव, }	ऊर्ण्णुविव	ऊर्ण्णुविम

कम् to love, desire.

III	{ चकमे कामयांचक्रे }	चकमाते	चकमिरे
II	{ चकमिषे कामयांचकृषे }	चकमाथे	चकमिध्वे
I	{ चकमे कामयांचक्रे }	चकमिवहे	चकमिमहे

गुप् to protect (वेद).

III	{ जुगोप गोपायांचक्रार }	जुगुपतुः	जुगुपुः
II	{ जुगोपिय, जुगोप्य गोपायांचक्रथं }	जुगुपथुः	जुगुप
I	{ जुगोप गोपायांचक्रार-चक्रव }	जुगुपिव, जुगुप्य गोपायांचक्रव	जुगुपिम, जुगुप्य गोपायांचक्रम

S.	D.	P.	S.	D.	P.
	भू			मृञ्	
III बभूव	बभूवतुः	बभूवुः	मनाजं	{ ममृजतुः ममाजतुः	ममृजुः ममाजुः
II बभूविथ	बभूवथुः	बभूव	{ ममार्जिथ, ममार्ष्ट,	{ ममृजथुः ममार्जथुः	ममृज ममार्ज
I बभूव	बभूविष	बभूविम	ममार्जं	{ ममृजिव ममृज्व	ममृजिम ममृज्म

सह

III सेहे

सेहाते

सेहिरे

II सेहिषे

सेहाथे

सेहिध्वे

I सेहे

सेहिवहे

सेहिमहे

ली

नह्

III { लिलाय लली }	लिल्यतुः	लिल्युः	ननाह	नेहतुः	नेहः
II { लिलयिथ लिलेथ ललाथ ललिथ }	लिल्यथुः	लिल्य	{ नेहिथ ननद्ध }	नेहथुः	नेह
I { लिलाय लिलय लली }	लिल्यिव	लिल्यिम	{ ननाह ननह }	नेहिव	नेहिम

नि (5th conj.) to throw and मी (9th conj.) to destroy.

III ममौ

मिम्यतुः

मिम्युः

II { ममिथ
ममाथ }

मिम्यथुः

मिम्य

I ममौ

मिम्यिव

मिम्यिम

हि to send.

III जिषाय

जिष्यतुः

जिष्युः

II { जिषयिथ
जिषेथ }

जिष्यथुः

जिष्य

I { जिषीय
जिषय }

जिष्यिव

जिष्यिम

The passive of the perfect is formed by appending Atmanepada terminations even to Parasmaipada roots.

The Aorist.

In this tense the root has the augment अ prefixed to it.

This tense has seven varieties.

First Variety.

The roots स्था, दा, धा, and roots assuming the forms of दा and धा, पा, to drink, इ to go and भू take this variety.

This variety is Parasmaipada only.

Terminations.

III	त	ताम्	उस्
II	स्	तम्	त
I	अम्	व	म

Before उस् final आ of a root is dropped.

स्था

III अस्थात्	अस्थाताम्	अस्थुः
II अस्थाः	अस्थातम्	अस्थात
I अस्थाम्	अस्थाव	अस्थाम

इ to go.

गा is substituted for इ in this tense.

III अगात्	अगाताम्	अगुः
II अगाः	अगातम्	अगात
I अगाम्	अगाव	अगाम

The forms of the root भू 3rd person plural and 1st person singular are irregular, they are अभूवन् and अभूवम्. The roots घ्रा, धे, शो, छो and सो take this variety optionally, as अघ्रात्, अधात्, अशाह्, अछात्, असात्, &c.

Their other forms are made up according to the sixth variety.

*Second Variety.**Terminations.*

S.	D.	P.	S.	D.	P.
अत्	अताम्	अत्	अत्	एताम्	अन्त
अः	अतम्	अत	अथाः	एथाम्	अध्वम्
अम्	आव	आम	ए	आवहि	आमहि

S. D. P. S. D. P.

पुष् to nourish.

लिप् to anoint.

III अपुषत्	अपुषताम्	अपुषन्	अलिपत्	अलिपेताम्	अलिपन्त
II अपुषः	अपुषतम्	अपुषत	अलिपथाः	अलिपेथाम्	अलिपध्वम्
I अपुषम्	अपुषाव	अपुषाम	अलिपे	अलिपावहि	अलिपामहि

The roots ळ्हे, अस् to throw, ख्या, पत्, वच्, and शास् take this variety, but form their bases irregularly.

ळ्हे

अस्

III अव्हत्	अव्हताम्	अव्हन्	आस्थत्	आस्थताम्	आस्थन्
II अव्हः	अव्हतम्	अव्हत	आस्थः	आस्थतम्	आस्थत
I अव्हम्	अव्हाव	अव्हाम	आस्थम्	आस्थाव	आस्थाम

ख्या

पत्

III अख्यत्	अख्यताम्	अख्यन्	अपसत्	अपसताम्	अपसन्
II अख्यः	अख्यतम्	अख्यत	अपसः	अपसतम्	अपसत
I अख्यम्	अख्याव	अख्याम	अपसम्	अपसाव	अपसाम

वच्

शास्

III अवोचत्	अवोचताम्	अवोचन्	अशिषत्	अशिषताम्	अशिषन्
II अवोचः	अवोचतम्	अवोचत	अशिषः	अशिषतम्	अशिषत
I अवोचम्	अवोचाव	अवोचाम	अशिषम्	अशिषाव	अशिषाम

The roots कृ, जृ, and वृश् take गुण, as आरत्, अजरत्, अवर्शत्, &c.

The roots स्कन्, स्तम्, ध्वस्, भृश्, स्यन्, and संस् drop their nasal as अस्कवत्, अस्तभत्, अध्वसत्, अभ्रशत्, अस्यवत्, अन्नसत्, &c.

धि drops its इ, as अन्धत्, अन्धताम्, अन्धन्, &c.

The root अद् substitutes घस् and takes this variety only, as अघसन्, अघसताम्, अघसन्.

This variety is Parasmaipada only, but in the case of the roots लिप्, सिच्, ळ्हे* and वच् it is Atmanepada also.

* ळ्हे when Atmanepada takes this variety optionally.

Third Variety.

The terminations to be applied in this variety are the same as those in the second variety.

This variety is both Atmanepada and Parasmaipada.

The roots भ्रि, हु, झु, कम्, and all roots of the tenth Conjugation take this variety necessarily, and the roots धे and श्वि take optionally.

The root is reduplicated in this variety.

भ्रि to depend upon.

III अशिभ्रियत्	अशिभ्रियताम्	अशिभ्रियन्
II अशिभ्रियः	अशिभ्रियतम्	अशिभ्रियत
I अशिभ्रियम्	अशिभ्रियाव	अशिभ्रियाम्

हु to run, to be wet.

III अहुवत्	अहुवताम्	अहुवन्
II अहुवः	अहुवतम्	अहुवत
I अहुवम्	अहुवाव	अहुवाम्

झु to drop.

III अझुवत्	अझुवताम्	अझुवन्
II अझुवः	अझुवतम्	अझुवत
I अझुवम्	अझुवाव	अझुवाम्

कम् to love, takes atmanepada and has two forms.

III अचकमत	अचकमेताम्	अचकमन्त
II अचकमथाः	अचकमेथाम्	अचकमध्वम्
I अचकमे	अचकमावहि	अचकमामहि
III अचीकमत	अचीकमेताम्	अचीकमन्त
II अचीकमथाः	अचीकमेथाम्	अचीकमध्वम्
I अचीकमे	अचीकमावहि	अचीकमामहि

श्वि to swell.

III अशिन्धियत्	अशिन्धियताम्	अशिन्धियन्
II अशिन्धियः	अशिन्धियतम्	अशिन्धियत
I अशिन्धियम्	अशिन्धियाव	अशिन्धियाम्

धे to suck.

III अरधत्	अरधताम्	अरधन्
II अरधः	अरधतम्	अरधत
I अरधम्	अरधाव	अरधाम्

To form the aorist of a root of the tenth conjugation, first add अय् and make the necessary changes; as चुर् + अय् = चोरय्. The अय् is dropped, and the penultimate vowel shortened, therefore we have चुर्, then the root is reduplicated चुचुर्, the vowel of the reduplicative syllable when not followed by a conjunct consonant is lengthened, अचूचुरत्.

If the syllable, following the reduplicative one, be short and not prosodially long, the अ of the reduplicative syllable is changed to इ, क्षल्, क्षालय्, क्षाल्, क्षल्, चक्षल्, and चिक्क्षल्; therefore अचिक्क्षल्.

The vowel in the reduplicative syllable is lengthened, if it is not prosodially long, and if the syllable following the reduplicative one be short; तड्, ताडय्, ताड्, तड्, ततड्, तितड्, तीतड् therefore अतीतडत्.

If a root begins with a vowel, the following consonant is reduplicated, and इ is added to the reduplicated consonant; इल्, एलय्, एल्, एलल्, एलिल्, ऐलिलत्.

When a conjunct consonant with न्, व् or र् as its first member follows the initial vowel, the second consonant is reduplicated; ऊर्ज ऊर्जय्, ऊर्ज्, ऊर्जिज्, और्जिजत्.

Irregularities of the third variety.

पीड् shortens its vowel optionally; as

III {	अपीपिडत्	अपीपिडताम्	अपीपिडन्
	अपिपीडत्	अपिपीडताम्	अपिपीडन्
II {	अपीपिडः	अपीपिडतम्	अपीपिडत
	अपिपीडः	अपिपीडतम्	अपिपीडत
I {	अपीपिडम्	अपीपिडाव	अपीपिडाम
	अपिपीडम्	अपिपीडाव	अपिपीडाम

The roots कथ्, वृ, रञ्, स्पृह्, वृ, प्रय्, ऋ, स्पृह् undergo no change, as अचकथत्, अववृत्, अपस्पृहत्, अवरृत्, अपप्रयत्, अमऋत्, अपस्पृहत्.

गण् has two forms अजगणत् or अजीगणत्. वेष्ट् and चेष्ट् also have two forms; अववेष्टत् or अविवेष्टत्; अचचेष्टत् or अचिवेष्टत्.

Roots having short क् for their penultimate, have two forms; as पृथ्, अपीपृथत् or अपपर्यत्.

Roots having long क् for their penultimate, have also two forms; as अचिकीर्तत् or अचीकृतत्.

As the 6th and 7th varieties are easier than the 4th and 5th, they are treated before the latter.

SIXTH VARIETY.

This variety is Parasmaipada only.

Terminations.

S.	D.	P.
III सीत्	सिष्टाम्	सिष्ः
II सीः	सिष्टम्	सिष्ट
I सिषम्	सिष्व	सिष्म

Roots ending in आ, except those that take the first variety necessarily, and यस्, रस्, and नस्, take this variety, as या to go ;

III अयासीत्	अयासिष्टाम्	अयासिष्ः
II अयासीः	अयासिष्टम्	अयासिष्ट
I अयासिषम्	अयासिष्व	अयासिष्म

* ग्लै— अग्लासीत् ; यम्—अयंसीत्
 रस् with वि—व्यरंसीत् ; नस्—अनंसीत्
 प्रा— अग्रात् or अग्रासीत्

SEVENTH VARIETY.

This variety is both Parasmaipada and Atmanepada.

*Terminations.**Parasmaipada.*

सन्	सताम्	सन्
सः	सतम्	सत
सम्	साव	साम

Atmanepada.

सत	साताम्	सन्त
सथाः	साथाम्	सध्वम्
सि	सावहि	सामहि

Aniṭ roots ending in ष्, ष, स्, ह्, and having इ, उ, ऋ and ॠ for their penultimate, take this variety. वृष् is an exception to this rule.

The roots स्पृष्, मृष्, कृष्, and श्लिष् take this variety optionally.

दिष् to hate.

P.

A.

III अद्विक्षन्	अद्विक्षताम्	अद्विक्षन्	अद्विक्षत	अद्विक्षताम्	अद्विक्षन्त
II अद्विक्षः	अद्विक्षतम्	अद्विक्षत	अद्विक्षथाः	अद्विक्षथाम्	अद्विक्षध्वम्
I अद्विक्षम्	अद्विक्षाव	अद्विक्षाम्	अद्विक्षि	अद्विक्षावहि	अद्विक्षामहि

* See rule III., page 43.

कृष् to draw.

P.

A.

III अकृक्षन् अकृक्षताम् अकृक्षन्	अकृक्षत अकृक्षताम् अकृक्षन्त
II अकृक्षः अकृक्षतम् अकृक्षत	अकृक्षयाः अकृक्षायाम् अकृक्षध्वम्
I अकृक्षम् अकृक्षाव अकृक्षाम	अकृक्षि अकृक्षावहि अकृक्षामहि

Irregularities of the 7th Variety.

The roots दिह्, बुह्, लिह् and गृह् take two forms in the case of Atmanepada 3rd and 2nd person singular, second person plural, and first person dual.

दिह् *Atm.*

III अधिक्षत, अधिग्ध	अधिक्षताम्	अधिक्षन्त
II अधिक्षयाः अधिग्धाः	अधिक्षायाम्	अधिक्षध्वम्, अधिग्ध्वम्
I अधिक्षि	अधिक्षावहि, अधिद्विहि	अधिक्षामहि

*दुह् is similarly conjugated.*गृह् *Atm.*

III अघुक्षत, अगूढ	अघुक्षताम्	अघुक्षन्त
II अघुक्षयाः, अगूढाः	अघुक्षायाम्	अघुक्षध्वम्, अगूढम्
I अघुक्षि	अघुक्षावहि, अगुद्विहि	अघुक्षामहि

लिह् to lick.

III अलिक्षत, अलीढ	अलिक्षताम्	अलिक्षन्त
II अलिक्षयाः अलीढाः	अलिक्षायाम्	अलिक्षध्वम्, अलीढम्
I अलिक्षि	अलिक्षावहि, अलिद्विहि	अलिक्षामहि

FOURTH AND FIFTH VARIETIES.

These varieties are both Parasmaipada and Atmanepada.

Roots which do not take any of the forementioned varieties, are conjugated in these varieties. Anit roots take the 4th, and Set roots take the 5th; and Wet roots take both the varieties. Those roots which take any of the other varieties optionally, take these varieties according as they are Set or Anit. Some of the preceding varieties are Parasmaipada only; the Atmanepada forms of those roots which take them, are made up according to these varieties.

The roots स्तु and सु when Parasmaipada, though they are Anit take the 5th variety.

The root वृ and roots ending in ऋ preceded by a conjunct con-

sonant, and those ending in long कृ when Atmanepada take both of these varieties. धू and अञ्ज though optionally Set, take the 5th only.

4TH VARIETY:

Terminations.

	P.		A.	
III सीत्	स्ताम्	सुः	स्त*	साताम् सत
II सीः	स्तम्	स्त	स्थाः*	सायाम् ध्वम्
I सम्	स्व	स्म	सि	स्वहि स्महि

5TH VARIETY.

Terminations.

	P.		A.	
III ईत्	इष्टाम्	इष्टुः	इष्ट	इषाताम् इषत
II ईः	इष्टम्	इष्ट	इष्टाः	इषायाम् इध्वम्
I इषम्	इष्वा	इष्म	इषि	इष्वाहि इष्महि

Fourth Variety, Parasmaipada.

The vowel of a root takes वृद्धि, as :

छिद् to cut.

III अच्छैत्सीत्	अच्छैत्ताम्	अच्छैत्सुः
II अच्छैत्सीः	अच्छैत्तम्	अच्छैत्त.
I अच्छैत्सम्	अच्छैत्स्व	अच्छैत्स्म.

Fourth Variety, Atmanepada.

The ending इ, उ short or long take गुण as नी—अनेष्ट, चि, अच्चेष्ट, सु, असोष्ट.

नी

अनेष्ट	अनेषाताम्	अनेषत
अनेष्टाः	अनेषायाम्	अनेकुम्
अनेषि	अनेष्वाहि	अनेष्महि

The ending कृ and penultimate short vowel remain unchanged, as अभृत from भृ and अभित्त from भिद्.

भृ

अभृत	अभृषाताम्	अभृषत
अभृथाः	अभृषायाम्	अभृकुम्
अभृषि	अभृष्वाहि	अभृष्महि

* सृ is dropped after a short vowel, as अकृ + स्त = अकृत. अकृ + स्था = अकृथाः.

	भिद्	
III अभिञ्ज	अभिञ्जताम्	अभिञ्जत
II अभिञ्ज्याः	अभिञ्जयाम्	अभिञ्जम्
I अभिञ्जि	अभिञ्ज्वहि	अभिञ्जमहि

दा, धा and such roots as assume those forms in the non-conjugational tenses, and ह्या, substitute इ for the final आ and this इ does not take गुण as अदित from दा and प्रास्थित from ह्या with प्र.

दा to give.

III अदि	अदिषाताम्	अदिषत
II अदियाः	अदिषायाम्	अदिष्वम्
I अदिषि	अदिष्वहि	अदिष्वमहि

Fifth Variety, Parasmaipada.

Final इ, उ, ऋ short or long and the penultimate अ of roots ending in र् or ल् and that of वृ and व्रज् take वृद्धि; but अ not followed by a conjunct consonant of roots beginning with any consonant, and ending in any consonant except र् and ल् take वृद्धि optionally; as अवासीत् from वस्, अब्राजीत् from ब्रज्, अखनीत् or अखानीत् from खन्.

Roots ending in ह्, म्, य्, and the roots क्षण्, श्वस्, जाग्, कट्, लग् हस्, धि, कथ्, रग्, कथ्, हृग्, हृग् and कग् do not take वृद्धि as अक्रीत्, &c.

The penultimate short vowel takes गुण as शुच्-अशोचीत्कृत्-अकर्त्तित्, &c.

Fifth Variety, Atmanepada.

The ending vowel and the penultimate short vowel take गुण as अलविष्ट from लू and अमोदिष्ट from मुद्.

Paradigms.

भिद् to split.

चि to collect.

	P.	4th Variety.	A.
III अभैरसीत् अभैत्ताम्*	अभैरसुः	अचष्ट	अचेषाताम् अचेषत
II अभैरसीः अभैत्तम्	अभैत्त	अचष्टाः	अचेषायाम् अचैद्वम्
I अभैरसम् अभैत्स्व	अभैत्स्म	अचेषि	अचेष्वहि अचेष्वमहि

* स् preceded and followed by any consonant except a nasal or a semi-vowel is dropped.

कृ to do.

	Parasm.		Amt.
III अकार्षीत्	अकार्षाम्	अकार्षुः	अकृत अकृषाताम् अकृषत
II अकार्षीः	अकार्षम्	अकार्षे	अकृथाः अकृषायाम् अकृदुम्
I अकार्षम्	अकार्ष्व	अकार्ष्म	अकृषि अकृष्वहि अकृष्महि

कृ to scatter. Parasm.

अकारीत्	अकारिष्टाम्	अकारिषुः
अकारीः	अकारिष्टम्	अकारिष्ट
अकारिषम्	अकारिष्व	अकारिष्म

धू to shake.

पू to purify.

P.

5th Variety.

A.

III अधावीत्	अधाविष्टाम्	अधाविषुः	अपविष्ट अपविषाताम् अपविषत
II अधावीः	अधाविष्टम्	अधाविष्ट	अपविष्टाः अपविषायाम् { अपविदुम् अपविध्वम्
I अधाविषम्	अधाविष्व	अधाविष्म	अपविषि अपविष्वहि अपविष्महि

सृज् to abandon.

तृप् to be satisfied.

4th Variety.

III अस्नाक्षीत्	अस्नाष्टाम्	अस्नाक्षुः	{ अत्राप्सीत् अत्रासाम् अत्राप्सुः अताप्सीत् अतासाम् अताप्सुः
II अस्नाक्षीः	अस्नाष्टम्	अस्नाष्ट	{ अत्राप्सीः अत्रासम् अत्रास अताप्सीः अतासम् अतास
I अस्नाक्षम्	अस्नाक्ष्व	अस्नाक्ष्म	{ अत्राप्सम् अत्राप्स्व अत्राप्स्म अताप्सम् अताप्स्व अताप्स्म

तृप् 5th Variety.

अतर्पीत्	अतर्पिष्टाम्	अतर्पिषुः
अतर्पीः	अतर्पिष्टम्	अतर्पिष्ट
अतर्पिषम्	अतर्पिष्व	अतर्पिष्म

धा to put, 4th. A.

दृश् to see, 4th Variety. P.

III अधित	अधिषाताम्	अधिषत	अद्राक्षीत् अद्राष्टाम् अद्राक्षुः
II अधिथाः	अधिषायाम्	अधिध्वम्	अद्राक्षीः अद्राष्टम् अद्राष्ट
I अधिषि	अधिष्वहि	अधिष्महि	अद्राक्षम् अद्राक्ष्व अद्राक्ष्म

हन् * to kill, 5th Variety. P.

III अवधीत्	अवधिष्टाम्	अवधिषुः
II अवधीः	अवधिष्टम्	अवधिष्ट
I अवधिषम्	अवधिष्व	अवधिष्म

* हन् substitutes वध् necessarily in Parasm., and optionally in Atm., and is then a Set root.

हन् *with* आ *Atm.* 5th. हन् *with* आ, 4th Variety. A.

III आवधिष्ट	आवधिषाताम्	आवधिषत	आहत	आहसाताम्	आहसत
II आवधिष्ठाः	आवधिषाथाम्	आवधिष्वम्	आहथाः	आहसाथाम्	आहष्वम्
I आवधिषि	आवधिष्वहि	आवधिष्महि	आहसि	आहस्वहि	आहस्महि
गम् <i>with</i> सम्.			यम् <i>with</i> उप्.		

4th Variety. A.

III { समगत	समगसाताम्	समगसत	{ उपायत	उपायसाताम्	उपायसत
{ समगंस्त	समगंसाताम्	समगंसत	{ उपायंस्त	उपायंसाताम्	उपायंसत
II { समगथाः	समगसाथाम्	समगध्वम्	{ उपायथाः	उपायसाथाम्	उपायध्वम्
{ समगंस्थाः	समगंसाथाम्	समगंध्वम्	{ उपायंस्थाः	उपायंसाथाम्	उपायंध्वम्
I { समगसि	समगस्वहि	समगस्महि	{ उपायसि	उपायस्वहि	उपायस्महि
{ समगंसि	समगंस्वहि	समगंस्महि	{ उपायंसि	उपायंस्वहि	उपायंस्महि

4th रम् *Atm.*

मन् 4th Conj., to think. *Atm.*

अरंस्त	अरंसाताम्	अरंसत	अमंस्त	अमंसाताम्	अमंसत
अरंस्थाः	अरंसाथाम्	अरंध्वम्	अमंस्थाः	अमंसाथाम्	अमंध्वम्
अरंसि	अरंस्वहि	अरंस्महि	अमंसि	अमंस्वहि	अमंस्महि

मन् 8th Conj., to think. *Atm.*

III अमनिष्ट	}	अमनिषाताम्	अमनिषत
अमत			
II अमनिष्ठाः	}	अमनिषाथाम्	अमनिष्वम्
अमथाः			
I अमनिषि		अमनिष्वहि	अमनिष्महि

मा *to measure.* *Atm.*

III अमास्त	अमासाताम्	अमासत
II अमास्थाः	अमासाथाम्	अमाध्वम्
I अमासि	अमास्वहि	अमास्महि

स्था *with* सम्, 4th Variety. A.

III समस्थित	समस्थिषाताम्	समस्थिषत
II समस्थिथाः	समस्थिषाथाम्	समस्थिष्वम्
I समस्थिषि	समस्थिष्वहि	समस्थिष्महि

P.

ऊर्णु *to cover.*

A.

III { और्णुवीत्	और्णुविष्टाम्	और्णुविषुः	{ और्णुविष्ट	और्णुविषाताम्	और्णु- विषत
{ और्णोवीत्	और्णोविष्टाम्	और्णोविषुः	{ और्णविष्ट	और्णविषाताम्	और्ण- विषत
{ और्णवीत्	और्णविष्टाम्	और्णविषुः			

II	और्णवीः	और्णविष्टम्	और्णविष्ट	{	और्णविष्टाः और्णविषायाम् और्ण-
	और्णवीः	और्णविष्टम्	और्णविष्ट		विष्ट-द्रुम्
	और्णवीः	और्णविष्टम्	और्णविष्ट		और्णविष्टाः और्णविषायाम् और्ण-
I	और्णविषम्	और्णविष्व	और्णविष्म	{	विष्ट-द्रुम्
	और्णविषम्	और्णविष्व	और्णविष्म		और्णविषि और्णविष्वहि और्ण-
	और्णविषम्	और्णविष्व	और्णविष्म		विष्महि
I	और्णविषम्	और्णविष्व	और्णविष्म	{	और्णविषि और्णविष्वहि और्ण-
	और्णविषम्	और्णविष्व	और्णविष्म		विष्महि
	और्णविषम्	और्णविष्व	और्णविष्म		विष्महि

इ with अधि to study.

- III अध्यगीष्ट, अध्यष्ट अध्यगीषाताम्, अध्यषाताम् अध्यगीषत, अध्यषत
 II अध्यगीष्टाः अध्यष्टाः अध्यगीषायाम्, अध्यषायाम् अध्यगीद्रुम्, अध्यष्टुम्
 I अध्यगीषि, अध्यषि अध्यगीष्वहि, अध्यष्वहि अध्यगीष्महि, अध्यष्महि

तन् *Parasm.*

III	अतनीत्	अतनिष्टम्	अतनिष्ठः
	अतानीत्	अतानिष्टम्	अतानिष्ठः
II	अतनीः	अतनिष्टम्	अतनिष्ट
	अतानीः	अतानिष्टम्	अतानिष्ट
I	अतनिषम्	अतनिष्व	अतनिष्म
	अतानिषम्	अतानिष्व	अतानिष्म

तन् 5th A.

पद् 4th A.

III	अतनिष्ट	{	अतनिषाताम् अतनिषत	{	अपादि अपत्साताम् अपत्सत
	अतत				
II	अतनिष्टाः	{	अतनिषायाम् अतनिष्वम्	{	अपत्थाः अपत्सायाम् अपत्थम्
	अतथाः				
I	अतनिषि		अतनिष्वहि अतनिष्महि		अपत्ति अपत्स्वहि अपत्स्महि

पद् substitutes इ for the terminations स्त necessarily.

The roots क्षीप्, जन्, बुध्, पूर, ताय and प्याय take इ for स्त (as पद्) optionally, as

जन् to be produced, 5th Variety. *Atm.*

III	अजनि, अजनिष्ट	अजनिषाताम्	अजनिषत
II	अजनिष्टाः	अजनिषायाम्	अजनिष्वम्
I	अजनिषि	अजनिष्वहि	अजनिष्महि

बुध् 4th Conj. to awake. Atm.

III	{ अबुद्ध अबोधि }	अभुत्साताम्	अभुत्सत
II	अबुद्धाः	अभुत्साताम्	अभुद्बुम्
I	अभुत्सि	अभुत्स्वहि	अभुत्स्महि

P. वस् to dwell. वस् to dress A. 5th Variety.

III	अवात्सीत्	अवात्ताम्	अवात्सुः	अवासिष्ट	अवसिषाताम्	अवसिषत्
II	अवात्सीः	अवात्तम्	अवात्त	अवसिष्टाः	अवसिषायाम्	अवसिष्वम्
I	अवात्सम्	अवात्स्व	अवात्स्म	अवसिषि	अवसिष्वहि	अवसिष्वहि

वह्

जागृ

III	अवाक्षीत्	अवोढाम्	अवाक्षुः	अजागरीत्	अजागरिष्टाम्	अजागरिषुः
II	अवाक्षीः	अवोढम्	अवोढ	अजागरीः	अजागरिष्टम्	अजागरिष्ट
I	अवाक्षम्	अवाक्ष्व	अवाक्ष्म	अजागरिषम्	अजागरिष्व	अजागरिष्व

बन्ध् to bind.

III	अभान्त्सीत्	अबान्द्धाम्	अभान्त्सुः
II	अभान्त्सीः	अबान्द्धम्	अबान्द्ध
I	अभान्त्सम्	अभान्त्स्व	अभान्त्स्म

व्यध् to pierce.

III	अव्यात्सीत्	अव्याद्धाम्	अव्यात्सुः
II	अव्यात्सीः	अव्याद्धम्	अव्याद्ध
I	अव्यात्सम्	अव्यात्स्व	अव्यात्स्म

भ्रज्

III	{ अभ्राक्षीत् अभ्राक्षीत् }	अभ्राष्टाम्	अभ्राष्टुः
		अभ्राष्टम्	अभ्राष्टुः
II	{ अभ्राक्षीः अभ्राक्षीः }	अभ्राष्टम्	अभ्राष्ट
		अभ्राष्टम्	अभ्राष्ट
I	{ अभ्राक्षम् अभ्राक्षम् }	अभ्राक्ष्व	अभ्राक्ष्म
		अभ्राक्ष्व	अभ्राक्ष्म

दह् to burn.

III	अधाक्षीत्	अदाग्धाम्	अधाक्षुः
II	अधाक्षीः	अदाग्धम्	अदाग्ध
I	अधाक्षम्	अधाक्ष्व	अधाक्ष्म

लभ् to get. A. 4th.

III अलब्ध	अलप्साताम्	अलप्सत
II अलब्धाः	अलप्साथाम्	अलब्धम्
I अलप्ति	अलप्सवहि	अलप्समहि

क्षर् to drop. 5th.

III अक्षारीत्	अक्षारिष्टाम्	अक्षारिषुः
II अक्षारीः	अक्षारिष्टम्	अक्षारिष्ट
I अक्षारिषम्	अक्षारिष्व	अक्षारिष्य

5th.

मृज् (wet.)

4th.

III अमार्जीत्	अमार्जिष्टाम्	अमार्जिषुः	अमार्जीत्	अमार्ष्टाम्	अमार्ष्टुः
II अमार्जीः	अमार्जिष्टम्	अमार्जिष्ट	अमार्जीः	अमार्ष्टम्	अमार्ष्ट
I अमार्जिषम्	अमार्जिष्व	अमार्जिष्य	अमार्क्षम्	अमार्क्ष्व	अमार्क्ष्म

नह्. P.

4th.

युष् Atm.

III अनात्सीत्	अनात्साम्	अनात्सुः	अयुद्ध	अयुत्साताम्	अयुत्सत
II अनात्सीः	अनात्सम्	अनात्स	अयुद्धाः	अयुत्साथाम्	अयुद्धम्
I अनात्सम्	अनात्सव	अनात्सम	अयुत्सि	अयुत्सवहि	अयुत्समहि

प्रच्छ 4th.

ग्रह् 5th.

III अप्राक्षीत्	अप्राष्टाम्	अप्राक्षुः	अमहीत्	अमहीष्टाम्	अमहीषुः
II अप्राक्षीः	अप्राष्टम्	अप्राष्ट	अमहीः	अमहीष्टम्	अमहीष्ट
I अप्राक्षम्	अप्राक्ष्व	अप्राक्ष्म	अमहीषम्	अमहीष्व	अमहीष्य

P. मज्ज् 4th.

अमाह्वीत्	अमाह्वाम्	अमाह्वुः
अमाह्वीः	अमाह्वम्	अमाह्व
अमाह्वम्	अमाह्व्व	अमाह्व्म

यज् Paras.

4th.

यज् Atm.

III अयाक्षीत्	अयाष्टाम्	अयाक्षुः	अयष्ट	अयक्षाताम्	अयक्षत
II अयाक्षीः	अयाष्टम्	अयाष्ट	अयष्टाः	अयक्षाथाम्	अयक्षुम्
I अयाक्षम्	अयाक्ष्व	अयाक्ष्म	अयक्षि	अयक्ष्वहि	अयक्ष्महि

THE PASSIVE.

The passive forms of roots taking the 4th, 5th and 7th varieties of the Aorist are made up by appending the Atmanepada terminations of those varieties. Other varieties being active, roots belong-

ing to them may take 4th or 5th as they are Set or Anit; but the third person singular termination is इ and not स्त, before which, the ending vowel and the penultimate अ take वृद्धि; and any other penultimate short takes गुण; as अदर्शि, अग्राहि, *अघानि (from हन्) अस्तावि (from स्तु), &c.

The अ of जन् and Set roots ending in म् except चम् with आ, कम् and वम् is not changed, as अजनि, अक्षमि.

Roots ending in आ have the augment य् added on to them before इ the third person singular termination of the passive as अरायि अधायि, अस्यायि, &c.

कृ

पच्

III अकारि	अकृषाताम्	अकृषत	अपाचि	अपक्षाताम्	अपक्षत
II अकृथाः	अकृषायाम्	अकृष्वम्	अपक्याः	अपक्षायाम्	अपक्ष्वम्
I अकृषि	अकृष्वहि	अकृष्महि	अपक्षि	अपक्ष्वहि	अपक्ष्महि

रुह्

III अरोहि	अरुक्षाताम्	अरुक्षत
II अरुक्षथाः	अरुक्षायाम्	अरुक्ष्वम्
I अरुक्षि	अरुक्ष्वहि	अरुक्ष्महि

दा

III अरायि	{ अरायिषाताम् अदिषाताम्	अरायिषत अदिषत
II { अरायिष्ठाः अदियाः	{ अरायिषायाम् अदिषायाम्	अरायिष्व—दुम् अदिदुम्
I { अरायिषि अदिषि	{ अरायिष्वहि अदिष्वहि	अरायिष्महि अदिष्महि

The rule regarding the passive forms of the roots ending in a vowel and the roots हन्, वृश्, and ग्रह given in page 55 holds good in the passive Aorist also.

हन्

III { अघानि अवधि	{ अहसाताम् अघानिषाताम् अवधिषाताम्	अहसत अघानिषत अवधिषत
---------------------	---	---------------------------

* ह् of हन् is changed to घ्.

II	{ अहथाः	अहसाथाम्	अहध्वम्
	{ अघानिष्ठाः	अघानिषाथाम्	अघानिध्वम्
	{ अवधिष्ठाः	अवधिषाथाम्	अवधिध्वम्
I	{ अहसि	अहस्वहि	अहस्महि
	{ अघानिषि	अघानिष्वहि	अघानिष्महि
	{ अवधि	अवधिष्वहि	अवधिष्महि

Derivative verbs (प्रत्ययान्तधातवः).

The Causal (णिजन्ताः).

When we wish to convey the notion that a person or thing causes or makes any other person or thing to perform the action denoted by the root, the verb takes the causal form.

The causal forms are made up exactly like the forms of the roots of the tenth conjugation, viz., by adding अय and making the same vowel changes, as वादयति causes to speak; नाययति, भावयति.

The causal forms of the roots of the tenth conjugation are the same as the primitive.

Causals take either pada like the 10th conjugation.

Conjugational forms of the causal base of वद् are वादयति, अवादयत्, वादयन्, वादयेत्, &c.

Those of the non-conjugational tenses are वादयिता 1st F.; वादयिष्यति 2nd F.; अवादयिष्यत् Cond.; *वादयामास Perfect † अवीवदत् Aorist, ‡ वाद्यात् Benedictive.

Roots ending in आ take पय instead of अय as दा-दापयति causes to give.

Irregular bases.

ऋ-अर्पय	हन्-घातय
ह्री-ह्रेपय	ली { लायय, लापय
जि-जापय	ली { लीनय, लालय
क्री-क्रापय	स्फाय-स्फावय
रुद्-रोहय or रोपय	सिध्-साधय or सेधय
इ with अधि-अध्यापय	

* See rule I., page 56.

† See below causal Aorist.

‡ अय is dropped here.

गृह्-गृहय
 वृष्-वृषय or वृषय
 रम्-रभय
 लभ्-लभय
 कृय्-क्रीपय
 वरिष्ठा-वरिष्ठय
 मृज्-मार्जय
 शी-शायय
 सी-सायय
 छी-छायय
 ज्ञे-ज्ज्ञायय
 ज्ये-ज्यायय
 वे-वायय
 पा to drink पायय
 पा to protect पालय

वा-वाजय, वापय
 भी-भायय, भीषय,* भापय
 स्मि-स्मायय or स्मापय
 शद् to fall शातय or शादय
 वी-वापय or वायय
 इ to go आयय or गमय
 स्फुर-स्फोरय or स्फारय
 चि 5th चापय, or चायय
 चि 10th चपय or चयय
 रध्-रन्धय
 जागृ-जागरय
 धू-धूनय
 भ्रज्-भ्रजय or भर्जय
 क्षै-क्षपय

The Causal Aorist.

The causal takes the 3rd variety of the aorist. We shall notice the special rules which are applicable to some roots.

If the primitive root ends in उ short or long, this vowel is substituted for इ in the reduplicative syllable, when the following syllable does not begin with a letter of the labial class or a semi-vowel or ज् followed by अ as कृ, कावय-काव्-कव्, चकव्-चुकव् (not चिकव्) —चूकव्—and hence अचूकवत्; but from भू we have अबीभवत्.

The इ is optionally retained in the case of भृ, सु, हु, घृ, पु, and च्यु; as अशुभवत् or अशिभवत्.

The roots स्मृ, वृ, त्वर्, प्रथ्, भ्रद्, स्तृ, स्पश् do not change their अ to इ in the reduplicative syllable, as असस्मरत्, अद्वरत्, अतत्वरत्, अपप्रथत्, अभ्रदत्, अतस्तरत्, अपस्पशत्.

The roots भ्राज्, भाष्, भास्, दीप्, जीव्, मील, पीड्, and also लुट्, लुप्, shorten their penultimate optionally, as अबिभ्रजत् or अबभ्राजत्, अबीभषत् or अबभाषत्, &c.

Some roots such as लोक्, लोच्, शास्, श्राप्, बाध्, सेव्, वेप्, एज्, लाष्, राध्, ताय्, दाश्, युष्, राज्, do not shorten their penultimate; as अलुलोकत्, from लोक्; अशशासत् from शास्, ऐजिजत् from एज्, &c.

* Used in Atm. only.

पि makes अभ्युषयत् or अभिशिष्यत्	पा to drink makes अपीप्यत्
गण् „ अजगणत् or अजीगणत्	प्रा अजिघ्रपत् or अजिघ्रिपत्
स्था „ अतिष्ठपत्	व्हे अजुहवत् or अजुहावत्
	स्वप् असूषपत्
ऊर्ण-और्णतवत्.	द्युत् अदिद्युतत्
इर्ष्य to envy ऐर्षियत् or ऐर्षियत्.	स्फूर्-अपुस्फरत् or अपुस्फरत्.
	इ with अधि अध्यापिपत्-अध्यजी- गपत्.

The passive forms of the causal are made up like those of the tenth conjugation.

The Desiderative (सन्नताः).

The desiderative conveys the notion that a person or thing wishes to perform the action denoted by the root; or is about to be in the state denoted by the root, गन्तुमिच्छति जिगमिषति (he wishes to go), नरो मुमूर्षति. (A man is about to die), and कूलं पिपतिषति, (the bank is about to fall down).

The root is to be reduplicated according to the general rules of reduplication, and the अ of the reduplicative syllable is changed to इ. Roots ending in a vowel reduplicate their consonant with इ added to it; as अट्, अटिदिषति; ईक्ष्, ईक्षिदिषति; कृ, अरिरिषति. स and स् are added on to the roots in the conjugational and non-conjugational tenses respectively.

To this base the terminations of the first group of conjugations are appended in the conjugational tenses; in non-conjugational tense the set terminations are added.

To the स् the augment इ is to be prefixed or not, according as the primitive root is Set or Anit.

1. Before स् the final vowel and the penultimate short of a root take गुण; डिडिषते from डी; तितपिषति from तृप्.

(a) Roots having इ or उ for their penultimate beginning with any consonant and ending in any consonant except य or व take गुण optionally; as रुचिषते or रुचिषते.

(b) Roots ending in a vowel lengthen it when स does not take the augment इ; as जिगीषति.

(c) Roots ending in इ, उ and कृ short or long or having these vowels for their penultimate, do not take गुण, when स does not

admit इ. निह्—*विभित्सति or ते, present; अबिभित्सत् or त imperfect; विभित्सतु or ताम् imperative; विभित्सेत् or त potential. विभित्सांश्चकार or चक्रे perfect; विभित्सिता 1st future; विभित्सिष्यति or ते 2nd future; अबिभित्सिष्यत् or त conditional; विभित्स्यात् or विभित्सीष्ट benedictive; अबिभित्सीत् or अबिभित्सिष्ट aorist; (5th Variety).

Special rules.

Roots, not admitting इ.

Roots ending in उ or कृ (short or long), ग्रह, and गृह (wet) do not admit इ.

Roots that take इ optionally.

Roots ending in इव and the roots कृध्, भ्रञ्ज्, दम्भ्, भि, स्तृ, यु, भृ, ज्ञप् and कर्णु take इ optionally.

Roots admitting इ,

The roots स्मि, पू, कृ, वृ, धृ, अञ्ज्, अह्, कृ, गृ, and प्रच्छ् admit इ necessarily.

भू. P.

धृ. A.

III ब्रूषति	ब्रूषतः	ब्रूषन्ति	विधरिषते	विधरिषेते	विधरिषन्ते
II ब्रूषसि	ब्रूषथः	ब्रूषथ	विधरिषसे	विधरिषेथे	विधरिषध्वे
I ब्रूषामि	ब्रूषावः	ब्रूषामः	विधरिषे	विधरिषावहे	विधरिषामहे

यु

III युयूषति	युयूषतः	युयूषन्ति	यियविषति	यियविषतः	यियविषन्ति
II युयूषसि	युयूषथः	युयूषथ	यियविषसि	यियविषथः	यियविषथ
I युयूषामि	युयूषावः	युयूषामः	यियविषामि	यियविषावः	यियविषामः

युध् to fight. A.

अञ्ज्. P.

III युयुत्सते	युयुत्सते	युयुत्सन्ते	अञ्जिषति	अञ्जिषतः	अञ्जिषन्ति
II युयुत्ससे	युयुत्सथे	युयुत्सध्वे	अञ्जिषसि	अञ्जिषथः	अञ्जिषथ
I युयुत्सामि	युयुत्सावहे	युयुत्सामहे	अञ्जिषामि	अञ्जिषावः	अञ्जिषामः

कृ to do.

III चिकीर्षति	चिकीर्षतः	चिकीर्षन्ति
II चिकीर्षसि	चिकीर्षथः	चिकीर्षथ
I चिकीर्षामि	चिकीर्षावः	चिकीर्षामः

ग्रह् to take.

दृह्.

III जिघृक्षति	जिघृक्षतः	जिघृक्षन्ति	दुधृक्षति	दुधृक्षतः	दुधृक्षन्ति
II जिघृक्षसि	जिघृक्षथः	जिघृक्षथ	दुधृक्षसि	दुधृक्षथः	दुधृक्षथ
I जिघृक्षामि	जिघृक्षावः	जिघृक्षामः	दुधृक्षामि	दुधृक्षावः	दुधृक्षामः

* The desiderative takes the pada of its primitive root. ज्ञा, भृ, स्मृ and दृश् are Atmanepada in this form.

ज्ञा to know. *Atm.*

III ज्ञासाते	ज्ञासाते	ज्ञासान्ते
II ज्ञाससे	ज्ञाससे	ज्ञासाध्वे
I ज्ञासे	ज्ञासावहे	ज्ञासामहे

Irregular bases of the desiderative.

अङ्-अङ्गत्सति	प्रच्छ्-पिपृच्छति
आप्-ईप्सति	पत्-पित्सति, पिपतिषति
इ with अधि-आधिजिगांसते	पत्-पित्सते
ऊर्णु-ऊर्णुनृषति, ऊर्णुनृविषति	भञ्ज-विभक्षति, विभक्षति, विभञ्जि-
ऊर्णुनृविषति	षति, विभञ्जिषति.
ईष्- to envy { ईष्मिषिषति.	मञ्ज-मिमङ्गति
ईष्मिषिषति.	मृज्-मिमृक्षति, मिमाञ्जिषति
ऋध्- to prosper { ईत्सन्ति	मुच्-मुमुक्षते, मोक्षते, मुमुक्षति
अदिधिषति	मी }
गम् }	मि } मित्सति-ते.
इ }	मा }
गम् with सम्-संजिगांसते	
गृ to swallow { जिगरिषति	रञ्-रित्सते
जिगलिषति	लभ-लित्सते
चि चिकीषति, चिकीषति	वृत्-वितृत्सति, विवर्तिषते.
जि-जिगीषति	वृध्-वितृत्सति, विवर्धिषते.
तन्-तितांसति, तितंसति or	शक्-शिक्षति
तितनिषति	हन्-जिघांसति
दम्भ-धिप्सति, धीप्सति दिसम्भिषति	हि-जिघीषति
दरिद्रा-दिसरिद्रासति, दिसरिद्रिषति	ह्वे-जुहूषति
दा } दित्सति	स्वप्-सुषुप्सति
दे }	ज्ञप्-ज्ञीप्सति
द्युत्-दिद्योतिषते or दिद्युतिषते	स्वापय् caus. of स्वप्-सुष्वापयिषति
धा } -धित्सति	व्हायय् ,, व्हे-जुहावयिषति
धे }	
नश्-निनक्षति or निनक्षिषति	

The Passive.

In conjugational tenses य is added to the non-conjugational desiderative base ; and it is conjugated like an ordinary passive verb.

Present	कृ-चिकीर्ष्यते	} 3rd person singular.
Imperfect	„ अचिकीर्ष्यत	
Imperative	„ चिकीर्ष्यताम्	
Potential	„ चिकीर्ष्येत	

In non-conjugational tenses passive forms are just like active forms, with this difference, that in passive all roots take *Atmane-*

pada forms. Third person singular aorist is made up by the termination इ; as अपिपठिषि, &c.

The Frequentative.

The frequentative is used to express that a person does repeatedly or intensely the action denoted by the root; as पुनः पुनः अतिशयेन वा करोति चेक्रीयते, he does repeatedly or intensely.

The frequentative of the roots लुप्, सङ्, चर्, जप्, जम्, दृक्, दृक् and भञ्ज does not express the repetition or intensity of the action but it expresses censure, as गर्हितं लुम्पति, लोलुप्यते, he cuts badly, clumsily.

The frequentative of the roots implying motion does not express repeated or intense motion but expresses a crooked motion; as कुट्टिर्न व्रजति, वाव्रज्यते, he goes crookedly.

There are two frequentatives, one is Atmanepada (यङन्त), and the other Parasmaipada (यङ्लुगन्त).

The frequentative is formed from monosyllabic roots of the first nine classes, beginning with any consonant. Also the roots सूच्, सूत्र्, मूत्र्, अद्, कृ, अह्, and ऊर्ण take the frequentative form.

The Atmanepada frequentative.

The base of the Atmanepada frequentative.

य is added to the root as भू, भूय; नी, नीय; भिद्, भिद्य.

Rules 1, 2, 3, 4, 6 and 10; Part I., page 41, (passive) are to be observed; but the रि substitute for कृ in the first rule, is to be changed to long री; as कृ, क्री; स्मृ, स्मर्य; मा, मीय; स्था, स्थीय; गा, गीय; पा (पिबति), पीय; हा (जहाति), हीय; सा, सीय; कृ, कीर्य; पृ, पूर्य; भ्रि, भ्रीय; वु, वूय; वा, वीय; धा, धीय; वास्, वास्य; वास्, शिष्य.

Rule 5th, Part I., page 41, (passive) also holds good except in the case of यञ्, व्यध्, वच्, वप्, वह्, वस्, वृ, वव्; as प्रच्छ, पृच्छ्य; व्रश्, वृश्च्य; ग्रह्-गृह्य; स्वप्-सुप्य; व्यच्, विच्य; but यञ्, यज्य; वच्, वच्य.

The form made up by the addition of य to the root is reduplicated according to the general rules of reduplication. The following special rules of reduplication should also be observed.

1. The vowels इ or उ in the reduplicative syllable take गुण, substitute; as भू-भूय-बोभूय; नी-नीय-नेनीय; भिद्-भिद्य-वेभिद्य; तुद्-तुद्य-तोतुद्य.

2. अ in the reduplicative syllable is changed to आ-पच्-पच्य, पापच्य; स्मृ, स्मर्य-सास्मर्य.

3. The अ of the reduplicative syllable of a root having a penultimate short ऋ remains unchanged, and the syllable री is added to it; as वृत्-वृत्त्य, वरीवृत्त्य.

4. The अ of the reduplicated syllable of a root ending in a nasal and the roots जप्, जम्, दह्, दंश्, भञ्ज्, remains unchanged and अनुस्वार is added to it; as भ्रम्-भ्रम्य-ब्रंभ्रम्य; यम्-यम्य-यंयम्य; जप्-जप्य-जंजप्य; दह्-दह्य-दंदह्य, &c.

5. The अ of the reduplicated syllable of the roots वञ्च्, संस्, ध्वंस्, भ्रंस्, कस्, पत्, पष्, स्कन्द् remains unchanged, and नी is added to it, as

* वञ्च्,	वच्य,	वनीवच्य	* स्कन्द्	स्कद्य,	स्कनीस्कद्य
* संस्,	सस्य,	सनीसस्य	कस्,	कस्य,	कनीकस्य
* ध्वंस्,	ध्वस्य,	ध्वनीध्वस्य	पत्,	पत्य,	पनीपत्य
* भ्रंस्,	भ्रस्य,	भ्रनीभ्रस्य	पष्,	पद्य,	पनीपद्य

The conjugation of the Atmanepada frequentative verbs.

In the conjugational tenses and moods, the Atmanepada frequentative is conjugated just like any Atmanepada root of the 4th conjugation.

Paradigms.

भू Present.

बोभूयते बोभूयेते बोभूयन्ते
बोभूयसे बोभूयेथे बोभूयध्वे
बोभूये बोभूयायहे बोभूयामहे

नी Imperative.

नेनीयताम् नेनीयेताम् नेनीयन्ताम्
नेनीयस्व नेनीयेथाम् नेनीयध्वम्
नेनीये नेनीयायहे नेनीयामहे

बुध् Imperfect.

अबोबुध्यत अबोबुध्येताम् अबोबुध्यन्त
अबोबुध्यथा अबोबुध्येथाम् अबोबुध्यध्वम्
अबोबुध्ये अबोबुध्यावहि अबोबुध्यामहि

कृ Potential.

चेक्रीयेत चेक्रीयेताम् चेक्रीयेरन्
चेक्रीयेथा चेक्रीयेथाम् चेक्रीयध्वम्
चेक्रीयेथ चेक्रीयेवहि चेक्रीयेमहि

In the non-conjugational tenses of the active, and all the tenses of the passive the frequentative base drops its final अ when the root ends in a vowel, and it drops the whole य when the root ends in a consonant.

Paradigms.

भू-	बोभूयिता	बोभूयितारौ	बोभूयितारः	} III Person. } First future.
बुध्-	बोबुधिता	बोबुधितारौ	बोबुधितारः	

* Vide Rule 6, page 41, Part I., (passivo).

दा-	देदीयिष्यते	देदीयिष्येते	देदीयिष्यन्त	} Second future.
भिद्-	बेभिदिष्यते	बेभिदिष्येते	बेभिदिष्यन्ते	
नी-	अनेनीयिष्यत	अनेनीयिष्येताम्	अनेनीयिष्यन्त	} Conditional.
लृप्-	अलोलुपिष्यत	अलोलुपिष्येताम्	अलोलुपिष्यन्त	
स्तु-	तोष्टूयिषीष्ट	तोष्टूयिषीयास्ताम्	तोष्टूयिषीरन्	} Benedictive.
दिग्-	देदिशिषीष्ट	देदिशिषीयास्ताम्	देदिशिषीरन्	
मा-	मेमीयांचक्रे	मेमीयांचक्राते	मेमीयांचक्रिरे	} Perfect.
लिह्-	लेलिहांचक्रे	लेलिहांचक्राते	लेलिहांचक्रिरे	
बु-	अबोदूयिष्ट	अबोदूयिषाताम्	अबोदूयिषत	} Aorist.
बुह्-	अबोदुहिष्ट	अबोदुहिषाताम्	अबोदुहिषत	

(5th Variety).

Passive.

<i>Present.</i>	<i>Imperfect.</i>	<i>Imperative.</i>	<i>Potential.</i>
भू- बोभूयते	दा -अदेदीयत	नी- नेनीयताम्	स्तु- तोष्टूयेत
बुध्- बोबुध्यते	लिह्-अलेलिह्यत	बुह्- बोदुह्यताम्	बुह्- बोदुह्येत

In non-conjugational tenses, active and passive forms are the same, the aorist 3rd person singular, is formed by adding इ. भू-अबोभू-यिषि, बुध्-अबोबुधिषि.

Irregular frequentative bases.

<i>Roots.</i>	<i>Base.</i>	<i>3rd Person S. Present tense.</i>
चर्	चञ्चूर्य	चञ्चूर्यते
फल्	पम्फूल्य	पम्फूल्यते
गृ	जेगिल्य	जेगिल्यते
श्वि	{ शोन्धीय शोणूय	{ शोन्धीयते शोणूयते
प्रा	जेप्रीय	जेप्रीयते
ध्मा	वेध्मीय	वेध्मीयते
जन्	जजाय, जजन्य	जजायते, जजन्यते
हन्	जेप्रीय	जेप्रीयते
शी	शाशय	शाशयते
कृप्	चलीकृप्य	चलीकृप्यते
खन्	चंखन्य, चाखाय	चंखन्यते, चाखायते
द्युत्	वेद्युत्य	वेद्युत्यते
अद्	अटाट्य	अटाट्यते
ऋ	अरार्य	अरार्यते
अग्	असाद्य	असाद्यते
ऊर्ण	ऊर्णोन्य	ऊर्णोन्यते

The Parasmaipada Frequentative.

No termination is added to form the Parasmaipada frequentative base, the root is simply reduplicated according to the general rules of reduplication; also special rules of reduplication, mentioned in the Atmanepada frequentative are to be observed.

I. Letters, *रू* or *रि* or *री* are added to the reduplicative syllable of roots ending in short *कृ* or having short *कृ* for their penultimate; as *कृ*, *चकृ*, *चर्कृ*, *चरिकृ* or *चरीकृ*; *वृत्*, *वर्वृत्*, *वरिवृत्* or *वरीवृत्*.

To the base so prepared, the terminations which are added to the roots of the third conjugation, are added in the conjugational tenses.

ई is optionally prefixed to the strong terminations beginning with a consonant; before this *ई* the penultimate short vowel does not take *गुण* substitute.

	S.	D.	P.	
भू-	बोभोति, बोभवीति	बोभूतः	बोभुवति	} Present tense.
भिष्-	बेभेत्ति, बेभिषीति	बेभित्तः	बेभिरति	
नी-	अनेनेत्, अनेनयीत्	अनेनीताम्	अनेनयुः	} Imperfect.
छिष्-	अचेच्छेत्, अचेच्छीत्	अचेच्छिताम्	अचेच्छिदुः	
कृ	{ चर्कृत् चरिकृत् चरीकृत्	{ चर्कृताम् चरिकृताम् चरीकृताम्	{ चर्कृत् चरिकृत् चरीकृत्	} Imperative.
वृत्	{ वर्वृत् वरिवृत् वरीवृत्	{ वर्वृत्ताम् वरिवृत्ताम् वरीवृत्ताम्	{ वर्वृत्तु वरिवृत्तु वरीवृत्तु	
बुध्	बोबुध्यात्	बोबुध्याताम्	बोबुध्युः	Potential.

In the non-conjugational tenses, forms are made up by adding the Set terminations *बोभविता* 1st F., *बोभविष्यति* 2nd F., *अबोभविष्यत्* Conditional, *बोभूयात्* Benedictive, *बोभवांचकार* Perfect, *अबोभूवीत्* or *अबोभोत्* Aorist.

As the Parasmaipada frequentative is of rare occurrence in literature, and its rules are very minute and complicate, its exhaustive treatment is not given here. Only the general nature and formation are indicated.

Nominal Verbs (नामधातवः).

Nominal verbs are derived from nouns, substantive and adjective, in various senses such as to denote that a person behaves or treats like a person or wishes to have a thing expressed by the noun.

Nominal verbs are formed in various ways :—

1st. The noun is to be considered as a root, which is conjugated just like a root of the first conjugation in the conjugational tenses, and like an ordinary set root in the non-conjugational ones ; as कविरिवाचरति, कवयति, he behaves like a poet.

Pres. कवयति	कवयतः	कवयन्ति
Impt. अकवयत्	अकवयताम्	अकवयन्
Impc. कवयतु	कवयताम्	कवयन्तु
Pot. कवयेत्	कवयेताम्	कवयेयुः
1st F. कवयिता	2nd F. कवयिष्यति	Cond. अकवयिष्यन्
Ben. कवीयात्	Aorist अकवयीत् (5th Variety)	Perf. कवयिष्यत्

कृष्ण इवाचरति कृष्णति he behaves like कृष्ण (ending अ of nouns is dropped in all tenses).

पितृवाचरति पितरति	He behaves like a father.
राजैवाचरति राजानति	He behaves like a king.

(Penultimate short vowel is lengthened).

2nd. A nominal verb is derived from the noun by adding य to it. It is conjugated like a verb of the 4th Conjugation in the conjugational tenses, and like a set root in the non-conjugational ones.

Final अ or आ is changed to ई.

पुत्रम् आत्मनः इच्छति पुत्रीयति He wishes to have a son.

Final इ or उ is lengthened.

द्विजम् विष्णुमिव आचरति विष्णूयति. He treats a Brahman like विष्णु.

Final न् is dropped and अ is changed to ई.

राजानम् इच्छति राजीयति. He wishes to have a king.

Final क् is changed to री.

रातारम् इच्छति रात्रीयति.

Final ओ and औ are changed to अ and आ.

गाम् इच्छति गव्यति He wishes for a cow.

नावम् इच्छति नाव्यति He wishes for a boat.

3rd. A nominal verb is formed by adding क्त्वा to the noun.

पुत्रम् आत्मन इच्छति पुत्रकाम्यति.

4th. A nominal verb is formed by adding च् to the noun ; it is conjugated in the Atmanepada.

कृष्ण इव आचरति कृष्णायते. राजा इव आचरति राजायते.

Irregular Nominal Verbs.

तपः चरति तपस्यति	He practises austerity.
नमः करोति नमस्यति	He salutes.
वधि इच्छति, वध्यस्यति, वधिस्यति	{ He (child) desires ardently for curd-milk.
वृषम् इच्छति वृषस्यति	The cow longs for a bull.
अप्सरा इवाचरति अप्सरायते	She behaves like a nymph.
ओजस्वान् इवाचरति ओजायते	{ He behaves like one who possesses (ओजस्) lustre.
यशस्वानिवाचरति यशायते, यशस्यते	He behaves like a famous person.
कुमारीवाचरति कुमारायते	He behaves like a girl.
युवतिरिवाचरति युवायते	He behaves like a young woman.
रोमन्थं करोति रोमन्थायते	He ruminates.
बाष्पम् उद्गमति बाष्पायते	He sheds tears.
शब्दं करोति शब्दायते	He makes a sound.
सुखं वेदयति सुखयति	He shows pleasure.
क्षीरम् इच्छति क्षीरस्यति	{ He (child) desires ardently for milk.
सत्यं करोति सत्यापयति	He confesses the truth.
सपत्नी इवाचरति सपत्नीयते, सपत्नायति, सपत्नीयते	{ She behaves like a step-mother.
पाशं विमुञ्चति विपाशयति	He loosens the snare.
रूपं पश्यति रूपयति	He sees the form.
वीणया उपगायति उपवीणयति	He sings on a lute.
श्लोकैः उपस्तौति उपश्लोकयति	He praises by verses.
सेनया अभियाति अभिवेषयति	He goes (to fight) with his army.

There are many minute rules and exceptions for forming nominal verbs. As most of these are scarcely to be found in Sanskrit literature, the general treatment of the subject in an elementary treatise will be quite sufficient to serve the purposes of an ordinary student.

Appendix.

The Participles.

The Parasmaipada Present Participle.

1. The Parasmaipada present participle is formed by adding **त्** to the base of the roots of the first group of conjugation, (1, 4, 6, and 10), and to that of all the derived roots (except the Parasmaipada frequentative) which they assume before the personal terminations of the present tense, as, 1 भवत्, 4 कुप्यत्, 6 क्षिपत्, 10 चोरयत्, causal कारयत्, desiderative विपठिषत्, nom. पुत्रीयत्, पुत्रकाम्यत्, &c.

2. In the case of roots of the second group of conjugations and Parasmaipada frequentative, the present participle is formed by adding **अत्** to the weak base; as अद् + अत् = अदत्; बिभी + अत् = बिभ्यत्; चिन् + अत् = चिन्वत्; भिन्द् + अत् = भिन्दत्; तनु + अत् = तन्वत्; पुष्ण् + अत् = पुष्णत्, बोभू + अत् = बोभुवत्; (frequent).

3. विद् 2nd Conj. forms its present participle optionally by adding **वस्**; as विद्वन् and विद्वस्.

The Atmanepada Present Participle.

4. The Atmanepada present participle of roots of the first group of conjugations and all Atmanepada derived roots is formed by adding **मान** to the base which the roots assume before personal terminations. The passive present participle is also formed by adding **मान** to the passive base ending in **य** as:—

वन्द्—वन्दमान; जन्—जायमान; विद्—विन्दमान, चिन्त्—चिन्तयमान.
कृ Caus.—कारयमाण; ज्ञा Desi.—ज्ञासमान; भू Freque.—बोभूयमान;
कृ Pass.—क्रियमाण; दा Pass.—दीयमान, स्मृ Pass.—स्मर्यमाण.

5. In the case of roots of the second group of conjugations आन is added to the weak base, as—लिहान, भिमान, चिन्वान, इन्धान, कुर्वाण, क्रीणान, &c.

6. To the root आस् to sit, ईन is added instead of आन; as आसीन.

The Future Participle.

1. The parasmaipada future participle is made simply by dropping

the final इ of the third person singular form of the 2nd future, as करिष्यत्, चोरयिष्यत्, पिपठिषिष्यत्, बोधयिष्यत्, शप्स्यत्, नेष्यत्, &c.

2. Atmanepada future participle is formed by dropping ते of the 3rd person singular form of the 2nd future, and adding मान to it; करिष्यमाण, चितयिष्यमाण, शस्यमाण, नेष्यमाण, &c.

The Perfect Participle.

1. The Atmanepada perfect participle is formed by adding the termination आन to the base which the root takes before the weak terminations of the perfect; as:—

कृ,	चकृ	+	आन	=	चक्राण
स्तु,	तुष्टु	+	आन	=	तुष्टुवान
यज्,	ईज्	+	आन	=	ईजान
रम्,	रेम्	+	आन	=	रेमाण
बुह्,	बुहुह्	+	आन	=	बुहुहान
ईक्ष्,	ईक्षाचकृ	+	आन	=	ईक्षाचक्राण

2. The Parasmaipada perfect participle is formed by adding the terminations वस् to the base which the root takes before the weak terminations of the perfect, as:—

कृ,	चकृ,	+	वस्	=	चकृवस्
स्तु,	तुष्टु,	+	वस्	=	तुष्टुवस्
यज्,	ईज्,	+	वस्	=	ईज्वस्
नी,	निनी,	+	वस्	=	निनीवस्
भिद्,	बिभिद्,	+	वस्	=	बिभिद्वस्

When the weak base is monosyllabic इ is prefixed to the termination वस्, as:—

शक्-शेक्	शेक्विवस्
पच्-पेच्	पेक्विवस्
यज्-ईज्	ईज्विवस्
वच्-ऊच्	ऊक्विवस्
इष्-ईष्	ईष्विवस्
श-वद्	श्विवस्

In the case of roots गम्, हन्, विद्, विष्, इ is prefixed optionally to the termination वस्, as:—

गम्	{ जग्मिवस् जगन्वस्	विद्	{ विविदिवस् विविद्वस्
हन्	{ जग्मिवस् जघन्वस्	विष्	{ विविशिवस् विविद्वस्

Roots ending in (long) **क्** change it to **इ** before reduplication, and the roots mentioned in Rule 6th, page 41, (Part I. Passive), drop their penultimate nasal before **वस्** and **आन**, as **तृ, तृतीर्वस्; अञ्, आजिवस्; &c.**

The Past Passive Participle.

1. The past passive participle is formed by adding **त** to the root; as **कृ, कृत, क्षिप्, क्षित**. (**त** is a weak termination).

2. The roots **यम्, रम्, गम्, नम्, हन्, मन्, तन्, क्षप्, क्षिप्, ऋप्, and वन्** drop their final nasal before this **त**; as **यम्, यत; रम्, रत; &c.**

3. **इ** is prefixed to the **त** in the case of **set** roots; as **ईङ्, ईडित**.

4. **इ** is not prefixed to this **त** in the case of **set** roots ending in **उ** (short or long) and **ऋ** (short or long) as :—**भू, भूत; नु, नुत; तृ, तीर्ण; (see Rule 5) वृ, वृत**.

5. In the case of roots ending in **इ** or **ऋ** the **त** is changed to **न** before which the final **इ** of the root is changed to **न्** as :—**भिद्, भिन्न; पद्, पन्न**.

6. In the case of roots ending in **आ** beginning with a conjunct consonant containing a semi-vowel, **त** is changed to **न**; as :—**द्रा, द्राण; ग्लै, ग्ला, ग्लान; स्व्यै, स्व्या, स्व्यान**.

7. Rules 2, 5, 6, 7, 9, 10, Page 41, Part I., hold good in the case of this **त**; as **तृ, तीर्ण; पृ, पूर्ण; यञ्, इष्ट; व्यध्, विद्ध; वच्, उक्त; वप्, उप्त; वह्, ऊढ; वङ्, उदित; स्वप्, सुप्त; ग्रह्, गृहीत; संस्, सस्त; मन्थ्, मथित; चुर, चोरित; तड्, ताडित; शी, शयित; शास्, शिष्ट**.

8. A root that takes **इ** optionally before any termination, does not take it before this **त**; as **गुप्, गुप्त; इष्, इष्ट; तप्, तप्त; नष्, नष्ट; क्लिद्, क्लिन्न, &c.**

Irregular Past Passive Participles.

क्षि	क्षीण	विद् (7th Conj.)	लग्	लम्	मड्ज्	मम्
		विन्न, विन्न				
लृ	लृण	उन्द् उन्न, उन्न	भञ्ज्	भम्	ली	लीन

धू (9th Conj) धून	चित् चित्त	म्लेच्छ् म्लिष्ट	मृष् मृष्ट
उया जीन	नै चाण, चात	वम् वान्त, वमित	मी मीन
दु दून	घ्रा घ्राण, घ्रात	शम् शान्त, शमित	रुञ् रुग्ण
न्धि शून	झी झीण, झीत	पृ पूर्ण, पूरित	विज् विम
हा (to abandon) } हीन	ध्ये ध्यात	छष् छन्न, छादित	स्फूर्ज् स्फूर्ण
हा (to go) हान	ख्या रख्यात	ज्ञप् ज्ञप्त, ज्ञापित	शी शीन
डी उड्डीन (ही with उत्)	पृ पूर्ण	रुष् रुषित, रुष्ट	री रीण
त्रश्च वृक्च	मूर्च्छ् मूर्त्त	स्वर् स्वरित, तूर्ण	जन् जात
दिच् द्यूत	स्फाय स्फीत	प्यै पीन, प्यान	खन् खात
इन्ध् इद्ध	वस् to dwell उषित	दो दित	ज्वर् जूर्ण
शुष् शुष्क	क्षुध् क्षुधित	सो सित	अव् ऊत
	क्लिष् क्लिशित, क्लिष्ट	मा मित	ध्वन् ध्वान्त
पश् पक्त	पू पून पवित	स्या स्थित	स्वन् स्वान्त
क्षे क्षाम	स्विच् स्वेदित, स्विन्न	शी शित, शात	धे धीत
फल् फुल्ल	धृष् धर्षित, धृष्ट	छो छित, छात	गै गीत
क्षीब् क्षीब	मृष् मर्षित	धा दित	पा पीत
कृष् कृष	रीप् रीप्त	रा* रत्त	वे उत
नुष् नुन्न, नुत्त	गृह् गूढ	अद् जग्ध	व्ये वीत
वरिद्रा वरिद्रित	जृष् जुष्ट	ग्रस् ग्रस्त	भ्रस्ज् भृष्ट
कम् कान्त	जस् जस्त	दम्भ् दब्ध	वृत् वृत्त
क्रम् क्रान्त	नृत् नृत्त	लुप् लुप्त	सिच् स्यूत
क्लम् क्लान्त	पृच् पुक्त	धाव् धीत	छिच् छ्यूत
वम् वान्त	यत् यत्त	अम् आन्त	स्तम्भ् स्तब्ध
कृत् कृत्त	अस् to throw } अस्त	भ्रंश् भ्रष्ट	

The active past participle is formed by adding वत् to the past passive participle ; as श्रुत-श्रुतवत्, लून-लूनवत्, &c.

The passive participle qualifies the object (कर्म), while the active participle qualifies the subject (कर्ता) in a sentence.

The Potential Participle.

The potential participle is formed in three ways :—

* त् is optionally substituted for दा when a preposition ending in a vowel is prefixed to it अवदा, अवत्त. प्रदा, प्रत्त. The ending इ or उ of a preposition is lengthened. दा with नि, नीत्त; दा with सु-सूत्त.

1st. By adding to the root the termination अनीय before which the ending vowel and penultimate short of the root take their गुण substitute ; as दा-दानीय, कृ-करणीय, नी-नयनीय, तद्-ताडनीय, भिद्-भेदनीय.

2nd. By adding the termination तव्य before which the ending and penultimate short vowel of the root take गुण substitute. इ is prefixed to तव्य, in the case of set roots, and optionally in the case of वेद roots ; धा-धातव्य, कृ-कर्तव्य, भू-भवितव्य, पच्-पक्तव्य ; लिह्-लेढव्य ; दुह्-दोग्धव्य, &c.

3rd. By adding the termination य् to the root.

(a) Before य् the ending इ and penultimate short इ उ and लृ take गुण substitute ; as नी-नेय, जि-जेय, भिद्-भेय, बुध्-बोध्य, कृष्-कल्प्य.

(b) Final क् takes वृद्धि; कृ-कार्य, ह-हार्य.

(c) The penultimate क् remains unchanged ; सृप्-सृप्य.

(d) The penultimate अ takes वृद्धि; but when the root ends in a labial letter it remains unchanged ; as वच्-वाच्य, पद्-पाठ्य, वद्-वाद्य, but शप्-शप्य, लभ्-लभ्य.

(e) The ending आ is changed to ए, as दा-देय, गै-गेय, धे-धेय, सो-सोय.

(f) Final उ of a root is changed to अच् ; but when the potential participle conveys the sense of necessity it is changed to आच् ; as लब्ध that ought to be cut, but लाब्ध that must be cut.

(g) The final च् or ज् of a root, that does not take इ before त of the past passive participle, is changed to क् or ग् ; as सिच्-सेक्य, पच्-पाक्य, भंज्-भंग्य.

Irregular Potential Participles.

हन् —	वध्य or घात्य	खन् —	खेय
शक् —	शक्य	मृज् —	मृग्य, मृज्य, मार्ग्य
सद् —	सद्य	कृ —	कृत्य, कार्य
गद् —	गद्य	वृष् —	वृष्य, वर्य
मद् —	मद्य	युज् —	{ युग्य a vehicle. योग्य
चर् —	चर्य	वच् —	{ वाक्य a sentence. वाच्य
यम् —	यम्य		
इ —	इत्य		

स्तु — स्तुत्य	भुज् — { भोग्य भोज्य fit to be eaten.
शास् — शिष्य	त्यज् — त्याज्य
शुष् — जुष्य	यज् — याज्य
वृत् — वृत्य	

क्षि { क्षय्य that can be destroyed. क्षय fit to be destroyed.	जि { जय्य that can be conquered. जेय fit to be conquered.
क्री { क्रय्य offered for sale. क्रेय fit to be sold.	

An Alphabetical List of Important Sanskrit Roots.

अ							
Root.	Conj.	Pada.	Meaning.				
अङ्	1. A.		to mark.	ईङ्	2. A.		to praise.
अञ्	1. P.		to go, to worship.	ईर्	2. A.		to go.
अष्	7. P.		to anoint.	ईष्	2. A.		to rule.
अद्	1. P.		to wander.	ईर्ष्व	1. P.		to envy.
अत्	1. P.		to go.	ईष्	1. A.		to see.
अक्	2. P.		to eat.	ईह्	1. A.		to move.
अन्	2. P.		to breathe.	उ			
अय्	1. A.		to go.	उञ्	1. P.		to glean.
अर्च	1. P.		to worship.	उद्गम्	6. P.		to abandon.
अर्ज	1. P.		to earn.	उल्	7. P.		to be wet.
अर्थ	10. A.		to request.	उष्	1. P.		to burn.
अर्दे	1. P.		to give pain.	उम्	1. P.		to sprinkle
अह्	1. P.		to deserve.	ऊर्णु	2. P. A.		to cover.
अग्	5. A.		to pervade.	ऊह्	1. A.		to guess.
अग्	9. P.		to eat.	ऊ			
अव्	1. P.		to protect.	ऊ	1. P.		to go.
अस्	2. P.		to be.	ऊध्	5. P.		to flourish, to be prosperous.
अस्	4. P.		to throw.	ए			
आ				एज्	1. P.		to tremble.
आप्	5. P.		to go.	एध्	1. A.		to increase.
आस	2. A.		to sit.	एष्	1. A.		to go.
इ				क			
इ	2. A.		to study (used al- ways with the preposition अधि)	कंद्	1. A.		to be anxious.
इ	2. P.		to go.	कथ्	10. P.		to tell.
इङ्	1. P.		to go.	कथ्	1. A.		to praise.
इन्ध्	7. A.		to kindle.	कप्	1. A.		to shake.
इष्	1. P.		to wish.	कम्	1. A.		to desire, to love.
				कर्ण	10. P. A.		to hear (used with [आ]).
				कल्	1. A.		to sound.
				कष	1. P.		to destroy.

काश्	1. A.	to shine.
कास्	1. A.	to cough.
कांश्	1. P.	to wish.
कील्	1. P.	to bind.
कु	2. P.	to make noise.
कुच्	1. P.	to contract.
कुद्	6. P.	to be crooked.
कुद्	10. P. A.	to pound.
कुद्	1. P.	to obstruct.
कुत्स्	10. A.	to censure.
रूप	11. P.	to be angry.
कुर्व	1. A.	to play.
कुल	1. P.	to join, to collect, to be related.
कुष्	9. P.	to draw out.
कुस्	4. P.	to embrace.
कूज्	1. P.	to make indistinct sound, to warble.
कुल	1. P.	to surround, to encircle.
कु	8. P. A.	to do.
कुत्	6. P.	to cut.
कृष्	1. A.	to be able.
कुष्	4. P.	to be thin.
कुष्	6. P.	to draw line, to plough.
कृ	6. P.	to scatter.
कृत्	10. P.	to make known.
क्रद्	1. P.	to lament.
क्रम्	1. P.	to walk.
क्री	9. P. A.	to buy (with परि वि, or अव it takes At.).
क्रीड्	9. P.	to play (with अनु सम्, परि or आ it takes At.).
क्रुध्	4. P.	to be angry.
क्रुश्	1. P.	to lament.

कृम्	4. P.	to be weary.
क्रिप्	4. A.	to be wet.
क्रिष्	4. P.	to suffer.
कण्	1. P.	to make sound.
कथ्	1. P.	to boil.

ख

खञ्ज	1. P.	to walk crookedly.
खण्ड्	1. A. } 10. A. }	to cut.
खन्	1. P.	to dig.
खर्ज्	1. P.	to give pain.
खल्	1. P.	to collect.
खाद्	1. P.	to eat.
खिद्	4. A.	to be sad.
खिल्	1. P.	to glean.
खुण्ड्	10. P. A.	to cut.
ख्या	2. P.	to tell.

ग

गण्	10. P.	to count.
गव्	1. P.	to speak.
गम्	1. P.	to go (At. with सम्).
गर्ज्	1. P.	to roar.
गर्व्	1. P. 10 A.	to be proud.
गर्ह्	1. A.	to censure.
गल्	1. P.	to drop.
गल्म्	1. A.	to brave.
गवेष्	10. A.	to search.
गाद्	1. A.	to enter.
गुप्	1. P.	to protect.
गुफ्	1. P.	to arrange.
गुह्	1. P.	to conceal.
गृध्	4. P.	to be greedy for.
गृ	6. P.	to give out (At. with अव).
गे	1. P.	to sing.

मन्य्	9. P.	to put together.	वि	1. P.	to conquer. (At. with वि or परा).
मस्	1. P.	to eat.	जीव्	1. P.	to live.
ग्रह्	9. P.	to take.	जुष्	6. A.	to serve.
ग्नै	1. P.	to fade.	जृ	4, 9, 1. 10. P.	to become old.
घ			ज्या	9. P.	to become old.
घट्	1. A.	to make, to be, to happen.	ज्वर्	1. P.	to be sick.
घस्	1. P.	to eat.	ज्वल्	1. P.	to kindle.
घृष्	1. 10. P.	to proclaim.	ट		
घूर्ण	1. P.	to roll.	शोक	1. A.	to go.
घ्रा	1. P.	to smell.	ड		
घृष्	1. P.	to rub.	डी	1. A.	to fly.
च			ढ		
चक्रास्	2. P.	to shine.	दौर्	1. A.	to go.
चम्	1. P.	to eat.	त		
चन्	1. P.	to be delighted.	तड्	10. P.	to beat.
चर्	1. P.	to walk.	तन	8. A. P.	to spread.
चल्	1. P.	to move.	तप्	1. P.	to burn (At. with उत् or वि).
चक्ष्	2. A.	to tell.	तम्	4. P.	to be exhausted.
चि	5. P. A.	to collect.	तर्क	10. P.	to reason.
चित्	10. P.	to contemplate.	तर्ज्	1. P.	to reprove.
उद्	10. P.	to drive.	ताय्	1. A.	to extend.
कुम्	1. P.	to kiss.	तृष्	6. A. P.	to give pain.
चूर्ण	10. P.	to crush.	तुल्	10. P.	to weigh.
च्यु	1. A.	to drop.	तुष्	4. P.	to be pleased.
च्रेष्ट्	1. A.	to move.	तृप्	4. P.	to please.
उ			दृष्	4. P.	to desire.
उङ्	10. P.	to cover.	तृह्	7. P.	to destroy.
छिद्	7. P. A.	to cut.	तृ	1. P.	to cross.
छो	4. P.	to cut.	स्थज्	1. P.	to abandon.
ज			अप्	1. A.	to be ashamed.
जन्	4. A.	to be born.	अस	4. P.	to fear.
जप्	1. P.	to meditate.	वृद्	4. P.	to cut.
जल्प	1. P.	to speak.	भै	1. A.	to save.
जक्ष्	2. P.	to eat.	खर्	1. A.	to make haste.
जागृ	2. P.	to be awake.			

3. The अ of the reduplicative syllable of a root having a penultimate short अ remains unchanged, and the syllable री is added to it; as वृत्-वृत्त्य, वरीवृत्त्य.

4. The अ of the reduplicated syllable of a root ending in a nasal and the roots जप्, जम्, दह्, दंश्, भञ्ज्, remains unchanged and अनुस्वार is added to it; as भ्रम्-भ्रम्य-वंभ्रम्य; यम्-यम्य-यंयम्य; जप्-जप्य-जंजप्य; दह्-दह्य-दंदह्य, &c.

5. The अ of the reduplicated syllable of the roots वञ्च्, संस्, ध्वस्, भ्रंस्, कस्, पत्, पृस्, स्कन्स् remains unchanged, and नी is added to it, as

* वञ्च्,	वच्य,	वनीवच्य	* स्कन्स्	स्कथ,	स्कनीस्कथ
* संस्,	सस्य,	सनीसस्य	कस्,	कस्य,	कनीकस्य
* ध्वस्,	ध्वस्य,	ध्वनीध्वस्य	पत्,	पत्य,	पनीपत्य
* भ्रंस्,	भ्रस्य,	भ्रनीभ्रस्य	पृस्,	पथ,	पनीपथ

The conjugation of the Atmanepada frequentative verbs.

In the conjugational tenses and moods, the Atmanepada frequentative is conjugated just like any Atmanepada root of the 4th conjugation.

Paradigms.

भू Present.

बोभूयते बोभूयेते बोभूयन्ते
बोभूयसे बोभूयेथे बोभूयध्वे
बोभूये बोभूयावहे बोभूयामहे

नी Imperative.

नेनीयताम् नेनीयेताम् नेनीयन्ताम्
नेनीयस्व नेनीयेथाम् नेनीयध्वम्
नेनीये नेनीयावहे नेनीयामहे

बुध् Imperfect.

अबोबुध्यत अबोबुध्येताम् अबोबुध्यन्त
अबोबुध्यथा अबोबुध्येथाम् अबोबुध्यध्वम्
अबोबुध्ये अबोबुध्यावहि अबोबुध्यामहि

कृ Potential.

चेक्रीयेत चेक्रीयेताताम् चेक्रीयेरन्
चेक्रीयेथा चेक्रीयेथायाम् चेक्रीयध्वम्
चेक्रीयेथ चेक्रीयेवहि चेक्रीयेमहि

In the non-conjugational tenses of the active, and all the tenses of the passive the frequentative base drops its final अ when the root ends in a vowel, and it drops the whole य when the root ends in a consonant.

Paradigms.

भू-	बोभूयिता	बोभूयितारी	बोभूयितारः	} III Person. } First future.
बुध्-	बोबुधिता	बोबुधितारी	बोबुधितारः	

* Vide Rule 6, page 41, Part I., (passivo).

दा-	देदीयिष्यते	देदीयिष्येते	देदीयिष्यन्ते	} Second future.
भिद्-	बेभिदिष्यते	बेभिदिष्येते	बेभिदिष्यन्ते	
नी-	अनेनीयिष्यत	अनेनीयिष्येताम्	अनेनीयिष्यन्त	} Conditional.
लुप्-	अलोलुपिष्यत	अलोलुपिष्येताम्	अलोलुपिष्यन्त	
स्तु-	तोष्टृयिषीष्ट	तोष्टृयिषीयास्ताम्	तोष्टृयिषीरन्	} Benedictive.
दिश-	देदिशिषीष्ट	देदिशिषीयास्ताम्	देदिशिषीरन्	
मा-	मेमीयांचक्रे	मेमीयांचक्राते	मेमीयांचक्रिरे	} Perfect.
लिह्-	लेलिहांचक्रे	लेलिहांचक्राते	लेलिहांचक्रिरे	
वु-	असोवूयिष्ट	असोवूयिषाताम्	असोवूयिषत	} Aorist.
वुह्-	असोवुहिष्ट	असोवुहिषाताम्	असोवुहिषत	

(5th Variety).

Passive.

<i>Present.</i>	<i>Imperfect.</i>	<i>Imperative.</i>	<i>Potential.</i>
भू- बोभूयते	दा -अदेदीयत	नी- नेनीयताम्	स्तु- तोष्टृयेत
बुध्- बोबुध्यते	लिह्-अलेलिह्यत	वुह्- सोवुह्यताम्	वुह्- सोवुह्येत

In non-conjugational tenses, active and passive forms are the same, the aorist 3rd person singular, is formed by adding इ. भू-अबोभू-यिषि. बुध्-अबोबुधिषि.

Irregular frequentative bases.

<i>Roots.</i>	<i>Base.</i>	<i>3rd Person S. Present tense.</i>
चर	चञ्चूर्य	चञ्चूर्यते
फल्	पम्फूल्य	पम्फूल्यते
गृ	जेगिल्य	जेगिल्यते
श्वि	{ शोन्धीय शोन्धीय	{ शोन्धीयते शोन्धीयते
प्रा	जेप्रीय	जेप्रीयते
ध्मा	वेध्मीय	वेध्मीयते
जन्	जजाय, जजन्य	जजायते, जजन्यते
हन्	जेप्रीय	जेप्रीयते
शी	शाशाय	शाशायते
कृप्	चलीकृत्य	चलीकृत्यते
खन्	चंखन्य, चाखाय	चंखन्यते, चाखायते
द्युत्	वेद्युत्य	वेद्युत्यते
अद्	अटाटय	अटाटयते
ऊ	अराय	अरायते
अण्	अशाशय	अशाशयते
ऊर्णु	ऊर्णोन्य	ऊर्णोन्यते

The Parasmaipada Frequentative.

No termination is added to form the Parasmaipada frequentative base, the root is simply reduplicated according to the general rules of reduplication; also special rules of reduplication, mentioned in the Atmanepada frequentative are to be observed.

I. Letters, **र** or **रि** or **री** are added to the reduplicative syllable of roots ending in short **कृ** or having short **कृ** for their penultimate; as **कृ, चकृ, चक्रे, चरिकृ or चरीकृ; वृत्, ववृत्, वरिवृत् or वरीवृत्.**

To the base so prepared, the terminations which are added to the roots of the third conjugation, are added in the conjugational tenses.

ई is optionally prefixed to the strong terminations beginning with a consonant; before this **ई** the penultimate short vowel does not take गुण substitute.

	S.	D.	P.	
भू-	बोभोति, बोभवीति	बोभूतः	बोभुवति	} Present tense.
भिष्-	बेभेत्ति, बेभिषीति	बेभित्तः	बेभिरति	
नी-	अनेनेत्, अनेनयीत्	अनेनीताम्	अनेनयुः	
छिष्-	अचेच्छेत्, अचेच्छिषीत्	अचेच्छिताम्	अचेच्छिषुः	} Imperfect.
कृ	{ चर्कतु चरिकर्तु चरीकर्तु	{ चर्कताम् चरिकृताम् चरीकृताम्	{ चर्कतु चरिकृतु चरीकृतु	
वृत्	{ वर्वतु वरिवर्तु वरीवर्तु	{ वर्वताम् वरिवृताम् वरीवृताम्	{ वर्वतु वरिवृतु वरीवृतु	} Imperative.
बुध्	बोबुध्यात्	बोबुध्याताम्	बोबुध्युः	
				Potential.

In the non-conjugational tenses, forms are made up by adding the Set terminations **बोभविता** 1st F., **बोभविष्यति** 2nd F., **अबोभविष्यत्** Conditional, **बोभूयात्** Benedictive, **बोभवांचकार** Perfect, **अबोभूवीत्** or **अबोभोत्** Aorist.

As the Parasmaipada frequentative is of rare occurrence in literature, and its rules are very minute and complicate, its exhaustive treatment is not given here. Only the general nature and formation are indicated.

Nominal Verbs (नामधातवः).

Nominal verbs are derived from nouns, substantive and adjective, in various senses such as to denote that a person behaves or treats like a person or wishes to have a thing expressed by the noun.

Nominal verbs are formed in various ways :—

1st. The noun is to be considered as a root, which is conjugated just like a root of the first conjugation in the conjugational tenses, and like an ordinary set root in the non-conjugational ones ; as कविरिवाचरति, कवयति, he behaves like a poet.

Pres. कवयति	कवयतः	कवयन्ति
Impt. अकवयत्	अकवयताम्	अकवयन्
Impc. कवयतु	कवयताम्	कवयन्तु
Pot. कवयेत्	कवयेताम्	कवयेयुः
1st F. कवयिता	2nd F. कवयिष्यति	Cond. अकवयिष्यत
Ben. कवीयात्	Aorist अकवयीत्	(5th Variety) Perf. कवयाञ्चकार

कृष्ण इवाचरति कृष्णति he behaves like कृष्ण (ending अ of nouns is dropped in all tenses).

पितृवाचरति पितरति	He behaves like a father.
राजैवाचरति राजानति	He behaves like a king.

(Penultimate short vowel is lengthened).

2nd. A nominal verb is derived from the noun by adding य to it. It is conjugated like a verb of the 4th Conjugation in the conjugational tenses, and like a set root in the non-conjugational ones.

Final अ or आ is changed to ई.

पुत्रम् आत्मनः इच्छति पुत्रीयति He wishes to have a son.

Final इ or उ is lengthened.

द्विजम् विष्णुमिव आचरति विष्णूयति. He treats a Brahman like विष्णु.

Final ए is dropped and अ is changed to ई.

राजानम् इच्छति राजीयति. He wishes to have a king.

Final क् is changed to री.

दातारम् इच्छति दात्रीयति.

Final ओ and औ are changed to अच् and आच्.

गाम् इच्छति गव्यति He wishes for a cow.

नावम् इच्छति नाव्यति He wishes for a boat.

3rd. A nominal verb is formed by adding क्ताम्ब्य to the noun.

पुत्रम् आत्मन इच्छति पुत्रकाम्यति.

4th. A nominal verb is formed by adding च् to the noun ; it is conjugated in the Atmanepada.

कृष्ण इव आचरति कृष्णायते. राजा इव आचरति राजायते.

Irregular Nominal Verbs.

तपः चरति तपस्यति	He practises austerity.
नमः करोति नमस्यति	He salutes.
दधि इच्छति, दध्यस्यति, दधिस्यति	{ He (child) desires ardently for curd-milk.
वृषम् इच्छति वृषस्यति	The cow longs for a bull.
अप्सरा इवाचरति अप्सरायते	She behaves like a nymph.
ओजस्वान् इवाचरति ओजायते	{ He behaves like one who possesses (ओजस्) lustre.
यशस्वानिवाचरति यशायते, यशस्यते	He behaves like a famous person.
कुमारीवाचरति कुमारायते	He behaves like a girl.
युवतिरिवाचरति युवायते	He behaves like a young woman.
रोमन्थं करोति रोमन्थायते	He ruminates.
बाष्पम् उद्धमति बाष्पायते	He sheds tears.
शब्दं करोति शब्दायते	He makes a sound.
सुखं वेदयति सुखयति	He shows pleasure.
क्षीरम् इच्छति क्षीरस्यति	{ He (child) desires ardently for milk.
सत्यं करोति सत्यापयति	He confesses the truth.
सपत्नी इवाचरति सपत्नीयते, सपत्नायति, सपत्नीयते	{ She behaves like a step-mother.
पाशं विमुञ्चति विपाशयति	He loosens the snare.
रूपं पश्यति रूपयति	He sees the form.
वीणया उपगायति उपवीणयति	He sings on a lute.
भौकैः उपस्तौति उपभोक्तयति	He praises by verses.
सेनया अभियाति अभिषेणयति	He goes (to fight) with his army.

There are many minute rules and exceptions for forming nominal verbs. As most of these are scarcely to be found in Sanskrit literature, the general treatment of the subject in an elementary treatise will be quite sufficient to serve the purposes of an ordinary student.

Appendix.

The Participles.

The Parasmaipada Present Participle.

1. The Parasmaipada present participle is formed by adding **त्** to the base of the roots of the first group of conjugation, (1, 4, 6, and 10), and to that of all the derived roots (except the Parasmaipada frequentative) which they assume before the personal terminations of the present tense, as, 1 भवत्, 4 कुप्यत्, 6 क्षिपत्, 10 चोरयत्, causal कारयत्, desiderative विपठिषत्, nom. पुत्रीयत्, पुत्रकाम्यत्, &c.

2. In the case of roots of the second group of conjugations and Parasmaipada frequentative, the present participle is formed by adding **अत्** to the weak base; as अद् + अत् = अदत्; विभी + अत् = बिभ्यत्; चिनु + अत् = चिन्वत्; भिन्द् + अत् = भिन्दत्; तनु + अत् = तन्वत्; पुष्ण + अत् = पुष्णत्, बोधू + अत् = बोधुवत्; (frequent).

3. विद् 2nd Conj. forms its present participle optionally by adding **वस्**; as विद्वस् and विद्वत्.

The Atmanepada Present Participle.

4. The Atmanepada present participle of roots of the first group of conjugations and all Atmanepada derived roots is formed by adding **मान** to the base which the roots assume before personal terminations. The passive present participle is also formed by adding **मान** to the passive base ending in **य** as:—

वृद्—वृन्दमान; जन्—जायमान; विद्—विन्दमान, चिन्त्—चिन्तयमान.
 कृ Caus.—कारयमाण; ज्ञा Desi.—ज्ञासमान; भू Freque.—बोध्यमान;
 कृ Pass.—क्रियमाण; दा Pass.—दीयमान, स्मृ Pass.—स्मर्यमाण.

5. In the case of roots of the second group of conjugations आन is added to the weak base, as—लिहान, भिमान, चिन्वान, इन्धान, कुर्वाण, क्रीणान, &c.

6. To the root आस् to sit, ईन is added instead of आन; as आसीन.

The Future Participle.

1. The parasmaipada future participle is made simply by dropping

the final इ of the third person singular form of the 2nd future, as करिष्यत्, चोरयिष्यत्, विपदिषिष्यत्, बोधविष्यत्, क्षप्स्यत्, नेष्यत्, &c.

2. Atmanepada future participle is formed by dropping ते of the 3rd person singular form of the 2nd future, and adding मान to it; करिष्यमाण, चित्तयिष्यमाण, क्षप्त्यमाण, नेष्यमाण, &c.

The Perfect Participle.

1. The Atmanepada perfect participle is formed by adding the termination आन to the base which the root takes before the weak terminations of the perfect; as:—

कृ,	चकृ	+	आन	=	चक्राण
स्तु,	तुष्टु	+	आन	=	तुष्टुवान
यज्,	ईज्	+	आन	=	ईजान
रम्,	रेम्	+	आन	=	रेमाण
बुह्,	बुबुह्	+	आन	=	बुबुहान
इक्ष्,	इक्षाचकृ	+	आन	=	इक्षाचक्राण

2. The Parasmaipada perfect participle is formed by adding the terminations वस् to the base which the root takes before the weak terminations of the perfect, as:—

कृ,	चकृ,	+	वस्	=	चकृवस्
स्तु,	तुष्टु,	+	वस्	=	तुष्टुवस्
यज्,	ईज्,	+	वस्	=	ईज्वस्
नी,	निनी,	+	वस्	=	निनीवस्
भिद्,	बिभिद्,	+	वस्	=	बिभिद्वस्

When the weak base is monosyllabic इ is prefixed to the termination वस्, as:—

शक्-शेक्	शेक्विवस्
पच्-पेच्	पेक्विवस्
यज्-ईज्	ईज्विवस्
वच्-ऊच्	ऊक्विवस्
इष्-ईष्	ईष्विवस्
दा-दद्	दद्विवस्

In the case of roots गम्, हन्, विद्, विश्, इ is prefixed optionally to the termination वस्, as:—

गम्	{ जग्मिवस् जगन्वस्	विद्	{ विविदिवस् विविद्वस्
हन्	{ जग्मिवस् जगन्वस्	विष्	{ विविशिवस् विविद्वस्

Roots ending in (long) ऋ change it to इर् before reduplication, and the roots mentioned in Rule 6th, page 41, (Part I. Passive), drop their penultimate nasal before वस् and आन, as तृ, तृतीर्वस्; अञ्, आजिवस्; &c.

The Past Passive Participle.

1. The past passive participle is formed by adding त to the root; as कृ, कृत, क्षिप्, क्षिप्त. (त is a weak termination).

2. The roots यम्, रम्, गम्, नम्, हन्, मन्, तन्, क्षण्, क्षिण्, ऋण्, and वन् drop their final nasal before this त; as यम्, यत; रम्, रत; &c.

3. इ is prefixed to the त in the case of set roots; as ईद्, ईदित.

4. इ is not prefixed to this त in the case of set roots ending in उ (short or long) and ऋ (short or long) as :—भू, भूत; नु, नुत; वृ, तीर्ण; (see Rule 5) वृ, वृत.

5. In the case of roots ending in इ or इ the त is changed to न before which the final इ of the root is changed to न् as :—भिद्, भिन्न; पद्, पन्न.

6. In the case of roots ending in आ beginning with a conjunct consonant containing a semi-vowel, त is changed to न; as :—द्रा, द्राण; ग्लै, ग्ला, ग्लान; स्त्यै, स्त्या, स्त्यान.

7. Rules 2, 5, 6, 7, 9, 10, Page 41, Part I., hold good in the case of this त; as तृ, तीर्ण; पृ, पूर्ण; यञ्, इष्ट; व्यध्, विद्ध; वञ्, उक्त; वप्, उप्त; वह्, ऊढ; वन्, उदित; सुप्त, ग्रह, गृहीत; संस्, सस्त; मन्थ्, मथित; चुर, चोरित; तड्, ताडित; शी, शयित; शास्, शिष्ट.

8. A root that takes इ optionally before any termination, does not take it before this त; as गुप्, गुप्त; इष्, इष्ट; ढप्, ढप्त; नग्, नष्ट; क्लिप्, क्लिप्त, &c.

Irregular Past Passive Participles.

क्षि	क्षीण	विद् (7th Conj.)	लग्	लम्	मड्ज्	मम्
		विन्न, विन्न				
नृ	लून	उन्द् उन्न, उन्न	भञ्ज्	भम्	ली	लीन

धू (9th Conj) धून	धित्	धित्त	मुञ्छ् म्लिष्ट	मृष् मृष्ट
उया जीन	नै	जाण, जात	वम् वान्त, वमित	मी मीन
दु दून	घ्रा	घ्राण, घ्रात	शम् शान्त, शमित	रुञ् रुग्ण
ध्वि शून	ह्री	ह्रीण, ह्रीत	पृ पूर्ण, पूरित	विज् विम
हा (to abandon) } हीन	ध्वे	ध्यात	छब् छन्न, छादित	स्फूर्ज् स्फूर्ण
हा (to go) हान	ख्या	ख्यात	ज्ञप् ज्ञप्त, ज्ञापित	ही हीन
डी उड्डीन (ही with उत्)	पृ	पूर्त	रुष् रुषित, रुष्ट	री रीण
त्रध् वृष्ण	मूर्च्छ्	मूर्त्त	त्वर् त्वरित, तूर्ण	जन् जात
दिष् द्यूत	मद्	मत्त	प्यै पीन, प्यान	खन् ख्यात
इन्ध् इद्ध	स्फाय	स्फीत	दो दित	ज्वर् जूर्ण
शुष् शुष्क	वस् to dwell	उषित	सो सित	अव् ऊत
	क्षुध्	क्षुधित	मा मित	ध्वन् ध्वान्त
	क्लिध्	क्लिधित, क्लिष्ट		
पथ् पक्क	पू	पून पवित	स्था स्थित	स्वन् स्वान्त
क्षे क्षाम	स्विध्	स्वेधित, स्विन्न	शी शित, शात	धे धीत
फल् फुल्ल	धृष्	धर्षित, धृष्ट	छो छित, छात	गै गीत
क्षीब् क्षीब	मृष्	मर्षित	धा हित	पा पीत
कृश कृश	रीप्	रीप्त	दा* दत्त	वे उत
नुद् नुन्न, नुत्त	गुह्	गुह	अद् जग्ध	व्ये वीत
वरिद्रा वरिद्रित	जुष्	जुष्ट	मस् मस्त	भ्रस्ज् भृष्ट
कम् कान्त	जस्	जस्त	दम्भ् दब्ध	वृत् वृत्त
क्रम् क्रान्त	नृत्	नृत्त	लुप् लुप्त	सिध् स्यूत
क्लम् क्लान्त	पृथ्	पृत्त	धाव् धीत	छिध् छ्यूत
दम् दान्त	यत्	यत्त	भ्रम् भ्रान्त	स्तम्भ् स्तब्ध
कृत् कृत्त	अस् to throw	अस्त }	भ्रंश् भ्रष्ट	

The active past participle is formed by adding वत् to the past passive participle ; as श्रुत-श्रुतवत्, लून-लूनवत्, &c.

The passive participle qualifies the object (कर्म), while the active participle qualifies the subject (कर्ता) in a sentence.

The Potential Participle.

The potential participle is formed in three ways :—

* त् is optionally substituted for दा when a preposition ending in a vowel is prefixed to it अवदा, अवत्त, प्रदा, प्रत्त. The ending ई or उ of a preposition is lengthened. दा with नि, नीत्त; दा with सु-सूत्त.

1st. By adding to the root the termination अनीय before which the ending vowel and penultimate short of the root take their गुण substitute; as दा-दानीय, कृ-करणीय, नी-नयनीय, तद्-ताडनीय, भिद्-भेदनीय.

2nd. By adding the termination तव्य before which the ending and penultimate short vowel of the root take गुण substitute. इ is prefixed to तव्य, in the case of set roots, and optionally in the case of वेद roots; धा-धातव्य, कृ-कर्तव्य, भू-भवितव्य, पच्-पक्तव्य; लिह्-लेढव्य; दुह्-दोघव्य, &c.

3rd. By adding the termination य to the root.

(a) Before य the ending इ and penultimate short इ उ and लृ take गुण substitute; as नी-नेय, जि-जेय, भिद्-भेय, बुध्-बोध्य, कृप्-कल्प्य.

(b) Final कृ takes वृद्धि; कृ-कार्य; ह-हार्य.

(c) The penultimate कृ remains unchanged; सृप्-सृप्य.

(d) The penultimate अ takes वृद्धि; but when the root ends in a labial letter it remains unchanged; as वच्-वाच्य, पद्-पाठ्य, वद्-वाद्य, but शप्-शप्य, लभ्-लभ्य.

(e) The ending आ is changed to ए, as दा-देय, गै-गेय, धे-धेय, सो-सोय.

(f) Final उ of a root is changed to अच्; but when the potential participle conveys the sense of necessity it is changed to आच्; as लव्य that ought to be cut, but लाव्य that must be cut.

(g) The final च् or ज् of a root, that does not take इ before त of the past passive participle, is changed to कृ or ग्; as सिच्-सेक्य, पच्-पाक्य, भंज्-भंग्य.

Irregular Potential Participles.

हन्	—	वध्य or घार्य	खन्	—	खेय
शक्	—	शक्य	मृज्	—	मृग्य, मृज्य, मार्ग्य
सह्	—	सह्य	कृ	—	कृत्य, कार्य
गद्	—	गद्य	वृष्	—	वृष्य, वर्ष्य
मद्	—	मद्य	युज्	—	{ युग्य a vehicle. योग्य
चर्	—	चर्य	वच्	—	{ वाक्य a sentence. वाच्य
यम्	—	यम्य			
इ	—	इत्य			

स्तु	—	स्तुत्य	भुज्	—	{ भोग्य भोज्य fit to be eaten.
शास्	—	शिष्य	त्यज्	—	त्याज्य
शुष	—	शुष्य	यज्	—	याज्य
चृत्	—	चृत्य			

क्षि	{ क्षय्य that can be destroyed. क्षेय fit to be destroyed.	जि	{ जय्य that can be conquered. जेय fit to be conquered.
क्री	{ कृत्य offered for sale. क्रेय fit to be sold.		

An Alphabetical List of Important Sanskrit Roots.

अ

Root. Conj. Pada. Meaning.

अङ्	1. A.	to mark.
अञ्	1. P.	to go, to worship.
अञ्ज्	7. P.	to anoint.
अद्	1. P.	to wander.
अत्	1. P.	to go.
अद्	2. P.	to eat.
अन्	2. P.	to breath.
अय्	1. A.	to go.
अर्च्	1. P.	to worship.
अर्ज्	1. P.	to earn.
अर्थ्	10. A.	to request.
अर्ह्	1. P.	to give pain.
अह्	1. P.	to deserve.
अग्	5. A.	to pervade.
अग्न	9. P.	to eat.
अव्	1. P.	to protect.
अस्	2. P.	to be.
अस	4. P.	to throw.

आ

आप्	5. P.	to go.
आस	2. A.	to sit.

इ

इ	2. A.	to study (used always with the preposition अधि)
इ	2. P.	to go.
इग्	1. P.	to go.
इन्ध्	7. A.	to kindle.
इष्	1. P.	to wish.

इङ्	2. A.	to praise.
इर्	2. A.	to go.
इष्	2. A.	to rule.
इष्य्	1. P.	to envy.
इक्ष्	1. A.	to see.
इह्	1. A.	to move.

उ

उङ्	1. P.	to glean.
उङ्ग	6. P.	to abandon.
उन्द्	7. P.	to be wet.
उष्	1. P.	to burn.
उम्	1. P.	to sprinkle
ऊर्णु	2. P. A.	to cover.
ऊह्	1. A.	to guess.

ऋ

ऋ	1. P.	to go.
ऋध्	5. P.	to flourish, to be prosperous.

ए

एज्	1. P.	to tremble.
एध्	1. A.	to increase.
एष्	1. A.	to go.

क

कङ्	1. A.	to be anxious.
कथ्	10. P.	to tell.
कथ्य्	1. A.	to praise.
कप्	1. A.	to shake.
कम्	1. A.	to desire, to love.
कर्ण्	10. P. A.	to hear (used with [आ]).
कल्	1. A.	to sound. [आ].
कष	1. P.	to destroy.

काश्	1. A.	to shine.
कास्	1. A.	to cough.
कांश्	1. P.	to wish.
कील्	1. P.	to bind.
कु	2. P.	to make noise.
कुञ्	1. P.	to contract.
कुद्	6. P.	to be crooked.
कुद्	10. P. A.	to pound.
कुद्	1. P.	to obstruct.
कुत्स	10. A.	to censure.
कुप्	11. P.	to be angry.
कूर्	1. A.	to play.
कुल्	1. P.	to join, to collect, to be related.
कुष्	9. P.	to draw out.
कुम्	4. P.	to embrace.
कूञ्	1. P.	to make indistinct sound, to warble.
कूल्	1. P.	to surround, to en- circle.
कु	8. P. A.	to do.
कुन्	6. P.	to cut.
कूप	1. A.	to be able.
कुश्	4. P.	to be thin.
कुष्	6. P.	to draw line, to plough.
कु	6. P.	to scatter.
कुत्	10. P.	to make known.
क्रद्	1. P.	to lament.
क्रम्	1. P.	to walk.
क्री	9. P. A.	to buy (with परि वि, or अब् it takes At.).
क्रीड्	9. P.	to play (with अनु स्, परि or आ it takes At.).
क्रुध्	4. P.	to be angry.
क्रुश्	1. P.	to lament.

कृम्	4. P.	to be weary.
क्रिद्	4. A.	to be wet.
क्रिश्	4. P.	to suffer.
कण्	1. P.	to make sound.
कण्	1. P.	to boil.

ख

खञ्ज	1. P.	to walk crookedly.
खइ	1. A. } 10. A. }	to cut.
खन्	1. P.	to dig.
खर्ज्	1. P.	to give pain.
खल्	1. P.	to collect.
खाद्	1. P.	to eat.
खिद्	4. A.	to be sad.
खिल्	1. P.	to glean.
खुद्	10. P. A.	to cut.
ख्या	2. P.	to tell.

ग

गण्	10. P.	to count.
गष्	1. P.	to speak.
गम्	1. P.	to go (At. with सम्).
गर्ज्	1. P.	to roar.
गर्व्	1. P. 10 A.	to be proud.
गर्ह्	1. A.	to censure.
गल्	1. P.	to drop.
गल्म्	1. A.	to brave.
गवेष्	10. A.	to search.
गाद्	1. A.	to enter.
गुप्	1. P.	to protect.
गुम्	1. P.	to arrange.
गुह्	1. P.	to conceal.
गृध्	4. P.	to be greedy for.
गृ	6. P.	to give out (At. with अब्).
गे	1. P.	to sing.

ग्रन्थ्	9. P.	to put together.
ग्रस्	1. P.	to eat.
ग्रह्	9. P.	to take.
ग्ले	1. P.	to fade.

घ

घट्	1. A.	to make, to be, to happen.
घस्	1. P.	to eat.
घुष्	1. 10. P.	to proclaim.
घूर्णे	1. P.	to roll.
घ्रा	1. P.	to smell.
घृष्	1. P.	to rub.

च

चकास्	2. P.	to shine.
चम्	1. P.	to eat.
चन्द्	1. P.	to be delighted.
चर्	1. P.	to walk.
चल्	1. P.	to move.
चभ्	2. A.	to tell.
चि	5. P. A.	to collect.
चित्	10. P.	to contemplate.
चुर्	10. P.	to drive.
चुब्	1. P.	to kiss.
चूर्ण	10. P.	to crush.
च्यु	1. A.	to drop.
चेष्ट्	1. A.	to move.

छ

छट्	10. P.	to cover.
छिर्	7. P. A.	to cut.
छो	4. P.	to cut.

ज

जन्	4. A.	to be born.
जप्	1. P.	to meditate.
जल्प	1. P.	to speak.
जभ्	2. P.	to eat.
जागृ	2. P.	to be awake.

जि	1. P.	to conquer. (At. with वि or परा).
----	-------	-----------------------------------

जीव्	1. P.	to live.
जुष्	6. A.	to serve.
जू	4, 9, 1. 10. P.	to become old.

ज्या	9. P.	to become old.
ज्वर्	1. P.	to be sick.
ज्वल्	1. P.	to kindle.

ट

टीक	1. A.	to go.
-----	-------	--------

ड

डी	1. A.	to fly.
----	-------	---------

ढ

ढीक	1. A.	to go.
-----	-------	--------

त

तड्	10. P.	to beat.
तन्	8. A. P.	to spread.
तप्	1. P.	to burn (At. with उत् or वि).

तम्	4. P.	to be exhausted.
-----	-------	------------------

तर्क	10. P.	to reason.
------	--------	------------

तर्ज	1. P.	to reprove.
------	-------	-------------

ताय्	1. A.	to extend.
------	-------	------------

तुर्	6. A. P.	to give pain.
------	----------	---------------

तुल्	10. P.	to weigh.
------	--------	-----------

तुष्	4. P.	to be pleased.
------	-------	----------------

तृप्	4. P.	to please.
------	-------	------------

तृष्	4. P.	to desire.
------	-------	------------

तृह्	7. P.	to destroy.
------	-------	-------------

तृ	1. P.	to cross.
----	-------	-----------

त्यज्	1. P.	to abandon.
-------	-------	-------------

त्रप्	1. A.	to be ashamed.
-------	-------	----------------

त्रस	4. P.	to fear.
------	-------	----------

चुद्	4. P.	to cut.
------	-------	---------

त्रै	1. A.	to save.
------	-------	----------

त्वर	1. A.	to make haste.
------	-------	----------------

	द	
दण्ड	10. P.	to punish.
दम्भ	5. P.	to be hypocrite.
दम्	4. P.	to restrain.
दध्	1. A.	to protect.
दरिद्रा	2. P.	to be poor.
दल	1. P.	to break.
दंश	1. P.	to bite.
दह	1. P.	to burn.
दा	1. P. 3. A. P.	to give.
दिव	4. P.	to shine.
दिग्	6. A. P.	to show.
दिह	2. A. P.	to smear.
दीप्	4. A.	to shine.
दीभ	1. A.	to initiate.
दु	5. P.	to give pain.
दुष्	4. P.	to spoil.
दुह	2. P. A.	to milk.
दू	4. A.	to give pain.
ह	6. A.	to respect (used with the preposition आ).
हप्	4. P.	to be proud.
दृग्	1. P.	to see.
दृ	9. P.	to tear.
देव	1. A.	to lament (used with परि).
दो	4. P.	to cut.
द्युत्	1. A.	to shine. [नि].
द्रा	2. P.	to sleep (used with)
दृ	1. P.	to run.
दुह	4. P.	to hate.
द्विष्	2. P.	to hate.
	ध	
धा	3. A. P.	to put.
धाव	1. A. P.	to run.
धु	5. A. P.	to shake.

धुम्	1. A.	to kindle.
धू	9. A. P.	to tremble.
धू	6. P.	to tremble.
धूप	1. P.	to heat.
धृ	1. A. P.	to hold.
धृष्	5. P.	to challenge.
धे	1. P.	to suck.
ध्मा	1. P.	to blow.
ध्ये	1. P.	to contemplate.
ध्वन्	1. P.	to sound.
ध्वंस्	1. A.	to perish.
	न	
नट्	1. P.	to dance.
नट्	1. P.	to make noise.
नन्व्	1. P.	to be glad.
नम्	1. P.	to bend.
नर्	1. P.	to roar.
नश	4. A. P.	to perish.
नह	4. A. P.	to bind.
निज्	3. P. A.	to wash.
निव्	1. P.	to censure.
नी	1. P.	to carry.
नु	2. P.	to praise.
नुह	6. A. P.	to direct.
नृत्	4. P.	to dance.
	प	
पच	1. P.	to cook.
पट्	1. P.	to go.
पट्	1. P.	to recite.
पण्	1. A.	to deal, to praise.
पत्	1. P.	to fall.
पव्	4. A.	to go.
पन्	1. A.	to praise.
पा	1. P.	to drink.
वा	2. P.	to protect.
पार	10. A. P.	to finish.
पिष	7. P.	to grind.

पीड्	10. A. P. to give pain.
पुष्	1. 4. 9. P. to nourish.
पुष्प्	4. P. to bear flower.
पू	1. A. 9. A. P. to purify.
पूज्	10. A. P. to worship.
पुय्	1. A. to stink.
पूर्	10. A. P. to fill.
वृ	6. A. to be busy (used with वि+आ= व्या).

पृच् 2. A. 7. P. to come into contact.

पृ	3. P. to fill.
प्याय्	1. A. to nourish.
प्रच्छ्	6. P. to ask.
प्रथ् 1.	10. A. to be famous.
प्रा	2. P. to fill.
प्री	4. A. 9. P. A. to please.
गु	1. A. to go.
हु	1. A. to jump.
हुष्	4. P. to burn.

फ

फल्	1. P. to bear fruit.
फुल्	1. P. to blossom.

ब

बन्ध्	9. P. to bind.
बाध्	1. A. to give pain.
बुध्	1. A. P. 4. A. to know.
ब्रू	2. A. P. to speak.

भ

भज्	1. A. P. to serve, worship.
भञ्ज्	7. P. to break.
भण्	1. P. to speak.
भर्त्से	10. A. to reprove.
भक्ष्	10. A. P. to eat.
भा	2. P. to appear.
भाष्	1. A. to speak.

भास्	1. A. to shine.
भिद्	7. A. P. to break.
भिभ्	1. A. to beg.
भी	3. P. to fear.
भुज्	7. P. to eat, to enjoy.
भू	1. P. to become.
भूष्	10. A. P. to adorn, [fill.
भृ	1. 3. A. P. to protect, to
भ्रम्	1. 4. P. to wander.
भंश्	4. P. to fall down.
भञ्ज्	6. P. to fry.
भाज्	1. A. to shine.

म

मण्ड्	1. P. to adorn.
मन्त्र्	10. A. to consult.
मन्थ्	9. P. to churn.
मद्	4. P. to be mad.
मन्	4. 8. A. to think.
मज्ज्	6. P. to plunge.
मह्	1. P. to worship.
मा	2. P. 3. A. to measure.
मार्ग्य्	1. P. 10. A. P. to seek.
मि	5. P. A. to throw, [melt.
मिद्	1. A. 4. P. to be oily, to
मिल्	6. A. P. to join.
मिभ्	10. A. P. to mix.
मिह्	1. P. to sprinkle.
मी	9. A. P. to destroy.
मील्	1. P. to close.
मुच्	6. A. P. to release.
मुद्	1. A. to rejoice.
मुष्	9. P. to steal.
मुह्	4. P. to lose sense.
मुह्	1. P. to be silly.
मृ	6. A. to die.
मृग्	4. P. 10. A. to seek.
मृज्	2. P. to purify.

- मृद् 9. P. to reduce to dust.
 मृश 6. P. to consider (used with
 मृष 4. A. P. to endure. [वि].
 मे 1. A. to exchange.
 म्ना 1. P. to study.
 मृच् 1. P. to go.
 म्लै 1. P. to fade.

य

- यज् 1. A. P. to worship.
 यत् 1. A. to strive.
 यन्त्र 10. A. P. to regulate.
 यभ् 1. A. to cohabit. [आ].
 यम् 1. P. to restrain (At. with
 यस् 4. P. to make an effort.
 या 2. P. to go.
 याच् 1. A. P. to beg.
 यु 2. P. to mix. [to join.
 युज् 4. 7. 10. A. P. to meditate,
 युध् 4. A. to fight.

र

- रच् 10. A. P. to arrange.
 रज् 1. 4. A. P. to colour. [आ].
 रभ् 1. A. to begin (used with
 रम् 1. A. to sport (Pars.
 with वि, आ, परि
 or उप).

- रह् 1. 10. P. to abandon.
 रक्ष् 1. P. to protect.
 राज् 1. A. P. to shine.
 राध् 4. 5. P. to accomplish.
 रिच् 7. A. P. to evacuate.
 रिष् 1. 4. P. to destroy.
 रु 1. 2. P. to make noise.
 रुच् 1. A. to shine.
 रुज् 3. P. to be sick.
 रुध् 7. A. P. to stop.
 रुष् 1. 4. P. to destroy.
 रुह् 1. P. to grow.

- रूप 10 A. P. to see.

ल

- लग् 1. P. to join.
 लङ् 1. P. to transgress.
 लज् 1. A. to feel shame.
 लप् 1. P. to speak.
 लम्ब् 1. A. to fall.
 लभ् 1. A. to obtain.
 लष् 1. 4. A. P. to desire (used
 with अभि).
 लभ् 10. A. P. to see.
 लिख् 6. P. to write.
 लिङ् 10. A. P. to mark.
 लिप् 6. A. P. to smear.
 लिह् 2. A. P. to lick.
 ली 4. A. 9. P. to adhere.
 लुच् 1. P. to remove.
 लुण् 1. P. to steal.
 लुद् 1. A. 4. P. to resist.
 लुइ 1. P. to churn.
 लुप् 4. P. 6. A. P. to cut.
 लुभ् 4. P. to covet.
 लू 9. A. P. to cut.
 लोक् 1. A. 10. A. P. to see.
 लोच 1. A. 10. A. P. to see, to
 think.

व

- वच् 2. P. to speak.
 वञ्च् 10. A. to cheat. [अप].
 वद् 1. P. to speak (At. with
 वन्द् 1. A. to salute.
 वप 1. A. P. to sow.
 वम् 1. P. to vomit. [praise.
 वर्ण् 10. A. P. to colour, to
 वल्ग्व् 1. P. to go.
 वश् 2. P. to wish. [dress.
 वस् 1. P. to dwell. 2. A. to
 वह् 1. A. P. to bear.

वा	2. P. to blow.
वाञ्छ्	1. P. to wish.
वाष्	10. P. A. to sound.
वास्	10. A. P. to perfume.
विच्	7. A. P. to separate.
विच्छ्	6. P. to go. [उत्] 7. P.
विज्	6. A. to fear (used with
विद्	2. P. to know, 4. A. to be,
	6. A. P. to obtain. 7. A.
	to think.

विश	6. P. to enter, (with नि it
	takes At.).
विष्	3. A. P. to pervade.
वृ	5. A. P. 9. A. to choose.
वृज्	1. 7. P. to avoid.
वृत्	1. A. to be.
वृध्	1. A. to increase.
वृष्	1. P. to rain.
वृ	9. A. P. to choose.
वृ	1. A. P. to weave.
वेष्	1. A. to tremble.
वेष्ट्	1. A. to surround.
व्यच्	6. P. to deceive.
व्यथ्	1. A. to fear.
व्यध्	4. P. to strike.
व्ये	1. A. P. to cover.
व्रज्	1. P. to go.
व्रश्च	6. P. to cut.

श

शक्	4. 5. P. to be able.
शङ्क्	1. A. to suspect.
शव्	1. P. to perish. [swear.
शप्	1. 4. A. P. to curse, to
शब्	10. A. P. to make sound.
शम्	4. P. to be calm.
शंस	1. P. to praise, to hurt.

शास्	2. P. to rule.
शिष्	7. P. to distinguish.
शिक्ष्	1. A. to learn.
शी	2. A. to sleep.
शुच्	1. P. to grieve.
शुध्	4. P. to be pure.
शुभ्	1. A. to be splendid.
शुष्	4. P. to dry.
शो	4. P. to sharpen.
श्रुत्	1. P. to drop.
श्रम्	4. P. to be wearied.
श्रि	1. A. P. to serve.
श्रु	1. P. to hear.
श्राप्	1. A. to praise.
श्रिष्	4. P. to embrace.
श्वस्	1. P. to breathe.
श्वि	1. P. to increase.
श्वि	1. P. to spit.

स

सज्	1. P. to adhere.
सव्	1. P. to perish.
सह्	1. A. to suffer.
साध्	5. P. to accomplish.
सान्स्व	10. A. P. to appease.
सि	5. 9. A. P. to bind.
सिच्	6. A. P. to sprinkle.
सिध्	1. 4. P. to accomplish.
सिध्	4. P. to sew.
सु	2. P. to give birth.
	5. A. P. to extract Soma
	juice.
सु	2. A. to give birth.
सूच्	10. A. P. to show.
सूव्	1. A. 10. A. P. to destroy.
सृ	1. P. to go.
सृज्	6. P. to create.

गृप्	1. P. to go.	हृ	
सेव्	1. A. to serve.	हन्	2. P. to kill (At. with
सो	4. P. to finish.	हस्	1. P. to laugh. [आ).
स्कन्	1. P. to go.	हा	3. P. to abandon. A. to
स्खल्	1. P. to stumble.	हि	5. P. to go. [go.
स्तन्	1. P. to sound.	हिस्	7. P. to kill.
स्तम्	5. 9. P. to stop.	हृ	3. P. to sacrifice.
स्तु	2. A. P. to praise.	हृ	1. A. P. to take away.
स्तृ	5. A. P. to cover.	हृष	4. P. to rejoice.
स्तृ	9. P. to cover.	हु	2. A. to conceal.
स्था	1. P. to stand. (At. with सस्, अस्, प्र, or वि).	हृस्	1. P. to sound.
त्ना	2. P. to bathe.	ह्री	3. P. to be ashamed.
त्निह्	4. P. to feel affection.	ह्राह्	1. A. to be glad.
स्तृ	2. P. to drop.	ह्रल्	1. P. to move.
स्तृह्	4. P. to vomit.	हृ	1. P. to bend.
स्पन्द्	4. A. to throb.	ह्वे	1. A. P. to call (At. with नि, सम् or उप).
स्पधे	1. A. to rival.	क्ष	
स्पृश	6. P. to touch.	क्षण्	8. A. P. to wound.
स्पृह्	10. P. A. to wish.	क्षम्	1. A. 4. P. to forgive.
स्फाय	1. A. to grow.	क्षर्	1. P. to drop.
स्फुट्	6. P. to break.	क्षल्	10. A. P. to wash.
स्फुर्	6. P. to throb.	क्षि	1. P. to be wasted.
स्मि	1. A. to smile.	क्षिण्	8. A. P. to wound.
स्मृ	1. P. to remember.	क्षिप्	4. P. 6. A. P. to throw.
स्यन्द्	1. A. to ooze.	क्षीब	1. A. to be intoxicated.
संस्	1. A. to fall down.	क्षु	2. P. to sound.
सु	1. P. to flow.	क्षुर्	7. A. P. to pound.
स्वन्	1. P. to sound.	क्षुध्	4. P. to be hungry. [ted.
स्वञ्ज्	1. A. to embrace.	क्षुभ्	1. A. 4. 9. P. to be agita-
स्वप्	2. P. to sleep.	क्षे	1. P. to decline.
स्वाव्	1. A. to taste.	ज्ञ	
स्विष्	4. P. to perspire.	ज्ञा	9. A. P. to know.
सृ	1. P. to sound.		

END.

समाप्तः क्रियापदप्रकाशः । शुभं भूयादध्येतुरध्यापकस्य च ।

BOMBAY : PRINTED AT THE EDUCATION SOCIETY'S PRESS, BYCULLA.

खालील पुस्तके आमचे दुकानीं विक्रीस तयार आहेत.

	किं. रु.	ट.
मनुस्मृति: सटीका	२॥	१=
मनुस्मृति प्रा० भा० सहित	६	१=
याज्ञवल्क्यस्मृति: सटीका	३॥	१=
याज्ञवल्क्य व्यवहाराध्याय प्रा० भा० स०	६	१=
मुभाषितरत्नभांडागारं (द्वितीयावृत्ति: छापत आहे) ३॥	३॥	१=
उपदेशसाहस्री सटीका (शंकराचार्यकृता)	३	१०
शतश्लोकी सटीका (शंकराचार्यकृता)	१	८=
बृहदूपावलि:	१०	८-
आश्वलायनब्रह्मकर्म	१०	८=
,, ,, रेशमी पुण्याचें	१॥	८=

ह्यांशिवाय नाना तऱ्हेचीं पुस्तके आमचे दुकानीं आहेत त्यांचा 'क्याटलाग' अर्धाआप्याची टिकिट पाठविल्यास फुकट मिळतो.

जनार्दन महादेव गुर्जर,

रामव.डी मुंबई.

**This book is a preservation photocopy.
It was produced on Hammermill Laser Print natural white,
a 60 # book weight acid-free archival paper
which meets the requirements of
ANSI/NISO Z39.48-1992 (permanence of paper)**

**Preservation photocopying and binding
by
Acme Bookbinding
Charlestown, Massachusetts

1995**

Digitized by Google

3 2044 021 580 501

THE BORROWER WILL BE CHARGED
AN OVERDUE FEE IF THIS BOOK IS
NOT RETURNED TO THE LIBRARY ON
OR BEFORE THE LAST DATE STAMPED
BELOW. NON-RECEIPT OF OVERDUE
NOTICES DOES NOT EXEMPT THE
BORROWER FROM OVERDUE FEES.

Harvard College Widener Library
Cambridge, MA 02138 (617) 495-2413

